

Vlaams
Parlement

vergadering **38**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 30 juni 2021

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts en Jeremie Vaneekhout over ventilatie en filtratie in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht – 877 (2020-2021) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	5
ACTUELE VRAAG van Jeremie Vaneekhout aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het vermijden van de import van coronavarianten door terugkerende reizigers	5
ACTUELE VRAAG van Vera Jans aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het investeringsplan voor mensen met een handicap	
ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het wegwerken van de wachtlijsten voor personen met een handicap	
ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het zorginvesteringsplan	11
ACTUELE VRAAG van Sarah Smeyers aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de nieuwe cijfers van kandidaat-huurders voor een sociale huurwoning	
ACTUELE VRAAG van Maxim Veys aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de toename van het aantal mensen op de wachtlijst voor een sociale woning	20
ACTUELE VRAAG van Bart Claes aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de aangekondigde Brusselse ban op diesel- en benzine wagens en de gevolgen hiervan voor Vlaamse pendelaars	27
ACTUELE VRAAG van Wim Verheyden aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het toenemende ongenoegen over het onduidelijke en lucratieve parkeerbeleid van de gemeenten	31
ACTUELE VRAAG van Marius Meremans aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over fietscursussen voor 60-plussers	35
ACTUELE VRAAG van Annabel Tavernier aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het jaarverslag 2020 van de Brusselse vicegouverneur betreffende de naleving van de taalwetgeving in Brussel	39
ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het geplande windmolenpark voor de kust van Duinkerke	
ACTUELE VRAAG van Martine Fournier aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de Vlaamse reactie op de komst van 47 windmolens voor de kust van Duinkerke	43

ACTUELE VRAAG van Steven Coenegrachts aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het Europese akkoord rond de hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid	47
ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het aangekondigde Leersteundecreet ter vervanging van het M-decreet	
ACTUELE VRAAG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het aangekondigde Leersteundecreet	51
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	58
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 – 780 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 4	
Algemene bespreking	58
Artikelsgewijze bespreking	64
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/1972 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 tot vaststelling van het Europees wetboek voor elektronische communicatie – 832 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	65
Artikelsgewijze bespreking	67
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Karl Vanlouwe, Karin Brouwers, Gwendolyn Rutten, Cathy Coudyser, Vera Jans en Andries Gryffroy over het openen van de politieke dialoog met de Europese Commissie over een Vlaamse insteek voor de Europese digitaliseringsagenda – 830 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3	
Bespreking	68
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	71
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT tot het publiceren van de tekst van ontvankelijke verzoekschriften – 836 (2020-2021) – Nr. 1	
Verslag	71
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT tot publicatie van de reglementering van het Vlaams Parlement over het wijzigen van het opschrift van een verzoekschrift zonder inspraak van de verzoeker – 848 (2020-2021) – Nr. 1	
Verslag	73
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT tot wijziging van het Onteigeningsdecreet en het toezicht op de lokale besturen in dat verband – 852 (2020-2021) – Nr. 1	
Verslag	74

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts en Jeremie Vaneeckhout over ventilatie en filtratie in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht – 877 (2020-2021) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	76
Bespreking	76
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 – 780 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 4	
Artikelsgewijze stemmingen	83
Hoofdelijke stemming	87
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/1972 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 tot vaststelling van het Europees wetboek voor elektronische communicatie – 832 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemming	87
Hoofdelijke stemming	88
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Karl Vanlouwe, Karin Brouwers, Gwendolyn Rutten, Cathy Coudyser, Vera Jans en Andries Gryffroy over het openen van de politieke dialoog met de Europese Commissie over een Vlaamse insteek voor de Europese digitaliseringsagenda – 830 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	88
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts en Jeremie Vaneeckhout over ventilatie en filtratie in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht – 877 (2020-2021) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	88
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	89
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	92
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	92

OPENING VAN DE VERGADERING**Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans**

– De vergadering wordt geopend om 14.01 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Collega's, zoals we al meer dan een jaar bezig zijn, zijn we hier niet met alle 124, maar slechts met 39 parlementsleden aanwezig, omdat ook wij ons moeten houden aan de coronamaatregelen.

De ministers Bart Somers en Zuhail Demir zijn verontschuldigd.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts en Jeremie Vaneekhout over ventilatie en filtratie in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht – 877 (2020-2021) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Voorzitter, op basis van artikel 50, punt 1, h), van het reglement ...

De voorzitter: Bedoelt u 'h' of 'a'?

Hannes Anaf (Vooruit): In de Kempen zeggen we 'h'. Ik heb niet zoveel moeite om de 'g' of de 'h' uit te spreken. (*Gelach*)

Wij zouden de spoedbehandeling willen vragen van een voorstel van resolutie van collega's Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts en Jeremie Vaneekhout over de ventilatie en de filtratie in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht.

De voorzitter: Is het goed als we ons later over dit voorstel tot spoedbehandeling uitspreken? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Jeremie Vaneekhout aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het vermijden van de import van coronavarianten door terugkerende reizigers

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, we voelen allemaal dat het jaar van de bevrijding voor een deel bezig is. We zien dat mensen met heel veel blijdschap een aantal zaken aan het herontdekken zijn en dat we ook voor een boeiende zomer staan.

Aan de vooravond van de grote vakantie staan wel wat Vlamingen ook in twijfel. Aan de ene kant kan er veel meer en zijn er vooral signalen om positief te zijn en met meer perspectief naar de toekomst te kijken. Aan de andere kant blijven er toch een aantal bezorgdheden. Er zijn nog altijd dalende cijfers in Vlaanderen als het gaat over covidbesmettingen, over ziekenhuisopnames en over de intensieve

zorg. Maar internationaal zien we een paar signalen die ons nog niet te veel mogen geruststellen. Er is de opmars van de deltavariant. Dat is ook het geval in de laatste cijfers in Vlaanderen: het aandeel van de deltavariant wordt almaar groter, en dat heeft een aantal mogelijke gevolgen. Reizigers zien die gevolgen nu al. In Portugal bijvoorbeeld zijn er een aantal ingrepen, en ook op de Canarische Eilanden. Voor mensen die daar op reis zijn, gelden bij hun terugkeer plots andere voorwaarden. Mensen weten natuurlijk ook dat ze dat risico nemen als ze op reis gaan. Dat betekent natuurlijk dat mensen in dubio staan over wat ze daarmee doen.

Iedereen gaat daar ook anders mee om. Sommige mensen kijken daar tamelijk ontspannen naar en zijn heel positief. Anderen zijn nog heel bezorgd over wat er nog in het najaar zal komen. Dat is even begrijpelijk. Daarom vinden we het belangrijk om daar heel actief over na te denken, al is het maar omdat nog niet iedereen volledig gevaccineerd is, en omdat het fenomeen van de ziekte 'long covid' een bepaalde impact kan hebben, ook bij jongeren. Uit de eerste wetenschappelijke analyses blijkt ook dat ernstige ziekte bij die deltavariant meer aanwezig is. We zijn bezorgd over hoe we kunnen vermijden dat de komende zomer de kiem legt voor een moeilijke tweede helft van de zomer en voor een moeilijk najaar. Wat is uw strategie om de verspreiding van de deltavariant zo maximaal mogelijk tegen te gaan?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, ik dank u voor deze vraag. Dit wordt inderdaad een bijzondere zomer waar veel mensen naar hebben uitgekeken. Maar terzelfder tijd is het ook nog een zomer die ons noopt tot enige voorzichtigheid. Het eerste antwoord dat ik op uw vraag zou willen geven, is vaccineren, vaccineren, vaccineren. Dat doen we. We zitten op dit ogenblik aan een vaccinatiegraad van 81 procent bij de volwassen bevolking. Dat betekent dat 66 procent of twee derde van de bevolking een eerste vaccin heeft gekregen. Daarmee zitten we in de top vijf van de wereld. Dat is een heel goede zaak.

Ik kan niet genoeg het belang benadrukken van iedereen die in de vaccinatiecentra aan het werk is, van al die vrijwilligers, maar ook van iedereen die daarop wil ingaan, en van iedere jongere die zich inschrijft op de reservelijsten. De vaccinatiehonger blijft in Vlaanderen bijzonder groot, en dat is een goede zaak. Dat is het eerste antwoord dat ik daarop kan geven: vaccineren.

U hebt verwezen naar de cijfers in de ziekenhuizen. Die gaan verder naar beneden. Dat is een goede zaak. Het is ook duidelijk voor iedereen dat er een rechtstreeks causaal verband is.

U zult zich nog herinneren dat we hier een debat hebben gevoerd over het invoeren van certificaten. Ik was de eerste om die voorzet te geven. Dat doen we nu uiteindelijk ook. Binnen Europa hebben we een aantal afspraken gemaakt over reizen. Dat is niet ongelimiteerd. We kunnen mensen niet verhinderen dat ze reizen. Dat is ook niet de bedoeling, maar het moet wel in goede omstandigheden gebeuren. Daarnaast zijn er ook een aantal andere voorwaarden voor diegenen die buiten Europa reizen om ervoor te zorgen dat ook dat gebeurt in goede omstandigheden om de buitenlandse varianten zo veel mogelijk af te remmen. We zullen die niet helemaal kunnen tegenhouden, maar we kunnen ze wel zo veel mogelijk afremmen.

Dat betekent maatregelen inzake quarantaine en testen. Dat is de tweede strategie die we op dit ogenblik hanteren.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, ik denk inderdaad dat afremmen de eerste boodschap is. Elke week die we winnen, is een week waarin meer mensen gevaccineerd zijn en ook volledig gevaccineerd zijn. Strikte handhaving van de regels en de kaders die er zijn inzake internationaal reizen, zijn voor ons zeer belangrijk.

Een tweede terecht punt dat u aanhaalt, is de vaccinatie. Uit onderzoek blijkt dat dubbele vaccinatie, volledige vaccinatie dus, cruciaal is in de bescherming tegen de deltavariant. Dat maakt echt een enorm verschil. Er is aangekondigd dat er vandaag misschien nieuws komt met de betrekking tot de levering door AstraZeneca. Die is cruciaal omdat anders een hele groep mensen nog tot in de loop van augustus – stel dat er dan een opkomst is van de deltavariant – moet wachten op een tweede dosis. Voor ons is het een grote bezorgdheid hoe er versneld kan worden. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat die ouderen en meest kwetsbaren vroeger beschermd zijn want dat is de groep die het grootste slachtoffer dreigt te worden van een beperkte of grotere opflakking met de deltavariant?

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, om te vermijden dat de Indiase, de Californische, de Zuid-Afrikaanse, de Britse of gelijk welke variant ons land binnenkomt, moeten we natuurlijk de sleutel op de deur houden. Naast vaccinatie kunnen we dat het beste doen door binnenkomende reizigers uit risicogebieden te testen en op te volgen. Daarom is het geen overbodige luxe om testposten op te zetten in luchthavens en andere havens, maar bijvoorbeeld ook snelteststraten langs grote grensovergangen in te richten. Andere landen doen dat ook.

Naast de warrige communicatie over reizen naar andere landen en de verschillende vereisten, die dan nog altijd veranderen – ik weet dat u daar niets aan kunt doen –, is het probleem dat er heel weinig communicatie is over wat mensen moeten doen als ze terugkeren. Iedereen kijkt ernaar uit om te vertrekken en op reis te gaan, maar het is heel belangrijk dat er duidelijke communicatie komt naar onze bevolking over wat ze moet doen als ze terugkeert. Ik vraag u om daarop in te zetten en een goede campagne op poten te zetten.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): We zullen vooral voorzichtig moeten zijn met die deltavariant in de komende weken en misschien zelfs nog iets langer totdat iedereen of toch voldoende mensen volledig gevaccineerd zijn. Uiteraard moeten we mensen toestaan om op reis te gaan, maar we moeten er wel voor zorgen dat dit op een veilige manier kan.

Specifiek over de deltavariant was er in Finland sprake van een grote uitbraak na de wedstrijd in Sint-Petersburg tussen België en Finland. Het ging over meer dan honderd mensen die er besmet waren. Hebt u er zicht op of dat ook hier is gebeurd? Is dat opgevolgd?

Laat ons hopen dat er nog drie wedstrijden aankomen van onze Rode Duivels. Wordt daar specifiek naar gekeken? De volgende wedstrijd is in München en ik denk dat de situatie daar een pak beter is dan in Sint-Petersburg, maar het moet wel in de gaten worden gehouden. Ik wens iedereen die het geluk heeft om te kunnen gaan veel plezier toe, maar we moeten wel goed kijken dat we daardoor geen extra uitbraken hebben van de deltavariant.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ook de N-VA-fractie maakt zich zorgen over de import van coronavarianten. Er wordt over de deltavariant gesproken, maar in Indonesië zit men al aan delta plus omdat epsilon misschien te moeilijk uitspreekbaar is. In elk geval zijn er potentieel heel wat varianten die op ons afkomen. Binnen Europa weten we ongeveer wel wat er circuleert, maar vooral de reizen buiten Europa worden op dit moment nog altijd afgeraden. Die vallen niet onder het coronacertificaat en zitten niet in de app. Ik stel vast dat mensen daar niet altijd bij stilstaan.

Vanuit de N-VA-fractie roepen we op om zeer goed te informeren. Als mensen het Passagier Lokalisatie Formulier (PLF) invullen, moeten ze direct duidelijke informatie krijgen. Als er inderdaad quarantaine nodig is om er zo voor te zorgen dat in september de scholen opnieuw kunnen opengaan, dan moet die quarantaine gecontroleerd worden. In welke mate zal er worden voorzien in het informeren, het duidelijk registreren en opvolgen van de quarantaine, zeker van mensen die uit gebieden komen waar er varianten de ronde doen die we vandaag misschien zelfs nog niet kennen of waar we ons in elk geval ernstige zorgen over moeten maken?

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega's, net zoals jullie deelt ook onze fractie de bezorgdheid over die nieuwe varianten. Paniek is een slechte raadgever, maar we hebben het afgelopen anderhalf jaar enorm veel gevraagd van mensen, en het zou echt enorm zonde zijn mocht dat tenietgedaan worden door het oprukken van nieuwe varianten.

Ik denk dat er al veel is gezegd. Er zijn een aantal dingen nodig, zoals informatie-uitwisseling met onze buurlanden of met landen waar er veel naar gereisd wordt. Het is echt wel cruciaal dat dat op punt staat, want dat reizen is toch echt een risicofactor. Langs de andere kant willen we natuurlijk ook niet verbieden dat mensen gaan reizen.

Het detecteren van de nieuwe virusvarianten bij de bronopsporing zou ook op punt moeten staan, want we moeten die nieuwe varianten kunnen herkennen. Mijn concrete extra vraag gaat inderdaad over de vaccinatie. Collega Anaf had al gevraagd naar de belofde 700.000 extra vaccins van AstraZeneca. Mijn vraag is of er al een beslissing genomen is op de interministeriële conferentie (IMC) over de planning voor de vaccinatie van 12- tot 15-jarigen. Want als we de casussen in het buitenland mogen geloven rukken die nieuwe varianten ook steeds meer op bij jongere mensen, bij de echt jonge mensen, en is dat wel degelijk een risico. Die beslissing zou dus misschien welgekomen zijn.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): De nieuwe varianten, zeker de deltavariant, vormen wel degelijk een bedreiging voor onze zomer naar de vrijheid. Vanuit Vlaanderen moeten we vaccineren, dat is het eerste wat we kunnen doen en ook volop aan het doen zijn. Ten tweede hebben we samenwerkingsakkoorden gesloten om de opvolging van de terugkeerders op lokaal vlak zo sluitend mogelijk te maken, met respect voor de privacy. Federaal hebben we de detectie van varianten van terugkeerders selectiever gemaakt en ook opgedreven. Ik denk dat dat ook heel belangrijk is. Er zijn ook nog een aantal inreisverboden van kracht.

Tot slot moeten we misschien toch ook op Europees vlak eens het gesprek hebben om te komen tot een betere coördinatie. Want nu is het toch voor elke reiziger, vertrekkend of terugkomend, een echt lappendeken geworden om nog wijs te raken uit wat op welk moment voor welk land van toepassing is. Misschien

kan daar op een Europese Raad door de ministers toch nog eens over gesproken worden, zodat we dit iets uniformer kunnen maken. Zo kan iedereen zich ook des te beter aan de regels houden.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega Vaneekhout, een volledige vaccinatie is inderdaad belangrijk. Daarom zal de maand juli ook volledig ingezet worden voor de tweede vaccinatie. Wij zullen tegen eind juli normaal gezien ook de 80 procent-vaccinatiegraad met dubbele vaccinatie bereiken. Dat betekent op één maand tijd een verdubbeling. We zitten nu aan 80 à 81 procent voor de eerste vaccinatie, eind juli willen we aan de tweede vaccinatie zitten. Dus ook in juli zullen onze vaccinatiecentra nog bijzonder druk bezocht worden.

Collega's, we moeten kort op de bal spelen, en dat doen we ook. Collega Van Rompuy verwees er al naar. Ook dit parlement doet dat; vorige week woensdag hebben jullie daarover een decreet goedgekeurd en met spoed behandeld, waarvoor dank. Het besluit van de Vlaamse Regering, het uitvoeringsbesluit, is gisteren in het Staatsblad verschenen om de maatregelen inzake quarantaine en testen voor mensen die reizen of terugkeren uit België ook onmiddellijk in voege te doen treden.

Ik ben het ook met u eens, collega Van Rompuy, dat inzake coördinatie op Europees niveau het een en ander toch wel beter kan, wat mij betreft. We hebben afspraken gemaakt omdat we binnen Europa vrij verkeer moeten toelaten op een goede manier, op een veilige manier, met het covidcertificaat. Maar de coördinatie en de afstemming op elkaar kan wat mij betreft absoluut beter. Ik denk dat de informatie dan voor reizigers en vakantiegangers veel uniformer kan verlopen. Die vraag naar Europa toe steun ik absoluut.

Collega Vaneekhout en enkele andere collega's hebben mij de vraag gesteld over AstraZeneca. Dat was een zeer goede vraag. U weet dat ik hier al een paar weken geleden in dit parlement heb gezegd dat ik absoluut de vraag steun van de mensen met onderliggende aandoeningen om van twaalf naar acht weken te gaan. Ik sta aan uw kant. Maar er is één voorwaarde, en dat is dat die leveringen er moesten zijn. En die leveringen moeten er zijn. Die zouden normaal gisteren toegekomen zijn, maar ze zijn niet toegekomen. Ik heb vanmorgen gehoord dat ze deze namiddag zouden toekomen, en ik hoop dat dat zo is. We houden echt wel meer dan de vinger aan de pols, het is verschillende keren per dag dat we ons daarover informeren.

Alleszins hebben wij ons erop voorbereid dat wanneer dat zo zou zijn, die vaccins, wanneer ze in België toekomen, naar de vaccinatiecentra kunnen gaan. Dat zal de komende dagen gebeuren. Laat ons zeggen dat ze begin volgende week in de vaccinatiecentra zullen toekomen. Sommige komen misschien vroeger toe. Misschien geeft dat voor sommige mensen wat meer soelaas. Dan kunnen de mensen in contact treden met de vaccinatiecentra, want die moeten sloten openzetten, dat betekent vrije capaciteit en plaatsen hebben om deze mensen er ook nog bij te nemen.

Het gaat over potentieel honderdduizenden mensen. We kunnen dat moeilijk inschatten want veel mensen zullen misschien hun vakantie al hebben gepland, niet noodzakelijkerwijs in het buitenland maar bijvoorbeeld ook aan zee, in de Ardennen of in het mooie Limburg. Ze denken misschien: 'Laat die twaalf weken nu maar zo.' We kunnen dat dus niet helemaal inschatten.

Ik zou willen vragen aan de mensen die dat toch willen doen en aan wie we de kans en de mogelijkheid willen bieden, om een beetje begrip te hebben voor de vaccinatiecentra zelf. Het is niet zo dat die op dit ogenblik met hun vingers zitten

te draaien. Deze week en volgende week worden er 1 miljoen vaccins gezet: 400.000 eerste vaccins en meer dan 600.000 tweede vaccins. Er zullen openstaande momenten zijn en ze zullen er alles aan doen om die ook in te vullen voor deze mensen. Maar ik wil een beetje begrip vragen aan iedereen om niet onmiddellijk op de eerste dag te bellen, want dan zal men worden overspoeld. Ik ben ervan overtuigd dat iedereen zijn uiterste best zal doen om dat zo snel mogelijk voor deze mensen klaar te krijgen.

We hebben daar heel concrete procedures voor afgesproken. Die zullen we ook goed communiceren. Mensen zullen dus zelf een afspraak kunnen verplaatsen via de reservatiemail die men gekregen heeft om de tweede dosis te bevestigen. Die afspraak zal dan worden geannuleerd, om daarna een tweede afspraak te kunnen maken op een van de nieuwe sloten die worden opengezet. Daar is het doclrsysteem op aangepast. Als dat om de een of andere reden niet lukt, kan men contact opnemen met het vaccinatiecentrum. Maar nog eens, heb een beetje begrip voor al die mensen die nu al weken en weken het uiterste van zichzelf geven.

Collega Daniëls, wat de verre landen betreft, weet u dat er de VOC-landen (Variants of Concern) zijn waarvan we afraden om er naartoe te gaan. Er zijn een aantal uitzonderingen op, maar eigenlijk is het niet de bedoeling dat u daar naartoe gaat. Het is een heel simpele boodschap die we aan de mensen willen geven: zoek de risico's niet nodeloos op. Het gaat immers niet alleen over het risico dat u zelf loopt maar ook het risico dat mee binnensluipt voor heel veel andere mensen. Dan kunnen we nog zo ons best doen, maar we weten hoe het virus ons land en heel de wereld binnengekomen is. Dat gebeurde druppelsgewijs en plots was heel de wereld besmet. Ik kan die boodschap alleen maar ondersteunen. Doe dat absoluut niet.

Collega Vande Reyde, voor de 12- tot 15-jarigen hebben wij een advies gevraagd aan de Hoge Gezondheidsraad. Normaal gezien zal dat volgende week woensdag op de interministeriële conferentie (IMC) worden besproken. Mijn standpunt daaromtrent is heel duidelijk: we moeten niet alleen kijken naar wat het oplevert voor het individu, de persoon, want dat is een overweging. Wat is de kans dat een individu tussen de 12 en de 15 jaar in een ziekenhuis terechtkomt en zware gezondheidsrisico's loopt? Die kans is misschien niet zo groot. Maar een ander risico is in welke mate hij drager kan zijn en op die manier een verspreider kan zijn. Die risico's zijn wel aanwezig. Met die twee afwegingen zal men het gesprek voeren en wat mij betreft ook zo snel mogelijk beslissingen nemen om ook mensen van 12 tot 15 jaar te kunnen vaccineren.

Jongeren tussen de 12 en 15 jaar met onderliggende aandoeningen kunnen vanaf vandaag ook opgeladen worden in het systeem. De behandelende artsenspecialisten kunnen deze mensen nu doorgeven. Dan zullen zij prioritair gevaccineerd worden. Dat doen we alvast.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, dank u wel. Als het gaat over nieuwe varianten, in casu de deltavariant of de deltaplusvariant, dan telt elke dag. Dat is het voorbije jaar verschillende keren aangetoond. Wat ons betreft, hoeven we geen paniek te zaaien maar we moeten wel alert zijn.

Wij wensen iedereen – echt waar – van ganser harte een schitterende zomer, maar het moet ook een veilige zomer zijn. Want voor onze fractie, en ik denk dat dit voor het parlement geldt, zijn er maar twee prioriteiten. Eén: dat onze scholen en onze samenleving in september op een normale manier kunnen openen. Twee: dat we onnodige slachtoffers vermijden. Dat kunnen mensen met long covidsymptomen zijn, dat kunnen risicogroepen zijn die nu wachten op hun

tweede dosis AstraZeneca. We moeten echt de opkomst van de deltavariant afremmen.

Wat ons betreft betekent dat inderdaad: waar nodig ingrijpen in internationale reizen, mét een duidelijke boodschap over de risicolanden waar mensen naartoe willen gaan – mensen die intussen ook binnen Europa zijn – , het naleven van een duidelijke quarantaine, en het handhaven van de basisregels. En ook nog eventjes het gevoel van 'het is allemaal voorbij' proberen af te remmen. Er is geen dag te verliezen. We vragen ook dat, als er duidelijkheid komt – bijvoorbeeld over die tweede dosis van AstraZeneca – er zeer duidelijke communicatie komt naar de mensen in die doelgroep, zodat zij niet op zoek moeten naar een mailtje uit het verleden, maar dat zij een antwoord krijgen dat zij nu verdienen, want het is de hoogste prioriteit.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Vera Jans aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het investeringsplan voor mensen met een handicap

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het wegwerken van de wachtlijsten voor personen met een handicap

ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het zorginvesteringsplan

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): De zorg voor personen met een handicap is voor deze regering een uitermate belangrijk dossier. Voor deze regering, voor u, minister Beke – als minister – en ook voor ons, als partij, als CD&V. Vandaag hebt u uw investeringsplan bekendgemaakt. Met dat investeringsplan verdwijnt, in één klap, de wachtlijst voor die mensen op de wachtlijst met de meest dringende noden. Elk van hen krijgt een op maat gesneden persoonsvolgend budget, waarmee ze – en zo moet dat ook – de nodige zorg, hulp, assistentie of ondersteuning kunnen gaan inkopen of zoeken.

Natuurlijk is het werk nog niet af, maar het is wel een nooit eerder geziene sprong vooruit, waarmee heel veel mensen nu de nodige zorg zullen krijgen. Nu, minister, deze gigantische sprong voorwaarts, en deze enorme injectie van financiële middelen, dat gaat natuurlijk leiden tot een grote toename van mensen die met hun budget naar de zorg toegeleid kunnen worden. Het gaat overigens ook over een groot aantal mensen. Ook die budgetten zijn vaak vele tienduizenden euro's per jaar en per persoon aan zorg, die moeten kunnen worden ingekocht. Dat zal zijn impact kennen op de sector.

Daarover heb ik een vraag. Wetende dat we nu, met dit investeringsplan, de verwachting hebben dat er heel wat meer vragen zullen komen – vragen naar assistentie, vragen naar een opvangplaats, vragen naar een voorziening – is het uitermate belangrijk dat iedereen die nu een budget krijgt ook de nodige zorg zal kunnen vinden, helemaal op maat, zoals het budget is.

De vraag is: Wat is de timing voor wanneer u die persoonsvolgende budgetten zult uitbetalen? Is de sector voldoende voorbereid op de toestroom die dit zal teweegbrengen?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, collega's, onder druk van heel wat personen met een beperking, organisaties, en ook reportages in de media, heeft deze regering vorig jaar beslist om de 270 miljoen euro bijkomende budgetten voor personen met een handicap, die gepland waren voor 2024, naar voren te schuiven en dit jaar al uit te geven. Dat is natuurlijk een heel goede zaak. Ik heb begrepen dat op die manier 2700 mensen uit de eerste groep – prioriteitengroep 1 – op korte tijd perspectief krijgen op een budget, en dat is goed. Eindelijk hebben die mensen dat perspectief. Maar jammer genoeg, en u geeft het zelf ook aan, minister, zijn daarmee de wachtlijsten niet opgelost. Verre van zelfs.

In 2024 zal er exact evenveel budget beschikbaar zijn als in het begin van deze legislatuur was afgesproken. Dus zullen die wachtlijsten blijven aangroeien. Dat is, als u het mij vraagt, onbegrijpelijk. Die mensen hebben een beperking. Die mensen hebben recht op ondersteuning, en ze krijgen die ondersteuning niet. Stel u voor dat we dat zouden zeggen aan iemand die de pensioenleeftijd bereikte. U bent nu 65, maar u kunt nog uit de voeten, uw partner is ook nog in leven, maar u krijgt dus van ons geen pensioen. Er is namelijk geen budget. We weten ook niet wanneer u pensioen zult krijgen, maar geniet van uw pensioen. Wie weet hoort u ons nog terug binnen 10 of 15 jaar. Dat zou niemand hier aanvaarden, dat we dat zouden zeggen tegen mensen die op pensioengerechtigde leeftijd zijn. Maar blijkbaar aanvaarden jullie wél dat we dat zeggen tegen mensen met een beperking.

Waarom is het bij hen 'ja, maar we kunnen niet alles in één keer oplossen'?
Waarom is het bij hen 'het is toch al een stap vooruit, er is nu eenmaal niet genoeg budget'?

Beste collega's, beste minister, dit gaat immers niet over cijfertjes. Dit gaat over mensen, 15.000 mensen die vandaag in de kou blijven staan, mensen zoals Ludwine, die ik daarnet nog aan de telefoon had. Ze zat vroeger in categorie 3, nu in categorie 2 omdat ze achteruit is gegaan: andere lijst, even weinig budget, namelijk nul. Ludwine is 60 jaar. Ze hoort aan de telefoon dat ze nog 10 jaar zal moeten wachten tot er een budget komt.

De voorzitter: Hoe luidt uw vraag?

Jos D'Haese (PVDA): Minister, wat bent u van plan te ondernemen om die wachtlijsten ook voor de categorieën 2 en 3 aan te pakken?

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega's, ik heb zelf een zus die een handicap heeft. Dat is op zich niet zo speciaal. Ik denk dat iedereen van ons, wij hier in de zaal of mensen die thuis kijken, wel iemand kent met een lichamelijke of fysieke beperking, of ouders die met heel veel liefde voor hun kind zorgen. Iedereen weet dan ook dat dat mensen zijn die een perfect gelukkig leven leiden of kunnen leiden, om hetgeen ze kunnen, ondanks hun beperking. Ze hebben daar echter één ding voor nodig, iets kleins, maar echt iets essentieels, namelijk voldoende steun van de overheid, voldoende steun voor hun zorg, voldoende steun voor aanpassingen die ze nodig hebben, voldoende steun voor toegankelijkheid. Dat is helaas iets wat we in Vlaanderen op dit moment nog niet kunnen bieden. Die wachtlijsten zijn er nog altijd. Dat is een probleem. Ik vind dat daar geen politieke spelletjes over mogen worden gespeeld. Dat moet gewoon worden opgelost. Dat is echt een kerntaak van de overheid. Als we onze prioriteiten moeten stellen, dan staat dat echt helemaal bovenaan. De middelen die nu worden geïnvesteerd, zijn een extra goede stap. Dat is in totaal 270 miljoen euro extra. We weten dat er al enorme budgetten naartoe gaan. Dat is niet niks. We mogen daar echter niet tevreden over zijn in Vlaanderen. Het is een beetje een cliché, maar de kracht van onze samenleving wordt inderdaad

afgemeten aan ons vermogen om te zorgen voor mensen die het echt nodig hebben, en mensen met een beperking hebben het écht nodig. Minister, om het in voetbaltermen uit te drukken, we zitten in de kwartfinale wat die wachtlijsten betreft, en we mogen daar niet tevreden mee zijn. We moeten verder durven te gaan en die wachtlijsten helemaal structureel oplossen.

Vandaar mijn oproep: laten we, als meerderheid en oppositie en alles daartussen, en ook met u, minister, dit als vertrekpunt nemen om te werken aan een structurele oplossing voor die wachtlijsten. Nog extra middelen zijn daar een onderdeel van, maar dat is niet voldoende. We moeten ook een einde maken aan die wirwar aan verschillende steunmaatregelen, die ook op verschillende niveaus zitten. Iemand heeft vaak minder steun dan iemand anders met eenzelfde zorgnood. Dat moeten we ook durven aan te pakken, met meer ruimte voor sociaal ondernemerschap. Met die extra middelen hebben we nu de tijd om daar echt grondig werk van te maken. Dat is ook een kerntaak van dit parlement. Minister, wilt u daaraan meewerken en het engagement op u nemen om de komende jaren die wachtlijsten helemaal weg te werken?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, voor u zit een ambitieus, dankbaar maar ook bescheiden minister. Collega Vande Reyde, ik heb geen zus die een handicap heeft. Ik heb wel ouders die 35 à 40 jaar geleden vrijwillig een dagcentrum hebben geopend om mensen een plaats te kunnen geven, bescherming te kunnen geven, veiligheid te kunnen geven, geborgenheid te kunnen geven, een thuis te kunnen geven, goede zorg te kunnen geven, een plaats in de samenleving te kunnen geven. Ik denk dat er veel mensen zijn, professionals, vrijwilligers, familie en vele anderen, die er absoluut alles of heel veel voor over hebben om die mensen zorg te geven. We zijn ambitieus. Op dit ogenblik zijn we ambitieus voor 2690 mensen die al jaren wachten, die de meest dringende, acute zorgnoden hebben. We hebben vorig jaar beslist dat we voor hen een plan zouden ontwikkelen omdat we willen dat ze onmiddellijk worden geholpen. Dat doen we nú. Dat zullen we ook doen voor de andere mensen die er de komende jaren bijkomen, om hen te kunnen helpen. Binnen 18 maanden na het indienen van hun dossier moeten zij kunnen worden geholpen. Dat is ons engagement in deze legislatuur en daar gaan we alles aan doen.

Dat kunnen we door twee zaken te doen. Aan de ene kant kunnen we het systeem hervormen. Dat is niet altijd eenvoudig, en dat roept ook verzet op, maar dat is absoluut noodzakelijk.

En aan de andere kant kunnen we hen helpen via bijkomende middelen. Daarom zit hier ook een dankbare minister. Ik dank in het bijzonder mijn collega, minister Diependaele, die diep in zijn buidel heeft getast, ver voorbij de 270 miljoen euro per jaar. Daarbij wil ik uitdrukkelijk de hele Vlaamse Regering bedanken, want het gaat over extra's. Toen ik begon als minister, heb ik moeten vaststellen dat we er met die 270 miljoen euro per jaar, wat best veel geld is, zelfs voor de mensen die automatisch rechten toegekend worden, niet zouden komen en als we geen maatregelen zouden nemen, geen hervormingen zouden doen en geen bijkomend geld zouden investeren, zouden we niemand kunnen helpen buiten diegenen met een automatische rechtentoekenning. Het plan dat we vandaag voorleggen zet de zaak hiermee op orde. We trekken extra geld uit. In deze legislatuur gaat dat over om en bij 90 miljoen euro om die automatische rechten te kunnen verzekeren. Dat is ongeveer 20 tot 25 miljoen euro per jaar in 2020, 2021, 2022, 2023 en 2024. Daarnaast zorgen we ervoor dat we dan met het uitbreidingsbeleid ook de mensen in prioriteitengroep 1 kunnen helpen. 2690 mensen die vandaag op die lijst staan, zullen onmiddellijk geholpen worden. De komende jaren – en dat gaat over ongeveer 1000 mensen per jaar – willen we

hen ook helpen, niet alleen diegenen die er vandaag zijn, ook diegenen die in de komende jaren in die prioriteitengroep 1 zullen zitten.

Maar ik ben ook bescheiden. Ik ben bescheiden omdat – de vraag is hier gesteld: wat met de mensen van prioriteitengroepen 2 en 3? – we hen vandaag niet kunnen zeggen: ook voor u zullen we een budget ter beschikking stellen. Ik wil mij echter wel engageren. Deze mensen verdienen ook zorg en ondersteuning. Ook daar hebben we extra geld voor uitgetrokken. Voor rechtstreeks toegankelijke hulp is er 20 miljoen euro extra. Wat prioriteitengroep 2 betreft: in 2017 ging er 54 miljoen euro naar rechtstreeks toegankelijke hulp. We voegen nu geld toe. Dat betekent dat we naar 112 miljoen euro gaan om rechtstreeks toegankelijke hulp mogelijk te maken. Waarover gaat dat? Dat gaat over dagbegeleiding, kortverblijf, over heel veel manieren om ook deze mensen zorg en ondersteuning te kunnen geven. Ik heb daar ideeën over zoals bijvoorbeeld het werken met overbruggingsbudgetten of deelbudgetten waarmee we hen nog verder kunnen helpen. We moeten ook eerlijk zijn: in de groep van 15.000 mensen over wie sprake is, heeft twee derde op de een of andere manier al steun, budget, deelbudget of hulp, niet helemaal wat men verwacht, niet helemaal wat men idealiter zou kunnen krijgen. Dat moeten we goed in kaart brengen en kijken waar we verdere stappen kunnen zetten. Het is niet zo dat deze mensen – want dat zijn de woorden die hier gevallen zijn – in de kou staan. Nee, zij staan niet in de kou. We gaan daar extra geld naast leggen. Samen met de stakeholders gaan we kijken hoe we dat ook op de meest optimale manier kunnen doen.

Wat prioriteitengroep 3, de derde groep, betreft: ook daar willen we samen kijken. Op die lijst staan veel mensen van wie het actualiteitsgehalte – wat zijn de zorgvragen die men vandaag heeft? – eens opnieuw onder de loep genomen moeten worden. Wat zijn de manieren waarop we aan hen zorg en ondersteuning kunnen geven? Ook daar hebben we extra geld voor opzijgezet en gaan we samen met de verschillende mensen, met de verschillende stakeholders kijken om daarmee aan de slag te gaan. In die zin ben ik bescheiden omdat ik eerlijk wil zijn. Zeggen dat we voor iedereen een budget ter beschikking kunnen stellen, zal niet mogelijk zijn. Het moet wel onze ambitie zijn om er ook voor deze mensen alles aan te doen om maximale zorg en ondersteuning te geven. Daarvoor reik ik ook zeker de hand naar de sector, maar ook naar dit parlement, om daar samen werk van te maken.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Ik dank de minister voor zijn antwoord. Het spreekt inderdaad voor zich dat dat plan dat u vandaag hier voorstelt veel verder gaat dan die budgetten voor de mensen met de meest urgente noden, waartoe wij ons, gezien de beperkte spreektijd, vaak tot beperken in onze vraagstelling. Ik vind het ook van cruciaal belang dat voor alle noodsituaties – dat zijn vaak mensen die in de meerderheid van de gevallen niet op de wachtlijst gekend zijn, dat zijn mensen die met onmiddellijke ingang, zonder enige wachttijd een volwaardig budget nodig hebben – die automatische toekenningen gegarandeerd blijven de komende jaren.

Dan is er mijn bijkomende vraag, minister: u hecht er belang aan om perspectief te geven aan de mensen in prioriteitengroep 2 en 3. Ze ontvangen weliswaar al hulp, maar nog niet helemaal de hulp op maat. Rechtstreeks toegankelijke hulp lijkt ons daarbij een absoluut belangrijk kernelement: rechtstreeks toegankelijk, nabij de mensen, flexibel, vraaggestuurd. Op welke manier gaat u de rechtstreeks toegankelijke hulp, en mogelijk nog andere zaken, inpassen om ervoor te zorgen dat mensen die vandaag niet meteen het budget krijgen omdat ze niet de meest dringende noden hebben, toch ook geholpen worden en perspectief krijgen?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Dank u voor het antwoord, minister. Aan het einde zei u: 'het is niet zo dat die mensen die vandaag nog op een wachtlijst staan, in de kou blijven staan'. Hebt u vanmiddag het nieuws gezien? Eddy Schelfhout wacht al zeventien jaar op een budget in categorie 3, is afhankelijk van zijn ouders en voelt zich daar niet goed bij. Hebt u zijn reactie gezien? Hij voelde de grond onder zijn voeten wegzakken. Hij zei ook nog dat er 15.000 mensen op die wachtlijst staan. Hij vroeg: "Stel u eens in onze plaats en zeg eens wat u zou doen in onze plaats?". En u zegt hier, minister, dat er niet genoeg budget gaat zijn voor iedereen. U zegt dat hier zomaar.

Ik ben het eens met collega Vande Reyde: dit moet gewoon opgelost worden. Dit is een basistaak van een overheid, om mensen met een beperking het recht te geven op een zelfstandig leven.

Er zijn inderdaad, zoals u zegt, minister, heel veel mensen die zorg en ondersteuning en zelfstandigheid willen bieden aan personen met een beperking. Het enige wat daartoe ontbreekt, minister, is budget. Ik denk echt dat u daarvoor moet zorgen.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Tot nu toe was het een sereen debat, gelukkig. Ik denk dat mijn zus en andere mensen met een beperking die nu zitten te kijken, hier wel degelijk iets aan gehad hebben. Ik voel dat het besef dat dit absoluut een prioriteit is, voldoende leeft in dit parlement. We zitten nog niet helemaal op de weg om de forcing te voeren en te zeggen: dit gaan we de komende jaren nu eens oplossen. Daarom ben ik ook blij dat minister Diependaele hier aanwezig is. Hij is bezig om binnen de Vlaamse Regering een heel brede heroverweging te doen en vanuit de Vlaamse Regering te zeggen wat de kerntaken van een overheid zijn. Daar wil hij werk van maken. Ik heb daar heel veel respect voor, ik denk echt dat dat nodig is. We moeten kijken waar ons belastinggeld prioritair naartoe moet. Hulp voor mensen met een beperking, die niet anders kunnen voor een volwaardig leven, niet alleen maar overleven, moet echt een prioriteit worden.

Minister van Financiën, minister van Welzijn, jullie zijn de broertjes Hazard die het gaan moeten oplossen. Ik vraag u samen met het parlement: laat ons daar structureel aan werken, om de komende jaren te weten waar we naartoe willen, om daar extra middelen voor te voorzien, en om, zoals de minister zegt, de hervormingen te doen die nodig zijn. Het zal misschien niet binnen het huidige systeem zijn, maar het zal wel een systeem zijn waarin iedereen ooit van de wachtlijst kan verdwijnen.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Voorzitter, minister, collega's, ook ik ben deze ochtend wakker geworden met een positieve boodschap, maar, minister, ik vrees dat u ons een olifant verkoopt voor een mus. Dat is een kunst, dat is niet iedereen gegeven.

In september 2020 hebt u of de regering al gezegd dat u 230 miljoen euro zou vooruitschuiven naar dit jaar. Nu, tien maanden later zegt u eigenlijk juist hetzelfde, maar u gebruikt het woord 'historische wachtlijsten'. Tien maanden stilte, geen toegekende budgetten, geen enkel perspectief voor de minderjarigen, voor de prioriteitengroep 2 en 3, en de opdracht voor de vele mantelzorgers om nog jaren te zorgen.

Vandaag biedt u een plan aan dat nog uitgewerkt en onderzocht moet worden. In de relancemiddelen staat inderdaad dat u 185 miljoen euro vooruitschuift die u nodig hebt om de 230 miljoen euro dicht te fietsen. Maar de middelen voor 2022, 2023 en 2024 moet u nog zoeken, denk ik, want dat is niet zo duidelijk.

Minister, wanneer bezorgt u ons een eerlijk en duidelijk investeringsplan waarmee alle mensen met een beperking en iedereen die in deze sector werkt, weten waar ze aan toe zijn dit jaar en de volgende jaren?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik denk dat het niemand onberoerd laat, ook onze N-VA-fractie niet, dat mensen met een beperking geen ondersteuning hebben. Ik denk dat dat duidelijk moet zijn. Maar we leven natuurlijk ook in het licht van een budgettaire orthodoxie, waar ik de collega's ook toe hoor oproepen. En gelijk hebben ze. En dat is natuurlijk de moeilijkheid waarin we nu zitten.

Minister, die 270 miljoen euro voor de prioriteitengroep 1 is absoluut goed. Maar collega Van der Vloet heeft ook al een aantal keren gevraagd naar het perspectief voor de mensen in prioriteitengroep 2 en prioriteitengroep 3. Ik wil dat toch nog eens benadrukken. Vandaag krijgt men een brief met een aanvraagdatum, maar eigenlijk geen range van wat men wanneer kan verwachten. Ook voor de mensen in prioriteitengroep 3 worden de zorgvragen herbekeken en geherevalueerd. Wanneer gaan die mensen enige duidelijkheid krijgen? Wanneer is dat proces rond? Daarbij mogen we ook niet vergeten dat 21,89 procent op de wachtlijst op dit moment helemaal niets krijgt. De vraag vanuit onze fractie is om te kijken wat daar mogelijk is.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Minister, u gaf aan dat u hier bescheiden bij bleef. Ik denk dat dat een goede ingesteldheid is. Elk extra budget dat sneller kan worden toegekend, is een goede zaak. Laat ons duidelijk zijn. Het is ook een goede zaak dat het bestedingsplan van de middelen die effectief in september al aangekondigd waren, er nu eindelijk ligt. Maar het blijft wel echt een schande – misschien zelfs dé schande van Vlaanderen – dat we er in een welvarende regio als die van ons niet in slagen om, voor mensen van wie we zeggen dat ze hulp nodig hebben om op een goede manier aan de samenleving te kunnen deelnemen, die middelen daar dan naast te leggen. Dat blijft een schande.

Als je dan kijkt naar de beslissing die er nu ligt voor mensen van prioriteitengroep 2 en prioriteitengroep 3, is dat inderdaad echt een koude douche. Want laat ons eerlijk zijn, die worden nu naar de rechtstreeks toegankelijke hulp versast. Maar zo rechtstreeks toegankelijk is die rechtstreeks toegankelijke hulp niet. Wat er gaat gebeuren, is dat die mensen eigenlijk worden weggegomd van de algemene wachtlijst en op een nieuwe wachtlijst mogen gaan staan. Mijn vraag is dezelfde als wat een aantal collega's ook terecht gezegd hebben: geef ook perspectief aan die mensen in prioriteitengroep 2 en prioriteitengroep 3. Ik wil met veel plezier de De Bruyne zijn die de twee broertjes Hazard voorzetten geeft om dat te kunnen blijven doen.

De voorzitter: Die is gekwetst, denk ik. Niet? *(Opmerkingen)*

De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, het spreekwoord zegt: één zwaluw maakt de lente niet. U bent daar vandaag toch wel een sprekend voorbeeld van. U hebt de mensen die recht hebben op een budget voor de hoogste zorgnood, heel goed nieuws gegeven vandaag. Dat maakt hen gelukkig. En dat

maakt ook ons blij. Maar voor de mensen op de wachtlijst in de prioriteitengroepen 2 en 3, de mensen met een vrij dringende zorgnood en die met de minst dringende zorgnood – maar 'minst dringend' wil natuurlijk niet zeggen dat ze geen zorgnood hebben –, is het nieuws dat u hen vandaag meedeelt, een koude douche. U laat hen in de kou staan, niet enkel door vandaag niet voldoende financiële middelen vrij te maken voor hen, maar ook door de boodschap die u meegeeft: iedereen helpen, dat zal onmogelijk zijn. U kijkt voor een beperkte ondersteuning voor de mensen in de prioriteitengroep 2, een zoethoudertje. Aan degenen die in groep 3 zitten, vraagt u of ze dat eigenlijk wel nodig hebben. U gaat het eens herbekijken. U gaat herevalueren. U gaat hen 'herinschalen'. Dat is toch ongehoord.

Minister, als ik dat lees, vraag ik me af of u nog in de spiegel kunt kijken. Ik vraag u dan ook om uw verantwoordelijkheid te nemen en ervoor te zorgen dat iedereen die recht heeft op een budget, dat broodnodige budget ook krijgt en de broodnodige ondersteuning kan inkopen.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Voorzitter, er is hier daarnet gezegd – en ik vond dat eigenlijk redelijk onvoorstelbaar – dat ik de mensen blij maak met een mus. Ik weet niet of er 'een dode mus' werd gezegd? Maar wel met een mus. (*Opmerkingen*)

Collega D'Haese, u hebt verwezen naar het VRT-journaal. Ik heb ook naar het VRT-journaal gekeken. Daar was een moeder van een zoon met het syndroom van Down. Dat was een van de 2690 mensen. U noemt dat een mus, 2690 mensen die al jaren staan te wachten, in prioriteitengroep 1, met de meest dringende zorgnoden. Dat was een van die mensen, die vandaag het nieuws heeft gekregen dat ze niet langer zal moeten wachten, dat we haar nu gaan helpen. Wij gaan dat doen. Dat is voor de eerste keer. Op dat vlak is dat historisch. Het is voor de eerste keer dat we al deze mensen die wachten in prioriteitengroep 1, met de meest dringende zorgnoden, een budget zullen geven, en niet alleen voor degenen die vandaag wachten. Er komen elk jaar opnieuw mensen bij. Ook aan hen zeggen we dat als ze hun dossier indienen – en u weet dat dat ook een behandelingstermijn heeft – wij vinden dat ze binnen de achttien maanden hun budget moeten kunnen hebben.

Dat wordt hier een mus genoemd. Ik vind dat eerlijk gezegd onvoorstelbaar.

Het tweede wat ik onvoorstelbaar vind, is dat men doet alsof rechtstreeks toegankelijke hulp niets is. Dat naar een dagcentrum gaan, kortverblijf, dat zorgen dat deze mensen ook ondersteund worden in de zorgnoden die ze hebben, niets is. Op vijf jaar tijd verdubbelen wij het budget. In 2017 was dat 54 miljoen euro. Dat wordt nu 112 miljoen euro. We trekken daar extra budget voor uit, om dat mogelijk te maken.

Ik vind ook dat we moeten durven nadenken over de manier waarop we dat doen. Ik vond ook dat dat vandaag te veel aanbodgestuurd is. We moeten meer durven kijken vanuit de betrokkenen zelf. Wat zijn hun noden? Collega Vera Jans heeft gesproken over de nabije zorg. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de zorg heel nabij is, dat de mensen daarin hun plek weten te vinden? Dat moeten we ook doen. Daar trekken we ook extra geld voor uit.

Dan is er prioriteitengroep 3. Iemand verwees naar zo iemand die in die reportage voorkwam. Die betrokkenen en vele anderen hebben vandaag al deelbudgetten. Daar moeten we bekijken welke zorgnoden zij hebben en hoe we daar antwoorden op kunnen geven. Ook die oefening wil ik maken.

Dus, zijn we er vandaag? Heb ik gezegd dat alle problemen zijn opgelost? Neen. Maar minstens twee belangrijke zaken hebben we nu wel duidelijk gesteld.

De automatische rechtentoekenning gaat over tweeduizend mensen per jaar die omwille van een noodsituatie plots een recht opvragen. En terecht! Maar dat was tot nu toe niet financieel afgedekt. Ik heb daar nachten van wakker gelegen. Hoe moesten we dat oplossen? Want als we dat niet oplossen, kunnen we al de rest ook niet oplossen. Dat was een noodzakelijke voorwaarde, een onvoldoende maar noodzakelijke voorwaarde om dat te kunnen oplossen. We hebben nu, voor deze legislatuur, 20 miljoen euro gereserveerd om dat te kunnen doen, met extra geld en met heroriënteringen. Dat was de eerste stap.

De tweede stap was: middelen uittrekken voor deze groep in prioriteitengroep 1. En dat doen we: 117 miljoen euro. En dat wordt hier een mus genoemd. 'Dat is een mus!' Ik kan u zeggen dat dat voor die 2690 mensen absoluut geen mus is, dat is een wereld van verschil.

De volgende stappen moeten we ook zetten. Ik zal niet beloven dat dat allemaal in budgetten zal zijn. We kunnen gemakkelijk zeggen dat dat 1,6 miljard euro kost en dat de Vlaamse Regering maar voor dat geld moet zorgen. Dat dat een kwestie van prioriteiten is. Ja, dat kost veel geld. De inspanning die de Vlaamse Regering vandaag doet, is ongezien. Het is het dubbele in vergelijking met de vorige Vlaamse Regering, die toen ook al een ongeziene budgettaire inspanning heeft gedaan. Wij verdubbelen deze inspanning. En wij verdubbelen deze inspanning in vergelijking met het begin van deze legislatuur. Toen hadden we 700 miljoen euro voorzien, dat wordt nu 1,6 miljard euro. Dat is meer dan een verdubbeling.

Daarnaast zijn er ook nog andere noden. We hebben hele debatten gehad over bijkomende investeringen in de ouderenzorg. Terecht! Daar hebben we ook vele honderden miljoenen euro extra geld voor uitgetrokken. We hebben hier constant debatten over de problemen in de jeugdzorg. We hebben daar extra geld voor nodig. Dat hebben we ook gedaan. We hebben hier vorige week nog een debat gehad over de kinderopvang. Daar is extra geld voor nodig. Dat hebben we ook gedaan. Al die zorgen zijn terecht, daar kan ik niets tegen inbrengen. Alleen weet ik ook dat de middelen niet onbeperkt zijn. Daarom vind ik ook dat we de eerlijkheid moeten hebben en moeten durven zeggen, collega D'Haese, dat niet iedereen zal geholpen worden met een budget. Maar we moeten wel alle inspanningen doen om aan deze mensen maximaal zorg en ondersteuning te kunnen geven. Daar zijn nog andere manieren voor dan alleen maar een budget, ik denk aan de rechtstreeks toegankelijke hulp. Hoe we dat dan gaan organiseren, daar ben ik heel graag mee vragende partij voor om dat eens te bekijken, om te zien of we dat in een andere filosofie kunnen onderbrengen.

Maar ik heb ook al met heel veel ouders gesproken voor wie rechtstreeks toegankelijke hulp heeft geleid tot een wereld van verschil voor hun kinderen en voor henzelf als mantelzorger. Op die manier kunnen zij hun kinderen in een context brengen die het draaglijk maakt.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Minister, ik dank u voor uw bijkomend en oprecht en verhelderend antwoord. Vandaag is duidelijk gemaakt, met de publicatie of bekendmaking van uw investeringsplan, dat de zorg voor personen met een handicap een absolute prioriteit is en dat is niet meer dan terecht. We maken een nooit eerder geziene sprong voorwaarts en het zijn inderdaad historische budgetten die ervoor zullen zorgen dat wie nu de meest dringende zorgnood heeft, een oplossing krijgt, en dat wie morgen de meest dringende zorgnood uit, ook een oplossing krijgt.

Het werk is niet af. Minister, ik waardeer enorm de stijl waarmee u ook nu hierover spreekt, met bescheidenheid. U legt de lat ook niet bepaald laag in uw investeringsplan, u daagt uzelf en de sector uit om ook voor de prioriteitengroep 2 en voor alle toekomstige uitdagingen een oplossing te vinden. Die bescheidenheid siert u maar ook uw ambitie en eerlijkheid. Als ik luister naar de verschillende reacties in dit parlement, maar ook van vele rechtstreeks betrokkenen en van de sector, dan denk ik dat er een groot draagvlak groeit om de problemen echt bij de wortel aan te pakken. Met deze budgetten en deze sprong voorwaarts geeft u ons daartoe de mogelijkheid. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, u bent begonnen met te zeggen dat u bescheiden bent; Die bescheidenheid is na twee antwoorden al een klein beetje vervlogen. Het lijkt wel alsof ik en de rest van de oppositie verantwoordelijk zijn voor de wachtlijsten en dat u de redder in nood bent. U vergeet misschien dat u met CD&V de afgelopen jaren alle bevoegde ministers hebt geleverd, dus laat die bescheidenheid misschien nog iets langer duren.

Wat de filosofie betreft waar u het over had, hebben jullie een tijdje geleden heel die zorg voor personen met een handicap hervormd. Jullie wilden de mensen een rugzakje geven en een individueel bedrag zodat zij onafhankelijk konden zijn van instellingen en voorzieningen en zelf konden kiezen hoe zij hun toekomst zien. En aan het einde van de rit zegt u dan dat het toch niet voor iedereen met een budget zal zijn, dat niet iedereen daarmee geholpen zal kunnen worden. En zo eindigen mensen met duizenden tegelijkertijd op een wachtlijst.

En dan zegt u dat er ook rechtstreeks toegankelijke hulp is. En natuurlijk kan dat een hulp zijn. Niemand zegt dat dat geen hulp zou zijn maar u weet even goed als ik dat ook daar al wachtlijsten bestaan en dat die met die 20 miljoen euro niet opgelost zijn. Dat weet u beter dan ik.

En dan wil ik afsluiten met Ludwine die mij zei dat zij zonder haar budget heel weinig ruimte heeft om zich te verplaatsen. Zij kent veel mensen die graag eens naar Brussel zouden komen om te betogen voor het kabinet van Wouter Beke maar ze raken er jammer genoeg niet. Dus denk eraan, minister, dat ook die mensen die u hier niet hoort, er thuis serieus het hunne van denken.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, ik moet me verontschuldigen voor de beeldspraak want het was eigenlijk niet de juiste. We hebben geen nood aan voorzetten, aan binnenkoppen, aan broertjes Hazard, aan Kevins De Bruynes. Wat we nodig hebben, is een structureel plan, een engagement ten aanzien van die mensen om dat op te lossen. Als we dan toch een metafoor gebruiken, dan hebben we eigenlijk meer nood aan een Roberto Martínez die zegt waar we de volgende jaren nood aan hebben. En die Roberto Martínez, dat is niet de regering, dat zijn wij, dat is het parlement. Ik blijf het toch een beetje raar vinden dat wij altijd zeggen dat wij vinden dat dit opgelost moet worden. Wij vinden dat dit prioritair is en toch slagen wij er als parlement niet in om een structureel plan neer te leggen dat bindend is voor de regering, de huidige of de volgende. Laat ons daar dus eens werk van maken. U mag van mij een e-mail verwachten om dat samen te doen, oppositie en meerderheid. Laten we ons engageren ten aanzien van die mensen zodat die beloftes eindelijk kunnen worden ingevuld.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Sarah Smeyers aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de nieuwe cijfers van kandidaat-huurders voor een sociale huurwoning

ACTUELE VRAAG van Maxim Veys aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de toename van het aantal mensen op de wachtlijst voor een sociale woning

De voorzitter: Mevrouw Smeyers heeft het woord.

Sarah Smeyers (N-VA): Minister, de cijfers die de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) jaarlijks publiceert over de kandidaat-sociale huurders zijn niet zo positief. Ik denk dat we dit, gelet op de huidige maatschappelijke context, wel konden verwachten.

De cijfers zijn met 10 procent gestegen en onderstrepen nog eens de uitdaging waar u als minister van Wonen, en dus ook van sociaal wonen, voor staat. De cijfers zijn van 153.000 naar 169.000 kandidaat sociale huurders op de wachtlijst gestegen.

Een kleine nuance is wel, maar die zal u misschien zelf maken, dat de wachtlijsten in 2020 niet geactualiseerd zijn, waardoor er misschien mensen onder tussen wel al een sociale of een private woning hebben gevonden. Of niet meer aan de voorwaarden voldoen. Er zou dus een vertekend beeld in die cijfers kunnen zitten.

Hoe dan ook, we moeten het niet ontkennen, er is een uitdaging, en die is al langer bekend. U erkent die uitdaging ook, en u hebt de ambitie op dat vlak eigenlijk al heel vaak in de verf gezet.

Terecht investeert deze Vlaamse Regering een historisch hoog bedrag in de uitbreiding van het aanbod aan sociale woningen, zowel in het verhogen van het aantal sociale woningen, als in de renovatie van bestaande sociale woningen. Aan het begin van de legislatuur hebt u een heel hoog bedrag aan investeringen daarvoor aangekondigd – 4,2 miljard euro – en daarbovenop heeft het recente herstelplan Vlaamse Veerkracht daar nog eens een grote som bovenop gedaan om te komen tot een totaalbedrag van 4,5 miljard euro. Laat dat toch even doorsijpelen, want dat is absoluut niet niets.

De conclusie is dus dat er geen gebrek is aan middelen, dat er ook geen gebrek is aan ambitie vanuit deze Vlaamse Regering, maar misschien wel een gebrek aan tijd. Helaas, bouwen en verbouwen kost tijd.

Minister, welk plan hebt u om de wachtlijst weg te werken?

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Ik stel vast dat we van de éne wachtlijst naar de andere gaan, maar eigenlijk is het vandaag – collega Smeyers spreekt van 'minder goed nieuws' – een trieste dag. Vooral in gezinnen die al jaren wachten op een betaalbare sociale huurwoning.

Met 160.000 zijn ze. Tien procent meer dan vorig jaar. 169.000 mensen die iedere maand honderden euro te veel betalen op de private huurmarkt, die iedere maand een schooluitstap van het ene kind tegen een doktersbezoek van het andere moeten afwegen. 169.000 gezinnen die al jaren wachten op een sterke overheid, die hen beschermt en alle kansen biedt op een goed en gelukkig leven.

En ondertussen is die wachtlijst zelfs al langer dan het totaal aantal huurwoningen dat we hebben. Het is de langste wachtlijst ooit. Ik heb het opgeteld: we hebben 159.000 sociale woningen, voor 339.000 gezinnen. Ik denk dat iedereen weet hoe je dat enkel maar kan oplossen.

Als Vooruitfractie denken wij daar ook over na. Hoe zou ik dat oplossen? Wat kan je doen? En dan moet je ten eerste geld voorzien – veel geld, want we moeten vele woningen bouwen – maar ten tweede, dan moet je ook zorgen dat het niet alleen investeringen op papier blijven. Zorgen dat we sneller kunnen bouwen. Hoe kan ik steden en gemeenten, bijvoorbeeld, overtuigen om een tandje bij te steken, zodat het sneller vooruitgaat?

Als ik naar uw beleid kijk, minister, dan zie ik dat u inderdaad veel geld hebt gezien. Dat is dat eerste. De voetbalmetaforen zijn hier waarschijnlijk populair vandaag, ik zou graag Johan Crujff citeren die zei: 'ik heb nog nooit een zak geld een goal zien scoren'. Wel, ik heb nog nooit een zak geld een woning zien bouwen. Papier is gewillig. Dus ik vrees ervoor dat u enkel maar die zak geld voorziet, maar dat u dan wegloopt. Want we zien dat het niet vooruitgaat en dat die wachtlijst enkel maar groter wordt. Ik denk dat het een kwestie is van niet willen, en niet van niet kunnen. Eerder een gebrek aan daadkracht.

Ik heb een heel simpele vraag, minister. Wanneer gaat u eindelijk dat geld dat u voorzien heeft, die grote pot geld, omzetten in betaalbare woningen? Wanneer gaat u dat omzetten in een goed en gelukkig leven waar die 169.000 gezinnen recht op hebben? Waar is uw plan?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Goedemiddag, collega's, en dank u wel voor de vragen.

Ik ga me niet wagen aan voetbalmetaforen, dat is niet bepaald mijn expertisegebied. Maar de wachtlijsten en de cijfers die we vandaag gekregen hebben, en die deze morgen gepubliceerd zijn, zijn natuurlijk niet onverwacht. We wisten dat ze er zaten aan te komen, en die cijfers zijn bekend. De bezorgdheid is in dit parlement ook al dikwijls geuit, maar laat me een paar dingen verduidelijken.

Eerst en vooral: die wachtlijsten zijn vooral beginnen groeien in 2013. We hebben toen zelf, door de aanpassing van onze regels, als Vlaamse overheid die wachtlijsten laten opbouwen.

In 2013 zijn de inkomensvoorwaarden voor mensen die een beroep kunnen doen op een sociale woning, een pak groter geworden. Dat heeft ervoor gezorgd dat de wachtlijst in de jaren nadien gestaag is aangegroeid. Meer mensen hebben door de aanpassing van de regelgeving recht op een sociale woning. Tussen 2015 en 2016 is dat aantal gestegen met 16 procent; tussen 2017 en 2018 met 13 procent en in 2019-2020 met 10 procent. Ik neem de niet-actualisatiejaren. Je ziet dat er wel degelijk een vertraging op die aangroei zit. We zijn niet zeker dat dat de komende jaren ook het geval zal zijn. Iedereen is nog terughoudend om een concrete inschatting te maken van de impact die corona daarop heeft.

Wat doen we daaraan? Eerst en vooral zullen we massaal investeren in sociale woningen. Dat is hier al vermeld geweest. Het gaat om een bedrag van 4,5 miljard euro. Mijnheer Veys, we hebben het daar vorige week over gehad. We proberen dat bedrag inderdaad zo veel mogelijk te spreiden over heel Vlaanderen omdat er daar een sociale en maatschappelijke component aan vasthangt. Die vraagt die verspreiding zodat heel Vlaanderen een bijdrage levert. Dat is die 4,5 miljard euro. Het spijt me verschrikkelijk, maar zo'n sociale woning is geen legodoos. Je bouwt die niet op een dag tijd. Er is daar nu eenmaal tijd voor nodig

en die nemen we ook. We zorgen ervoor. De sociale huisvestingsmaatschappijen investeren wel degelijk. Ze doen daar moeite voor en ze blijven ermee bezig.

Ten tweede is het voor mij heel belangrijk... Er wordt hier vaak uit andere hoeken van dit parlement aan getwijfeld of dat nodig is, maar mijn zorg is in elk geval dat die sociale woningen terechtkomen bij diegenen die ze ook effectief nodig hebben en die er recht op hebben. In 2017 – dat is gebeurd bij de vorige minister van Wonen – zijn er contracten van beperkte duur gekomen. Dat betekent dat sindsdien alle nieuwe contracten slechts negen jaar lopen. Op dat moment zal men de inkomensvoorwaarden opnieuw controleren. Dat moet er natuurlijk voor zorgen dat er ook een uitstroom zal zijn. Dat is pas vanaf 2026. Het is een goede zaak dat er een uitstroom is want dat betekent dat we die mensen geholpen hebben om opnieuw op hun eigen benen te staan en op eigen kracht op de huur- of koopmarkt te gaan. Dat is een goede zaak. Die woningen kunnen we dan terug gebruiken voor die mensen die ze effectief nodig hebben.

Het buitenlandsvermogensonderzoek is ook regelmatig aan bod gekomen. We zetten daarop in om te zorgen dat de woningen terechtkomen bij diegenen die ze nodig hebben en er recht op hebben. Dat is niet bij die mensen die in het binnen- of buitenland een onroerend goed in eigendom hebben.

Een laatste punt is de hervorming van de woonmaatschappijen waar we het vorige week in de commissie nog over hebben gehad en volgende week of de week nadien zal dat het geval zijn in de plenaire vergadering. Daarmee moeten we ervoor zorgen dat we die bouwcapaciteit en die sterkte van die huisvestingsmaatschappijen nog verhogen om die centen om te zetten in stenen.

De voorzitter: Mevrouw Smeyers heeft het woord.

Sarah Smeyers (N-VA): Minister, ik dank u om de puntjes op de i te zetten. Ik vind het een beetje flauw van de oppositie om altijd maar op diezelfde valse nagel te kloppen. U moet ook erkennen, mijnheer Veys, dat er nog nooit zoveel zal worden geïnvesteerd in sociale woningen. Rome is niet op een dag gebouwd en sociaal Rome dus ook niet, mijnheer Veys.

De minister neemt het heel moeilijke dossier van de eengemaakte woonactor onder handen. Hij kan dat ook naast zich neerleggen en blijven doen zoals we nu bezig zijn, maar dat zal geen efficiëntie en geen versnelling in de bouw teweegbrengen. Die huzarenklus die hij nu doet, zal er ook voor zorgen dat er in de toekomst een heel efficiënt inschrijvingssysteem is en dat we ook met een centraal register zullen werken. Daar smachten we al heel lang naar. U bent daar vragende partij voor en wij ook. Dat zal de doorstroom erg vergemakkelijken en dubbeltellingen er uithalen, hoewel we uiteraard het daglicht niet ontkennen. De stempel op ons Vlaamse beleid is inderdaad gedrukt. Fraude moet worden uitgesloten. De uitstroom is belangrijk en een sociale woning is voor wie het echt nodig heeft.

De voorzitter: Dat is duidelijk.

De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Sorry, minister, maar met uw antwoord ben ik niet zoveel en de 169.000 gezinnen op de wachtlijst helaas ook niet. U verwijst hier naar allerhande zaken die vooral een effect niet zullen hebben: meer en sneller bouwen. Ik heb dat niet gehoord. U verspilt tijd met uw beleid. Er wordt hier heel graag over fraudeurs gesproken, maar zelfs als je iedere sociale huurder uit die woning krijgt, dan heb je er nog te kort om die hele wachtlijst een woning te geven.

Je hoeft dus echt niet veel van wiskunde te kennen om te weten dat er één heiligmakende oplossing is en dat is meer en sneller bouwen, want we zijn hier tijd aan het verliezen. Dat is tijd die politici misschien hebben, maar mensen op de wachtlijst al heel lang niet meer. We moeten werken aan de bouwcapaciteit, maar dan is het ook belangrijk dat steden en gemeenten hun steentje bijdragen. Ik vraag u opnieuw, minister, hoe u ervoor zult zorgen dat die investeringen niet louter investeringen op papier blijven. Bent u al eens met een stad of gemeente waar het niet vooruitgaat, gaan spreken? Hebt u dat al eens gedaan?

De voorzitter: De heer Coenegrachts geeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Mijnheer Veys, 'meer en sneller bouwen' heb ik opgeschreven voor de volgende keer dat we nog eens over de bouwshift zullen debatteren.

Minister, er staan inderdaad te veel mensen op de wachtlijst. U kent het voorstel van mevrouw Van Volcem om de huurpremie in te zetten om mensen aan kwalitatieve huurwoningen te helpen, om dat sneller te doen dan de vier jaar die daar vandaag voor voorzien is en om dat zelfs te koppelen aan de verplichting om een job te zoeken. Als men in dat systeem van de huurpremie komt en men vindt een job en de inkomsten wijzigen, dan stroomt men ook uit die wachtlijsten. Minister, denkt u in de toekomst aan een verruiming van het systeem van de huurpremie?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, bijna 170.000 mensen op een wachtlijst voor een sociale woning of 10 procent meer dan vorig jaar. U zegt dat er een vertraging is van de aangroei. We hebben het daarnet gehad over blij zijn met een dode of niet-dode mus, maar dit is in elk geval toch wel een dode mus, als u het mij vraagt. Die cijfers zijn gewoon slecht. De wachtlijsten groeien enorm aan.

Toch ligt hier volgende week een decreet voor waardoor steden en gemeenten die wel veel sociale woningen bouwen, gestraft worden. Steden en gemeenten waar er meer dan 15 procent sociale woningen zijn, krijgen van u geen financiering meer. U moet mij de logica daarvan toch eens uitleggen. U zegt dat de investeringen op die manier meer gespreid zullen worden. Ah ja? Op welke manier stimuleer je gemeenten die het slecht doen op het vlak van sociale woningbouw door gemeenten die het goed doen, af te remmen? Hoe communiceren die met elkaar? Dat is voor mij niet duidelijk.

Op het moment dat je met deze cijfers zit en als je weet dat Rome niet op één dag is gebouwd, dan moet je alles in de strijd gooien om ervoor te zorgen dat we meer sociale woningen kunnen bouwen in plaats van er de rem op te zetten. Denkt u echt nog altijd dat dit een goed idee is?

De voorzitter: Mevrouw Jans geeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Een tweetal weken geleden hebben we inderdaad over een soortgelijk thema kunnen debatteren. De nieuwe cijfers zijn er en ze zijn niet goed. De wachtlijst is op vijf jaar tijd met een kwart toegenomen.

U hebt terecht verwezen naar de recordbudgetten die voorzien zijn voor het bouwen, renoveren en verbouwen van sociale woningen. Het is mijn bekommernis dat de voorziene budgetten werkelijk omgezet worden in projecten en dat het geld de deur uit raakt. Kunt u mij zeggen hoeveel procent van die budgetten al is toegewezen om ervoor te zorgen dat we de sector blijven stimuleren om te bouwen, te verbouwen en projecten in te dienen en dat men zich niet verliest in de vele procedures en bijkomstigheden die nodig zijn om te gaan naar de eengemaakte woonmaatschappij? Een centraal inschrijvingsregister is positief. De

negenjarige contracten zijn positief. De controle op eigendommen in binnen- en buitenland spreekt vanzelf. Maar dat zal de wachtlijsten niet oplossen. Dat kan alleen door ervoor te zorgen dat de recordbudgetten die u hebt voorzien, daadwerkelijk worden omgezet in projecten.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, dit is een dossier dat mijn collega An Moerenhout van heel nabij opvolgt. Hier valt regelmatig – daarnet ook nog – het woord 'historisch'. Ik gebruik het niet graag, maar ik vind de cijfers die nu naar buiten komen historisch hoog en onaanvaardbaar.

Ik heb dezelfde vraag als de heer D'Haese. Ik begrijp niet goed dat u een beleid voert waarbij u een stop invoert op het bouwen van sociale woningen en waarbij steden en gemeenten niet meer dan 15 procent sociale woningen mogen bouwen, zelfs niet als ze zelf vragende partij zijn om verder te mogen gaan.

U bent minister van Wonen. U weet, en u beseft zeer goed, dat u eigenlijk wordt geacht om het recht op wonen van elke Vlaming ook te garanderen. In die zin vragen wij toch opnieuw, met die cijfers in het achterhoofd, die stop op de bouw van sociale woningen ongedaan te maken. Als we bijna 170.000 mensen of gezinnen op die wachtlijst hebben staan, moeten we alles op alles zetten om die wachtlijst weg te werken. We moeten geen maatregelen nemen die die wachtlijst alleen nog langer maken. Bij dezen doen wij vanuit de Groenfractie ook deze oproep. Zet een rem op die stop. Doe dat alstublieft niet.

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Minister, ik hoor een groei van 10 procent. Als ik zeg dat het woonbeleid faalt, dan trap ik een open deur in. Collega's, dat komt niet enkel en alleen door een tekort aan sociale woningen, maar zeker ook door die gigantisch toegenomen migratiedruk op onze woningmarkt.

In de media zei u, minister, dat een sociale woning geen Win for Life mag zijn. En dat klopt. Dat klopt inderdaad voor de Vlaming, voor onze eigen mensen. Voor de migranten is het echter duidelijk wel nog altijd een Win for Life. Bij de kandidaat-huurders hebben we slechts cijfers tot 2016; nadien werden ze niet meer bijgehouden. En toen al maakten buitenlanders voor ongeveer 30 procent deel uit van de kandidaat-huurders, van wie maar liefst 21,2 procent of een op de vijf van buiten de EU komt. De cijfers waren al jaren stijgende. En collega's, ik houd oprecht mijn hart vast om die cijfers vandaag te zien.

Minister, op een eerdere vraag van mijn collega Guy D'haeseleer hebt u geantwoord dat u zou kijken om het weer mogelijk te maken om deze cijfers te verkrijgen. Mijn bijkomende vraag is dan ook hoever u daar momenteel mee staat. En welke maatregelen zult u nemen om ervoor te zorgen dat eerst onze eigen mensen op de wachtlijsten aan een sociale woning kunnen geraken?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Ik dank de collega's voor de bijkomende vragen. Het is eerst en vooral een beetje ironisch dat minister Beke daarnet nog 'dank u' zei aan de volledige Vlaamse Regering, maar dat we deze wachtlijst moeilijker weggewerkt krijgen. En dat is natuurlijk ook in de eerste plaats omdat het hier niet alleen over centen gaat. Er zijn ook niet zoveel gemeenten die aan 15 procent zitten, het zijn er maar enkele. Daarmee ga je dat dus ook niet oplossen. Ik denk dat het er een vier- of vijftal zijn.

Ten tweede zit er geen stop op. Zij mogen dat nog perfect doen. Wij denken alleen dat het verstandiger is om de maatschappelijke problematiek die daarmee samenhangt, meer te gaan spreiden over heel Vlaanderen. Maar nu doen alsof die 15 procent plots de reden is dat er een wachtlijst is? Dat is helemaal van de pot gerukt. Dat is gestoeld op niets.

Ten derde ben ik het helemaal met u eens, mevrouw Jans. Die bezorgdheid heb ik hier ook al geuit, en het werd ook vanuit de oppositie geuit. En dat is dat we nu, door die hervorming van de woonmaatschappijen, inderdaad moeten opletten dat we die budgetten die we nu voorzien, en die een recordhoogte kennen, ook buitenkrijgen. Ik heb u beloofd dat we daar werk van maken om rond deze tijd – dat zal in de komende weken gebeuren – eens op te lijsten wat we precies allemaal kunnen doen. Het antwoord op de vraag hoeveel dat nu precies is, en wat de huidige stand van zaken is van wat we buiten gekregen hebben, moet ik u schuldig blijven, vrees ik. Maar dat kan later eventueel nog eens gevraagd worden.

Mijnheer D'Haese, ik geloof effectief dat de inspanning die we nu doen om die woonmaatschappijen te vormen, om die hele sociale huisvestingssector sterker te maken, op lange termijn wel degelijk het instrument moet zijn om te zorgen dat zij nog meer bouwcapaciteit hebben. En dat moet ervoor zorgen dat we die wachtlijst kunnen inlopen, en dat we daaraan kunnen verder werken.

Als we die sociale verhuurkantoren (SVK's) en die sociale huisvestingsmaatschappijen (shm's) samen gooien, gaan we sowieso al een betere dienstverlening kunnen leveren aan de sociale huurders en de kandidaat-sociale huurders. En men zal daardoor ook veel meer die knowhow kunnen combineren om nog meer projecten op te starten, en daar een snellere doorlooptijd aan te geven. We moeten er dus wel degelijk op blijven inzetten. En daar geloof ik zeer hard in.

Jullie hadden vorige week zeer veel kritiek op die hervorming. Ik geloof er effectief in dat we de komende jaren – de resultaten zullen wellicht voor mijn opvolger zijn – zullen zien dat dat wel degelijk de moeite waard geweest is. Daarmee heb ik niet gezegd dat het nu geen moeilijke oefening is; daar ben ik mij heel goed van bewust, ik heb dat al verschillende keren gezegd. Ik denk dat we ze moeten verderzetten, net met het oog op een betere dienstverlening aan de sociale huurder.

Ik heb nog twee zaken. Eerst en vooral is er die huurpremie. Die is inderdaad al verschillende keren genoemd, en in het regeerakkoord staat ook dat we dat zouden bekijken als daar de budgettaire ruimte voor is. Maar collega Coenegrachts, op dit moment is die ruimte er niet. Daar moet ik u geen blaasjes over wijsmaken. Het is trouwens uw collega die daarnet naast u zat, collega Vande Reyde, die deze morgen nog in De Tijd liet verstaan dat hij de enige zou zijn die zich zorgen maakt over de schuld. Ik kan u verzekeren dat dat niet het geval is. Er zijn nog mensen die zich heel grote zorgen maken over die schuld.

Maar, los daarvan, is die huurpremie op zich natuurlijk weer zo'n typische kortetermijnoplossing. Daarmee los je het probleem op lange termijn niet op. Het voorbeeld is zeer eenvoudig. Je hebt 100 woningen, maar je hebt 105 kandidaat-huurders. Als je die 5 mensen een verhoogde premie geeft, dan schuiven die in, maar dan vallen er vijf anderen uit. Je hebt nog altijd maar 100 woningen. Daarmee heb je niets opgelost. Daarom denk ik dat we daar voorzichtig mee moeten zijn. Als we oordeelkundig en beperkt premies toekennen zal dat niet zo'n groot effect hebben. Maar elke premie die wij geven, dreigt ook altijd een gevolg te hebben voor de huurprijs op de markt. Als wij daar nog eens een prijsopdrijvende effect op gaan zetten, dan gaan we andere mensen weer in een groter probleem brengen. Als je daar niet oordeelkundig mee omgaat en als je

daar niet voorzichtig mee bent, dan kan je wel degelijk dat effect hebben. Dat gaan we niet doen.

Meneer Veys, in alle eerlijkheid, ik ben het absoluut niet met u eens dat u komt zeggen dat het tijdverspilling is. Neen, ik ben het daar absoluut niet mee eens. Ik ben ervan overtuigd dat de eerlijkheid en de rechtvaardigheid in de sociale huisvestingssector, even belangrijk is voor de sociale huurders zelf als voor de Vlaming die moet bijdragen om dat systeem betaalbaar te houden. Eerst en vooral is het voor de sociale huurder zeer belangrijk dat hij het gevoel heeft dat hij effectief aan de voorwaarden voldoet en dat hij dan ook die sociale woning kan krijgen, en niet ondertussen ziet dat andere mensen die eventueel niet aan die voorwaarden voldoen of er niet meer aan voldoen of eventueel een eigendom hebben in het buitenland, er ook een beroep op kunnen doen. Dat is voor die sociale huurder een zeer ambetant gevoel. Ik kan dat bewijzen aan de hand van mijn mailbox.

Daarbij vind ik het dat wij de plicht hebben tegenover die 6 miljoen Vlamingen die meebetalen in het systeem, om te verantwoorden dat de solidariteit die zij tonen, wat zij bijdragen aan dit systeem, wel degelijk goed terecht komt. Dat betekent dat het moet terecht komen bij die mensen die er recht op hebben en die nood hebben aan een sociale woning. Dat u dat tijdverspilling noemt, daar ben ik het absoluut niet mee eens. Ik denk dat de eerlijkheid en rechtvaardigheid van het systeem cruciaal is om het systeem betaalbaar en overeind te houden.

De voorzitter: Mevrouw Smeyers heeft het woord.

Sarah Smeyers (N-VA): Minister, u maakt het uzelf natuurlijk niet gemakkelijk. U kunt ook geen tijd verspillen en inderdaad met een zak geld afkomen onder de vorm van een huurpremie, iets waar socialistische denkers voorstander van zijn. Dan kiest u voor kortetermijngewin, misschien ook electoraal gewin, maar wel voor een in mijn ogen valse en verkeerde oplossing. U maakt het uzelf niet gemakkelijk maar u kiest wel moedig voor echte oplossingen, die op middellange en op lange termijn wel zullen renderen. U maakt het uzelf moeilijk met het dossier over de woonactor. U maakt het uzelf moeilijk met het willen bestrijden van fraude door mensen die woningen in het buitenland hebben, maar ook in het binnenland, collega's van het Vlaams Belang. U maakt het uzelf moeilijk door te zeggen dat die sociale woning alleen mag toekomen aan wie er echt recht op heeft en voor de duurtijd dat hij er recht op heeft. U neemt moedige en goede beslissingen. Dat zal op lange termijn wel renderen. Dat is waar de N-VA voor staat.

De voorzitter: De heer Veys heeft woord.

Maxim Veys (Vooruit): Allereerst vind ik het een beetje ironisch dat men verwijst naar socialistische ideeën rond huurpremies terwijl er net een liberaal vraagt aan de minister of het een goed idee is natuurlijk. We hebben hier een simpele vraag gesteld. We hebben een antwoord gekregen dat een beetje alle kanten uitging. Wat wij hier aan het doen zijn, dat is parlementaire controle. Er is geld voorzien en hoe zorgen we dat dat bakstenen worden? Dat is 'your part of the deal', minister. U moet ervoor zorgen dat u goed bestuurt en dat u dat geld buiten krijgt.

Maar waar gaat het hier echt om? Keuzes, die doen ertoe. Ik keer ongeveer anderhalf jaar terug in de tijd, de dag dat u minister werd van Wonen. De wachtlijst toen was 153.000. Ik denk dat dat even urgent was. Toen hebt u de keuze gemaakt voor dat fusieproces, dat heel veel tijdverspilling is en dat ervoor zorgt dat we vandaag al 200 miljoen euro op een jaarbudget van 1,7 hebben toegekend. Hoe gaat u dat rechte trekken? Ik hoor het u nooit, nooit zeggen. Daarbij nog eens limieten opleggen voor gemeenten waarvoor er nog altijd een

wachtlijst opleggen, dat zijn de keuzes die hier gemaakt worden. Sorry, maar dat is een klap in het gezicht van die 169.000 gezinnen die wachten op een sterke overheid. Want daar gaat Vooruit voor. Wij gaan voor de overheid die hier een prioriteit van maakt, die zorgt dat mensen een goed en gelukkig leven kunnen leiden en die investeert en zorgt dat we effectief bouwen. (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bart Claes aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de aangekondigde Brusselse ban op diesel- en benzinewagens en de gevolgen hiervan voor Vlaamse pendelaars

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Minister, na de aankondiging van een stafstol, en de aankondiging van een kilometerheffing, gaat de Brusselse Hoofdstedelijke Regering nog een stapje verder met haar favoriete bezigheid: het verbannen van de auto. Nu gaat men de regels van de lage-emissiezone (LEZ) aanzienlijk aanscherpen. Vanaf 2030 zijn dieselwagens niet meer welkom, en vanaf 2035 is zelfs geen enkele wagen met een klassieke verbrandingsmotor nog welkom in onze hoofdstad. Dat deze regeltjes de vele Vlaamse pendelaars hard zullen treffen is natuurlijk duidelijk. Het kwam de Brusselse Hoofdstedelijke Regering ook al op veel kritiek te staan, ook vanuit de automobilistenvereniging Mobia die deze regeling 'simplistisch en tegelijkertijd ook cynisch' vindt.

Minister, vermits u, als minister van Mobiliteit de beleidsmatige vertegenwoordiger bent van de tienduizenden Vlaamse pendelaars die dagelijks naar Brussel pendelen, wil ik graag weten wat uw mening is over deze Brusselse regeling, en welke maatregelen u zult treffen om onze Vlaamse pendelaars bij te staan?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel voor uw vraag, mijnheer Claes. Uiteraard wil ik de belangen behartigen van de Vlaamse pendelaars, maar ook van elke pendelaar of elke reiziger van eender welke vervoersmodus. U verwijst inderdaad naar de berichten die we hebben mogen lezen in de pers rond het standpunt van Brussel, waarin ze zeggen dat ze tegen 2030 de dieselwagens willen bannen uit het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, en tegen 2035 de benzinewagens.

U kent, denk ik, ons Vlaams Klimaat- en Energieplan, het luchtbeleidsplan, waarbij we zelf ook een aantal maatregelen genomen hebben rond de emissiedoelstellingen. Voor ons stond initieel in het Vlaams Klimaat- en Energieplan dat wij tegen 2030 naar 50 procent zero-emissievoertuigen willen gaan. In de mobiliteitsvisie die we recent hebben voorgelegd, hebben we ook een doelstelling vooropgesteld, en daar willen we sowieso 100 procent emissievrij zijn tegen 2050. Kortom, ik denk dat we sowieso – gelet op alle klimaatuitdagingen die ons te wachten staan – volop de kaart moeten trekken van de emissievrije wagens. Dat doen we.

We willen in eerste instantie zoveel mogelijk kilometers vermijden. De kilometers die toch noodzakelijk zijn willen we zoveel mogelijk verschonen, verschuiven, vergroenen. Bij 'verschuiven' denk ik aan tal van vormen van deelmobiliteit, maar ook aan collectief vervoer en andere duurzame vervoersmodi – zoals de fiets – waar we ten volle op inzetten. U weet dat wij ook volop inzetten op het vergroenen van onze busvloot, maar we nemen ook heel wat stimulerende en faciliterende maatregelen voor elektrische wagens. Ik denk aan heel onze visienota rond Clean Power for Transport, maar ook onze laadpaleninfrastructuur.

Ik denk nog altijd dat dit een betere maatregel is: mensen stimuleren en faciliteren, eerder dan zonder meer iets te verbieden.

Ik wil alleszins een zicht krijgen op de flankerende maatregelen die genomen worden om toch de belangen van de Vlaamse pendelaar te kunnen behartigen en te verdedigen.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Minister, het is toch duidelijk? Brussel wil al de lusten, maar niet de lasten. Men wil wel de centen van Vlaanderen, maar niet de auto's van Vlaanderen. Vlaanderen moet buigen en betalen om een groene klimaatdroom waar te maken van een aantal grootstedelijke 'woke' gutmensen, en in de plaats krijgen wij niets terug. Ik vind het jammer. Want hier verklaart u wel vrij redelijke dingen, en hetzelfde met de kilometerheffing destijds, maar tegelijkertijd gaat uw partij, die ook in de Brusselse Hoofdstedelijke Regering zit, wél mee in al die waanzin, en zet zij mee haar handtekening onder de ordonnanties en de besluiten die deze stadstol en kilometerheffing zullen invoeren.

Over die stadstol gesproken: er ligt een advies voor bij de Raad van State. Weet u hoever het daar ondertussen mee staat? Is dat advies er al? Kunnen wij dat ook inkijken?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, we begrijpen volkomen dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest ook wil inzetten op een gezonde stad, een stadsgewest met gezondere lucht voor zijn inwoners. Dit voorstel van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest vinden wij alvast veel beter dan die discriminerende tolheffing waarover het hier al veelvuldig is gegaan.

We hebben ook gelezen dat er wat flankerende maatregelen zullen zijn en het moet misschien inderdaad nagekeken worden of die ook op Vlamingen van toepassing zijn. Maar als de tendens van de elektrificatie zich verderzet dan zullen, naar 2030 toe, allicht de helft van de Vlamingen over een elektrische wagen beschikken. Die worden ook alsmaar goedkoper.

Tegen 2035 zullen er dat dan nog meer zijn. Men kan zich afvragen in welke mate de maatregel van Brussel op dat moment dan nog echt zinvol is, maar goed, dat is hun zaak. Ik denk dat Vlaanderen ondertussen verder moet blijven inzetten op andere vervoersmodi, en ook op randparkings. Minister, hoe zult u ervoor zorgen dat de Vlaming ook in de toekomst vlot in onze hoofdstad zal geraken?

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Wat mij in deze zaak eigenlijk opnieuw verwondert, is dat de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, die steeds de mond vol heeft van samenwerkingsfederalisme, bepaalde maatregelen neemt die opnieuw een voorbeeld van aankondigingspolitiek zijn zonder dat er blijkbaar overleg is geweest. Ik ben ook absoluut een voorstander van de diverse maatregelen die de Vlaamse Regering neemt. We moeten inderdaad overschakelen naar elektrische wagens. De Brusselse Hoofdstedelijke Regering spreekt over flankerende maatregelen, maar vandaag zie ik in Brussel nergens of toch veel te weinig laadpalen. Er is veel te weinig infrastructuur. Wat me echter het meest stoort in dezen is niet alleen dat gebrek aan laadpalen, en ook aan overstapparkings, maar het feit dat de Brusselse Hoofdstedelijke Regering opnieuw communiceert via de media en

niet via overleg met de Vlaamse Regering, omdat ze niet alleen Brusselaars treft, maar eveneens de Vlaamse pendelaars.

Minister, mijn uitdrukkelijk vraag is dus: was er overleg? Hebt u gesproken met uw collega's van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, en wat heeft dat opgeleverd?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, ik denk dat het op korte termijn vooral is geboden om afstemming te krijgen tussen die verschillende lage-emissiezones. Je krijgt dat aan de mensen niet uitgelegd dat je in Antwerpen met een bepaald type wagen wel binnenraakt, maar niet in Gent en Brussel, en daar kun je alle mogelijke varianten op bedenken. Ik denk dat u op dat vlak als Vlaams minister van Mobiliteit misschien een coördinerende rol kunt spelen.

Wat de grond van de zaak betreft, het is mijn intieme overtuiging dat de toekomst duurzaam zal zijn of er zal geen toekomst zijn, ook als het gaat over het voertuigenpark. Bovendien is er, met 2030 en 2035 als vervaldatum voor respectievelijk dieselwagens en door benzine en lpg aangedreven wagens, ook de tijd om die aanpassing door te voeren, maar nu moeten we afstemming krijgen tussen die verschillende lage-emissiezones, want de mensen kunnen dat niet volgen, begrijpen dat vooral ook niet inhoudelijk, en dat draagt vooral niet bij tot geloofwaardigheid in de politiek. Dan wordt het kind als het ware met het badwater weggegooid. Het kan een goed instrument zijn, maar het moet duidelijk zijn.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Voorzitter, het wordt stilaan voorspelbaar. Telkens wanneer Brussel zijn autonomie gebruikt om te werken aan gezondheid, aan vlottere mobiliteit, aan het klimaat, dan staan de Vlaams-nationalisten in dit parlement op hun achterste poten om te zeggen dat de Vlamingen worden gepest. Een aantal voorbeelden: het fietspad in de Wetstraat, de slimme kilometerheffing en nu ook die duidelijke communicatie van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering over hoe die lage-emissiezone zich zal ontwikkelen. Wij van Groen zijn trots op wat de Groenen doen in Brussel. We nemen daar verantwoordelijkheid. Dat is trouwens iets wat ook in andere steden gebeurt, in Parijs, in Rome, in Oslo, in Amsterdam. We geven in Brussel ruim op voorhand aan wat er gaat veranderen. We zorgen voor sociale maatregelen en voor ondersteuning van ondernemingen. Minister, we investeren ook 1 miljard euro in openbaar vervoer. In uw mobiliteitsvisie 2040 staat ook dat er geen vervoersemissies meer mogen zijn in 2050, dus ook een ban op diesel- en benzinewagens. Hoe gaat u ervoor zorgen dat ook al in 2030 mensen met een minder groot budget in staat zijn om te doen wat moet, namelijk zorgen voor elektrische wagens?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Collega's, dank u wel voor de talrijke bijkomende vragen. Mijnheer Claes, ik zal met u beginnen. Het advies van de Raad van State over SmartMove wordt niet door de Vlaamse Regering gevraagd, maar door de regering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, die dat naar verluidt op 28 mei heeft aangevraagd. De Raad van State heeft zestig dagen om advies te geven. Daar komt nog een verlenging bij door het zomerreces. Ik neem dus aan dat we dat over een aantal weken zullen zien. Dan zal daar verder over kunnen worden gepraat.

Mevrouw Brouwers, welke maatregelen nemen wij specifiek om de hoofdstad toch vlot bereikbaar te houden en te krijgen? Natuurlijk willen we dat allemaal, zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheden van de andere regeringen. De Brusselse

Hoofdstedelijke Regering mag natuurlijk doelstellingen opleggen die zij wil bereiken tegen 2035 of tegen wanneer dan ook. Wij doen dat met de Vlaamse Regering zelf ook. Alleszins nemen we heel wat maatregelen om Brussel toch te kunnen bereiken. U weet dat wij met De Werkvennootschap heel wat werken plannen aan de Ring, dat we onder andere met het Brabantnet voorzien in de sneltram, de Ringtrambus en de luchthaventram. Dus kortom: we investeren heel wat in openbaar vervoer, fietsinfrastructuur, overstapparkings en Hoppinpunten om die combimobiliteit maximaal te faciliteren en ervoor te zorgen dat toch ook mensen nog vlot onze hoofdstad binnen kunnen geraken. Daar wordt dus volop op ingezet.

Natuurlijk wat betreft de elektrificatie, denk ik dat ik hier in de plenaire vergadering, maar ook in de commissie, al meermaals aangegeven heb dat wij volop de kaart trekken van de vergroening van het wagenpark. We willen – opnieuw – zo veel mogelijk mensen stimuleren om een elektrische wagen aan te kopen. Willen wij hen verplichten? Nee, maar er zijn sowieso wel fiscale stimuli door de vrijstelling van de verkeersbelasting en de belasting op de inverkeerstelling (BIV). Tegelijkertijd faciliteren we hen door hun vertrouwen te schenken, in die zin dat we overall massaal laadinfrastructuur willen laten uitrollen opdat men als het ware om de 25 kilometer laadpaalinfrastructuur heeft, zodat mensen het vertrouwen hebben om een elektrische wagen te kopen en er zeker van kunnen zijn dat zij nooit zullen stilvallen of zonder elektriciteit zullen vallen of dat ze toch alleszins om de 25 kilometer elektriciteit kunnen bijtanken. Daar zetten we ten volle op in. Ik kan natuurlijk niet zeggen of het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest ook veel meer laadpaalinfrastructuur moet uitrollen. Het is aan hen om daar een beslissing over te nemen. Alleszins doen wij dat in Vlaanderen ten volle.

Zoals ik daarstraks ook al zei, hebben wij zelf ook ambitieuze doelstellingen inzake de vergroening van het wagenpark. In ons Vlaams Energie- en Klimaatplan hebben we opgenomen dat we tegen 2030 minstens 50 procent van het wagenpark volledig emissievrij willen hebben. Nu, die ambities mogen hoger, die mogen bijgesteld worden, maar het moet natuurlijk ook wel allemaal haalbaar en betaalbaar zijn voor iedereen. Als we nu natuurlijk al zeggen dat we tegen 2030 geen enkele dieselwagen meer willen laten rijden, dan betekent dat dat mensen die vandaag een wagen gekocht hebben binnen acht en een half jaar al automatisch die wagen van de hand moeten doen. Wat dat betreft wil ik toch – daaromtrent hebben we recent een uitnodiging gekregen van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest – een onderzoek doen naar mogelijke flankerende maatregelen om te kijken wat de impact is van die maatregelen die Brussel nu heeft aangekondigd, de impact op de Vlaamse pendelaar. Want – opnieuw – wij moeten uiteraard hun belangen behartigen en beschermen. Dat doen we ten aanzien van SmartMove, maar ook hier denk ik dat we sowieso die belangen moeten behartigen en moeten meenemen. Er is geen voorafgaandelijk overleg geweest met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest rond deze aankondiging van het bannen van diesel- en benzinewagens tegen respectievelijk 2030 en 2050, maar er is nu recent bij onze administratie een vraag gekomen tot overleg, waarbij wij van onze kant zullen focussen op de noodzakelijke flankerende maatregelen ten behoeve van onze Vlaamse pendelaars en zeker ook de bedrijven die hier gevestigd zijn. Wij zullen zeker in september met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest aan tafel gaan zitten. Kortom: ik blijf erbij dat we volop willen kiezen voor de vergroening. Daarom willen we volop stimuleren en faciliteren en we gaan in overleg om te kijken welke flankerende maatregelen noodzakelijk zijn ten aanzien van de voorstellen van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Collega Bex, het is natuurlijk nooit de bedoeling geweest van mijn partij noch van de Vlaamse Beweging om van een stad een volwaardig gewest te maken, maar goed, tot daar.

Minister, als minister van Mobiliteit moet u instaan voor de goede en vlotte mobiliteitsbeleving van alle Vlamingen. De auto is daar wat betreft mijn partij nog altijd een zeer goede oplossing voor. Dat mag en dat moet zo blijven voor ons. Loop alstublieft niet mee in de linkse groene waanzin waarbij klassieke wagens worden kapot belast of gewoonweg verboden. Zorg dat de straat voor iedereen beschikbaar blijft, niet alleen voor de meest vermogenden die zich een dure elektrische wagen kunnen veroorloven, maar voor alle Vlamingen, ook voor de meerderheid die met een klassieke wagen rondrijdt en dat nog lang wenst te blijven doen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Wim Verheyden aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het toenemende ongenoegen over het onduidelijke en lucratieve parkeerbeleid van de gemeenten

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, ik denk dat ik een open deur intrap als ik zeg dat we allemaal wel eens gesakkerd hebben op lokale parkeerregels of -tarieven. Troost u, u was zeker niet de enige, de Vlaming ergert zich kapot aan parkeertickets, -meters en -boetes.

Uit een perscommuniqué van Touring blijkt dat het ongenoegen over lokale parkeerregels blijft toenemen. De voorbije jaren zijn er steeds meer klachten binnengekomen, vorig jaar zelfs 20 procent meer. Bij Touring vindt men dat niet echt verwonderlijk. Men klaagt er over de onduidelijkheid en onoverzichtelijkheid van plaatselijke parkeerregels. Dus vraagt men eenvormigheid. Zoals het beleid nu is, is het blijkbaar een grote willekeur. Dat leidt onvermijdelijk tot ergernissen en dat willen we allemaal vermijden.

Bovendien is 55 procent van de Vlamingen van mening dat het parkeren veel te duur is en ook dat is niet verwonderlijk. De meeste klagers zijn ook de mening toegedaan dat de steden en gemeenten al te gemakkelijk geld verdienen aan dat parkeren. Ook daar wijst men opnieuw naar die wanorde. Het is immers zo dat steden en gemeenten zelf hun beleid en de tarieven bepalen. De verkeerscode zegt namelijk niets over parkeren en tarieven. Dus vraagt die mobiliteitsorganisatie, minister, dat de Vlaamse Regering voor meer harmonisatie en duidelijke regels zou zorgen. Welke initiatieven zal de Vlaamse Regering hiertoe nemen?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mijnheer Verheyden, uiteraard heb ik ook kennisgenomen van de enquête van Touring. Ik begrijp de bekommernissen van de burgers rond het zoeken naar een aangepaste parking en dat ze niet altijd weten hoe en waar ze hun parkeerticket en dergelijke kunnen bemachtigen, maar ik wil hier toch volledig een pleidooi houden voor de subsidiariteit. Het parkeerbeleid is en blijft een bevoegdheid van de lokale besturen. Het is aan hen om te bepalen hoe ze het parkeerbeleid in hun eigen gemeente, op hun eigen grondgebied, uitwerken.

Uiteraard hebben al die lokale besturen er alle belang bij om dit op een zo coherent mogelijke manier te doen, dit zowel wat het betreft het invoeren van gratis parkeren, het invoeren van bewonersparkeren, het invoeren van betalend parkeren, blauwe zones en dergelijke. Ik denk dat zij dat op hun eigen grondgebied heel coherent doen. Alleszins krijgen ze van de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten (VVSG) een aantal tools aangereikt. De VVSG heeft op haar website een zestal modelreglementen inzake retributies en belastingreglementen

naar voren geschoven die lokale besturen kunnen gebruiken, ze zijn daar niet toe verplicht, de subsidiariteit geldt hier ten volle.

In de Wegcode staat inderdaad niets omschreven specifiek rond het parkeerbeleid. Wel hebben we in het decreet van 16 mei 2008 rond de aanvullende reglementen op het wegverkeer een ruim kader geschapen dat lokale besturen naar eigen believen kunnen invullen. Ik heb er alle vertrouwen in dat ze dat op coherente wijze doen op hun eigen grondgebied en zorgen voor een goed parkeerbeleid voor hun eigen inwoners en de occasionele bezoekers.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Die subsidiariteit, minister, leidt wel tot dat ongenoegen. Als minister moet u de vinger aan de pols houden. U hebt de enquête van Touring bekeken.

Maar met uw antwoord heb ik toch een beetje de indruk dat de perceptie dat gemeenten nu eigenlijk al te gemakkelijk, ook naar die tarieven toe, het geld uit de zakken van de mensen kloppen, eigenlijk wel standhoudt. En dat is bijzonder jammer. Ik denk toch wel dat we naar enige eenvormigheid zouden moeten kunnen gaan rond die tarieven. Ik denk ook dat het belangrijk is dat er toch een bepaalde eenvormigheid is in de basisregels, wat betreft de duurtijd van parkeren. Tarifiering heb ik al genoemd. Ik vraag mij af wat er verkeerd is met enige eenvormigheid in dat parkeerbeleid, om die ergernissen weg te nemen, om die onduidelijkheden weg te nemen. Vindt u het normaal dat in een betalende zone die twee gemeenten overlapt, verschillende tarieven worden gehanteerd? Ik denk dat dat toch veel beter kan. Die onduidelijkheid blijft dus. En mijn vraag is dus waarom u hier geen initiatieven wilt nemen om die ergernissen toch wel ergens weg te nemen.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, ik wijs deze kritiek van Touring af. Ik vind ze goedkoop. Het hele parkeerbeleid eigenlijk herleiden tot puur een vorm van lokale geldklopperij, is de waarheid gewoon groot geweld aandoen. Op de meeste plaatsen is het parkeerbeleid een van de aspecten om bij te dragen tot leefbaarheid en een uitgebalanceerd mobiliteitsbeleid. En hier is het antwoord inderdaad maatwerk, en geen uniformiteit. De problematieken in een gewone doorsnee-gemeente of in een grootstad liggen op dat vlak wagenwijd uit elkaar. Daar zitten soms werelden tussen. En dus: geen eenheidsworst, maar laat daar inderdaad de lokale autonomie spelen. En nog eens opnieuw, het geldgewin is daar de laatste overweging. De eerste is een gedragen mobiliteitsbeleid, leefbaarheid en verkeersveiligheid. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, ik treed bij wat collega Keulen zegt. Ik denk wel dat we kunnen leren uit deze enquête, dat we onduidelijkheid moeten vermijden, dat automobilisten pesten zeker niet de bedoeling kan zijn, maar ik vind het ook terecht dat u zegt dat we daar de subsidiariteit gaan toepassen. De gemeentebesturen zijn het best geplaatst om daarrond te werken.

Ik denk niet dat het een goede zaak zou zijn als we deze enquête van Touring zouden gebruiken om te beslissen wat we met het publieke domein moeten doen. Ik stel vast dat de coronaterrassen die her en der vandaag opduiken, ons met de neus op de feiten drukken dat er eigenlijk enorm veel publieke ruimte naar de auto gaat en dat er nog heel wat meer mogelijk is dan alleen maar wat terrassen te plaatsen. Daar komt ook nog eens bij dat auto's op zoek naar een parkeerplaats vaak heel wat kilometers maken die de leefbaarheid niet bevorderen. En ik

denk, om de collega van het Vlaams Belang te parafraseren, dat we inderdaad moeten zorgen dat de straat voor iedereen beschikbaar is, en niet alleen voor auto's. Ik vroeg mij af hoe u daar in de adviezen aan de gemeentebesturen werk van wilt maken, om meer openbaar domein voor voetgangers en zachte weggebruikers te voorzien.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Het zal eentonig klinken, maar ik zal mij ook aansluiten bij de eerdere woorden. Ik was een beetje verrast, niet door de frustraties van de mensen, want die begrijp ik. Soms is het een kluwen. Maar ik was wel verrast door de tonaliteit van de boodschap van Touring én van het Vlaams Belang. Ik denk dat een en ander misschien te maken heeft met het feit dat u het niet gewoon bent om een stad of gemeente te besturen. Maar als u dat doet, weet u dat het parkeerbeleid en parkeertarieven een instrument zijn, en geen doel op zich. Dat is geen doel om de kassa te spijzen, zeker niet. Dat kadert in een breder mobiliteitsbeleid, om ervoor te zorgen dat de straten leefbaar zijn, dat er bij de handelszaken heel veel beweging is in het parkeren. Dat zijn de redenen, niets anders.

Wat wel zo is, is dat er wellicht wat uniformiteit inzake signalisatie wenselijk is. Ik denk dat de Vlaamse overheid in dezen niet regelgevend moet optreden, maar wel een coach moet zijn. Ik vraag u, minister, om via de VVSG ook wat dat betreft goede praktijken meer te gaan delen: signalisatie, het parkeerbeleid zelf, los van pure reglementen. Ik denk dat dat nuttig kan zijn.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister, het onderzoek over dat ongenoegen bij de Vlamingen over de verschillen in het parkeerbeleid doet toch ook een beetje vragen rijzen bij ons, hoewel ik heel veel van wat de collega's hier gezegd hebben, steun. Maar we moeten toch rekening houden met de stijging van het aantal klachten. De lokale besturen die bevoegd zijn voor het lokale parkeerbeleid, dat vinden wij zeer positief. Zij kennen de straten, zij kennen de wijken, zij weten het best waar er parking nodig is en hoe lang het best waar geparkeerd wordt. Daar gaat het niet om.

Maatwerk in parkeerbeleid en inspraak van burgers worden door gemeenten goed gebruikt om een beleid te voeren dat hun inwoners het beste vinden. Maar dat heeft ook een keerzijde, en dat zien we aan de cijfers. De keerzijde is dat we met al die verschillende parkeerbeleidsstelsels zitten. Zonder dat wij die bevoegdheid willen verschuiven, moeten we toch eens bekijken, zoals collega Maertens al zei, hoe we meer duidelijkheid kunnen krijgen, bijvoorbeeld in de signalisatie.

Minister, hoe interpreteert u nu die stijging in die enquête? Is er iets veranderd? Bent u ook voor het voorstel van de heer Maertens om de VVSG toch een beetje te laten uitbreiden naar nog meer duidelijkheid?

De voorzitter: Aha, collega Maertens, u hebt iets voorgesteld!

Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, ook voor ons is subsidiariteit punt één: het zijn de gemeenten die een parkeerbeleid bepalen, met tarieven en alles wat daarbij komt kijken. Zij zijn daar het meest geschikt voor, zij kennen de lokale noden. Er is een groot verschil tussen een stad en een dorp. Daar zijn we het uiteraard helemaal mee eens.

Ook als we de modal shift willen doen slagen, moeten we er van af dat parkeren altijd en overal gratis moet zijn en overal maar moet kunnen. Als we weten dat er in Vlaanderen dertigduizend voetbalvelden bovengrondse parkeerplaatsen zijn, dat is enorm. Dat zijn inderdaad, collega Bex, gronden die voor terrassen kunnen gebruikt worden maar ook voor ontharding, voor vergroening. Uiteraard mogen er nog parkeerplaatsen zijn, versta ons niet verkeerd.

Maar ik wil ook een ander probleem aankaarten. Aangezien iedereen hier oproept om met de VVSG contact op te nemen, moeten we eens bekijken of er niet een soort van digitaal platform kan worden gecreëerd want ook aannemers hebben het steeds moeilijker om vooral in steden, met circulatieplannen, allerlei parkeerregimes, verkeersarme zones enzovoort, nog werken uit te voeren. Om daar wat meer klaarheid in te scheppen, zodat een bedrijf dat in een stad moet gaan werken weet: 'Ik tik dat hier in en ik weet wat ik moet doen en aanvragen, enzovoort.' Daar is wel behoefte aan en dat is misschien iets wat u zou kunnen faciliteren.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u voor de bijkomende vragen of suggesties. Ik ben alleszins blij te kunnen vaststellen dat de grote meerderheid hier van oordeel is dat de subsidiariteit moet spelen, dat het de autonomie is van de lokale besturen, en dat de lokale besturen zelf zorgen voor een coherent parkeerbeleid, dat zij zelf zorgen voor maatwerk, en dat zij het beste geplaatst zijn om het parkeerbeleid op hun grondgebied uit te rollen.

Ik wil toch even teruggaan naar die enquête bij Touring, om haar in de juiste context te plaatsen. Het komt erop neer dat er 1845 klachten zijn binnengekomen. Dat is inderdaad 20 procent meer dan het jaar voordien. 8 op de 10 van die klachten hadden betrekking op het betalend parkeren. Sommigen zeggen dan dat dat een soort van geldgewin is. Ik denk dat geen enkel lokaal bestuur daar echt geldgewin in ziet, maar dat zij daar wel vooral sturend mee willen werken: meestal is het parkeren in de rand van de stedelijke kernen gratis, terwijl het in de stedelijke kernen, waar men de auto's wil bannen, veel meer betalend is en er soms zelfs een gedifferentieerd tarief wordt vastgelegd.

Kortom, dat het overal gratis zou moeten zijn, dat neemt juist dat sturende effect van de lokale besturen weg. Dat zou geen goede zaak zijn. Ik blijf er ook bij dat de lokale besturen het best geplaatst zijn om het parkeerbeleid als dusdanig uit te rollen.

Ik nodig u uit om op de website van de VVSG na te kijken wat zij daar als format aanbieden. Zij geven aan welke soorten parkeerheffingen er mogelijk zijn. Zij hebben een zestal modelreglementen voor retributies en/of belastingen rond parkeerplaatsen. Dus, kortom, de VVSG biedt al heel wat tools aan, zonder dat deze verplichtend worden opgelegd. Dat is een goede zaak. Ik denk niet dat wij vanuit Vlaanderen moeten bepalen hoe het parkeerbeleid op lokaal niveau moet gebeuren.

Mijnheer Bex, wat het openbaar domein en de aandacht voor de zachte weggebruiker betreft, denk ik dat we daar al ten volle op inzetten. U hebt zelf al verwezen naar de terrassen die in het kader van de coronamaatregelen op het openbaar domein werden ingenomen. Maar ook met ons vademecum van onder andere vergevingsgezinde wegen en onze fiets- en voetgangersinfrastructuur en dergelijke meer zetten we daar ten volle op in om onze kwetsbare weggebruikers meer ruimte te geven en er zo voor te zorgen dat toekomstgericht bijvoorbeeld een aantal pechstroken of parkeerstroken langs gewestwegen kunnen worden omgebogen tot brede fietspaden. We hebben daar al plannen voor. Ook dat is een duidelijk bewijs dat we er echt voor kiezen om die kwetsbare weggebruikers,

die we officieel de actieve weggebruikers moeten noemen, meer plaats te geven op het openbaar domein. We zijn daar volop mee bezig.

Ik blijf erbij dat lokale besturen het best hun eigen parkeerbeleid kunnen uitrollen. Het is niet aan de Vlaamse overheid om te beslissen hoe de lokale besturen dat moeten doen. We bieden wel een aantal tools en er is ook de suggestie van mevrouw Brouwers om te bekijken hoe we richting aannemers of dergelijke nog meer kunnen aanbieden qua platform om het wat duidelijker te maken.

Maar de eerste klachten komen meestal wel terecht bij de lokale besturen die er alle belang bij hebben dat het voor iedereen duidelijk is en dat niemand nodeloze of nutteloze verplaatsingen maakt, want dat zorgt alleen voor extra verkeer waar niemand baat bij heeft. Ik blijf er dan ook bij dat de lokale autonomie volop moet spelen maar we blijven natuurlijk een aantal tools aanbieden via de VVSG om te kunnen faciliteren voor de lokale besturen zonder hun daarbij verplichtingen op te leggen.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, voor alle duidelijkheid, wij willen ook niet bepalen waar een gemeente een bepaalde parkeerzone moet installeren. Daar gaat het niet over. Het gaat erover om bepaalde wanordelijkheden, bepaalde onduidelijkheden weg te nemen en dat eventueel te stroomlijnen. Meer is het ook niet.

Trouwens collega's, ik vraag me soms af of jullie wel buiten komen. Luisteren jullie wel eens naar de mensen? Horen jullie hun opmerkingen en houden jullie daar rekening mee? Ik heb de indruk dat dat in dit halfroond in elk geval niet gebeurt.

Kennen jullie nog de uitdrukking 'mijn auto, mijn vrijheid'? Het is heel lang geleden dat we die hebben gehoord. En dat beetje vrijheid van de Vlaming wordt ook langzaam maar zeker weggenomen. We hebben de laatste jaren al heel wat maatregelen de revue zien passeren die het autogebruik alleen willen ontraden. De Vlaming ziet ook dat die onduidelijkheid in dat parkeerbeleid en die bijkomende pestmaatregelen gewoon dienen om het autoverkeer te ontmoedigen. Neem dus de nodige initiatieven, minister, om die onduidelijkheden weg te werken en zorg dat de Vlaming dat klein beetje autovrijheid dat hij nu nog heeft, kan behouden. Wij vanuit het Vlaams Belang zullen in elk geval voor die vrijheid blijven opkomen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Marius Meremans aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over fietscursussen voor 60-plussers

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord. Voelt u zich aangesproken?

Marius Meremans (N-VA): Nog niet, voorzitter. Maar om verder te gaan op de vorige collega: ik zal het hebben over 'mijn fiets, mijn vrijheid'.

Het zal voor u nog een tijdje duren, voorzitter, u bent een pak jonger dan ik maar ooit zult 60 jaar worden en dan is het groot feest. U krijgt dan onmiddellijk een cadeau uit het verre West-Vlaanderen, van de gouverneur van West-Vlaanderen, Carl Decaluwé. Die zal dan zeggen dat het niet meer kan zijn op die fiets en dat u verplicht een fietscursus moet volgen. U zult dan immers al wat krakkemikkig zijn.

Collega's, de gouverneur van West-Vlaanderen wordt soms de sheriff van West-Vlaanderen genoemd. Hij is een beetje de Wyatt Earp van het wilde West-Vlaanderen en heeft beslist dat er fietscursussen moeten komen voor mensen vanaf 60 jaar.

Vias institute, het agentschap dat zich bezighoudt met het verkeer, vindt dat een cursus wel kan maar zij trekken daarvoor geen leeftijdsgrens. Die leeftijd speelt voor hen geen rol. Een 70-jarige – en ik zie dat vaak op de mountainbike – kan best wel behendiger zijn dan sommige 25-jarigen.

Collega's, het aantal fietsongevallen neemt toe, ook bij onze senioren, onder meer met e-bikes. Minister, u bereidt een verkeersveiligheidsplan voor waarin extra aandacht wordt besteed aan de specifieke doelgroep van 60-plussers.

Ik zou willen weten hoe aan deze doelgroep aandacht zal worden geschonken. Niet te stigmatiserend, hoop ik dan.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel voor uw vraag, collega Meremans. Ik ben uiteraard, voor alle duidelijkheid, zelf geen voorstander om een fietscursus te verplichten.

We hebben het er in de commissie ook al een paar keer over gehad. Of het nu gaat over een fietshelm verplichten, een fluovest verplichten of, zoals nu, een cursus verplichten: ik ben alleszins geen believer van het verplichten van die zaken. Ik wil wel sensibiliseren en stimuleren, maar niet verplichten. Laat dat heel duidelijk zijn.

Een fietscursus verplichten, zeker voor een welbepaalde leeftijdsgroep, zou geen goede zaak zijn. Het zou eerder een averechts effect kunnen hebben op datgene wat we willen bereiken, met name meer mensen op de fiets. Dus daar ben ik alleszins geen voorstander van.

We stellen anderzijds natuurlijk wel vast dat er inderdaad meer fietsongevallen gebeuren. We weten ook dat het aandeel fietsers is toegenomen. Dat kan natuurlijk ook een mogelijk antwoord betekenen op het feit dat er ook meer ongevallen gebeuren. Maar ik denk dat er daarnaast ook meerdere oorzaken zijn.

U geeft zelf al aan, meneer Meremans, dat steeds meer mensen een elektrische fiets kopen. Een elektrische fiets heeft dus ook een hogere snelheid, waardoor een mogelijke valpartij meer gevolgen met zich kan meebrengen. Anderzijds denk ik dat we als overheid ook naar onszelf moeten kijken. Onze infrastructuur is niet altijd overal opperbest. Ik kan verwijzen naar de fietsrapporten die wij zelf recent hebben gehad. Die waren niet goed. Ik denk dat het hier een en-enverhaal is.

Eenzijds moeten wij als overheid zorgen voor veilige, comfortabele fietsinfrastructuur zodat er zo weinig mogelijk ongevallen gebeuren. En anderzijds moet de weggebruiker – in dezen, de fietser – natuurlijk ook zijn gedrag zodanig aanpassen en zorgen dat hij zich op de meest veilige manier verplaatst, zowel voor hemzelf, maar ook voor de andere weggebruikers. Daarvoor doen we tal van sensibiliseringsacties, en bieden we ook tal van cursussen aan die mensen vrijblijvend kunnen volgen.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Dank u, minister, we hebben het er inderdaad al een paar keer over gehad in de commissie. Er zijn meerdere factoren, ook de

putten in het wegdek. Veel fietsongevallen gebeuren nu eenmaal niet door een aanrijding, maar vaak ook door het slechte wegdek, of een wegdek dat versleten is.

In elk geval, steun ik u hierin dat inderdaad sensibiliseren en educatief werken belangrijk zijn. Ik denk dat ook onze fietshandelaars onmiddellijk aan de mensen zouden moeten kunnen zeggen hoe of waar ze, al is het maar anderhalf uurtje, eventueel zouden kunnen leren hoe met die fiets om te gaan. Ik denk dat het belangrijk is. Maar ik wil ook wel zeggen, dat er ook geen cursussen voor steps of voor skateboarders zijn. Ik zie soms ook halsbrekende toeren bij skateboarders, maar daar doen we ook geen cursussen voor.

Dus ik denk, eerlijk gezegd, dat we inderdaad het sensibiliseren en het educatieve luik moeten behouden. Heel wat zestigplussers die op pensioen zijn, gaan veel op pad en leggen ook veel kilometers af. Het is dan ook logisch dat ze meer betrokken zijn.

We moeten vooral mensen blijven aanmoedigen om de fiets, en de elektrische fiets ook, te blijven gebruiken.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Inderdaad, minister, in de commissie hebben we al heel vaak gepraat over de toename van het aantal fietsdoden. Corona heeft er niet voor gezorgd dat het aantal verkeersongevallen met de fiets verminderd is, integendeel. In West-Vlaanderen is het verdubbeld. Er is dus wel degelijk iets aan de hand.

De cijfers maken ook duidelijk dat we in Vlaanderen weinig vooruitgang maken met het veiliger maken van het verkeer. Het doel blijft voor alles: nul slachtoffers.

We zien niet alleen het aantal ongevallen toenemen, maar ook de zwaarte van de ongevallen. En inderdaad, wat we horen, het opfrissen van de kennis van de wegcode, workshops rond veilig fietsen voor volwassenen kan een deel van de oplossing zijn. Maar laat ons alstublieft niet kijken naar één leeftijdsgroep of één vervoermiddel, want ervaring telt ook. Ik ken zestigjarigen met veel fietservaring van wie ik nog veel kan van leren.

Ik heb volgende vragen voor u, minister.

Hoe kijkt u eigenlijk naar het veiliger maken van de fietsinfrastructuur, het uit elkaar houden van de verkeersstromen, de conflictvrije kruispunten, veiliger fietspaden? Maar vooral ook: een Vlaams vrachtwagennetwerk?

En als ik als West-Vlaming nog één iets mag zeggen: de gouverneur had het niet over verplichten. Men heeft dat er in de titel van gemaakt. Soms moet je meer lezen dan de titel.

De voorzitter: Carl Decaluwé zal heel blij zijn dat u hem verdedigd hebt.

De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Cursussen en bewustmaking zijn voor Groen allemaal goed, maar dat is niet het antwoord op de verkeersongevallen. Dat moeten we goed weten. Het is niet zo dat het probleem komt door de ouderen die onaangepast fietsgedrag vertonen. Het probleem ligt elders. Minister, bij de verkeersslachtoffers zijn trouwens zeker niet alleen oudere fietsers. We zien ook vaak jonge mensen en kinderen. We weten wat we daarvoor moeten doen, namelijk investeren in fietsinfrastructuur. Als u hier vandaag zegt dat de fietsinfrastructuur

niet overal opperbest is, dan weten we allemaal dat dat het eufemisme van de dag en misschien zelfs van de week is. Want die is er zelfs heel slecht aan toe. Mocht de auto-infrastructuur erbij liggen zoals de fietsinfrastructuur, we zouden nogal iets zien op het vlak van de ongevallen.

Ik stel u vandaag geen vraag, minister, maar ik doe een oproep: zorg dat u alle middelen die u ter beschikking stelt voor fietsinfrastructuur, effectief besteedt. Laten we samen, collega's, in de commissie voor Mobiliteit eens nagaan welke concrete maatregelen we nog kunnen voorstellen. We zijn aan het werken aan een voorstel van resolutie. Ik denk dat we daarmee nuttiger werk doen dan met verplichte cursussen.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (CD&V): Minister, eerlijk gezegd verslikte ik me ook bijna in mijn koffie toen ik het las. Ik nader ook stilletjes aan de zestig en ik zie me eerlijk gezegd geen fietscursus volgen. Zoals collega Lambrecht zegt, wil ik ook onze vroegere collega Carl Decaluwé toch een beetje bijtreden en zeggen dat het geen verplichting was, maar dat hij eerder een aanbeveling deed.

Het is goed dat de veiligheid van de fietsers nogmaals onder de aandacht wordt gebracht. Veilig op de fiets is ons motto. Het is het motto van de commissieleden, maar zeker ook uw motto, minister. De Vlaamse Regering investeert dit jaar meer dan 300 miljoen euro. Veilige fietspaden moeten echt een prioriteit zijn. Ik ben me ervan bewust, minister, dat het voor u ook een prioriteit is.

Er zijn heel veel verschillende fietsen op pad. Ik denk aan speed pedelecs, elektrische fietsen en bakfietsen. De combinatie van al die verschillende fietsen maakt het niet evident en zorgt voor heel veel uitdagingen. Daarom zijn we ook vragende partij, minister, om de fietsers bewust te maken van al die uitdagingen en van al die gevaren. We vragen om naast veilige fietspaden ook in te zetten op bewustmaking.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Uiteindelijk is het 'much ado about nothing' want voor diegenen die verdergaan dan de krantentitel, bleek het een genuanceerde boodschap te zijn. Dat is ook zoals Carl Decaluwé hier altijd in het parlement heeft gefunctioneerd en zoals ik hem ken en ook jarenlang collegiaal met hem heb samengewerkt.

Minister, u geeft de juiste boodschap. Die is genuanceerd en het is een vrijblijvend aanbod voor de verschillende doelpublieken. Zo maken we het Vlaamse verkeer een stuk veiliger. Campagnes helpen altijd. Dat moet u ook blijven doen, zeker met de vakantieperiode die in aantocht is.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Ik heb het daarstraks al gezegd. Enerzijds is er de fietsinfrastructuur. Er gebeuren meer ongevallen met fietsers en elk ongeval is er sowieso een te veel. Dat aantal ongevallen willen we uiteraard drastisch herleiden. We zien ook dat heel veel ongevallen vooral gebeuren op kruispunten en rotondes. Daarom nemen we daarover specifieke acties enerzijds in het Verkeersveiligheidsplan Vlaanderen waar we de laatste hand aan leggen, maar anderzijds ook in het geïntegreerd investeringsprogramma (GIP). We hebben een heel bedrag aan middelen om de fietsinfrastructuur te optimaliseren. Dit jaar alleen hebben we een bedrag van 355 miljoen euro uitgetrokken om ervoor te zorgen dat er meer, veiligere en comfortabelere fietspaden komen.

Daarnaast zetten we ook heel erg in op die verkeersveiligheid. Ik heb het dan specifiek over de heraanleg van kruispunten, van gevaarlijke punten en dergelijke meer, waar verschillende vervoersmodi, waaronder fietsers en/of auto's, met elkaar in conflict komen. We zien dat dat een heikel punt is. Daar gebeuren veel fietsongevallen. Daarom nemen we dat expliciet op in het verkeersveiligheidsplan evenals het gedrag van de weggebruiker als dusdanig. Daarvoor is het goed om in te zetten op cursussen enerzijds en anderzijds op de bewustmakende acties.

Via de Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) hebben we heel wat cursussen lopen, zowel voor bedrijven als voor het verenigingsleven. Zij bieden bijvoorbeeld cursussen aan voor elektrische fietsen voor alle leeftijdscategorieën. Ik denk dat niemand zich geïsoleerd hoeft te voelen als hij de een of andere leeftijd bereikt. Verplichten willen we niet, maar het aanbieden en het zoveel mogelijk faciliteren is een goede zaak. De VSV maakt daar volop werk van.

Ik kan u ook meegeven dat er een workshop 'Veilig op een veilige fiets' ter beschikking is op de website van de VSV en elke vereniging, elk bedrijf of elk lokaal bestuur kan die gebruiken en ter beschikking stellen van bepaalde doelgroepen. Op die manier wordt er ook ingezet op een veilig gebruik van de fiets.

Het is een en-enverhaal, zoals ik al meermaals heb gezegd. We moeten niet focussen op één bepaald vervoersmiddel of op één bepaalde leeftijdscategorie. Neen, elk slachtoffer is er één te veel. De aanbevelingen van de gouverneur nemen we uiteraard ter harte. We weten dat iedereen het ook eens is met die aanbevelingen. We willen mensen aanmoedigen om zich op de meest veilige wijze in het verkeer te verplaatsen. Anderzijds is het aan ons, de overheid, om te zorgen voor veilige, comfortabele infrastructuur. Daar zetten we dan ook ten volle op in.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Gelukkig is er nog het parlement om af en toe wat corrigerend of verduidelikend op te treden, want het ging niet enkel over rijvaardigheid maar ook over het opruimen van de wegcode. Dat stond allemaal op die manier in de pers.

We zijn het er allemaal over eens dat deze rare gedachte van de baan is. We zullen het wel aanmoedigen en sensibiliseren. Tegelijkertijd moeten we blijven werken aan de infrastructuur en daar zijn we ook mee bezig.

Ik wil toch van de gelegenheid gebruikmaken om te zeggen dat er af en toe over senioren, over 60-plussers rare bedenkingen te horen zijn. Dat is een zeer actieve doelgroep. Het zijn zeer actieve mensen die zorg dragen voor hun ouders die bejaard zijn, zorg dragen voor hun kinderen, zorg dragen voor hun kleinkinderen en meestal ook nog langer moeten werken. Ze zijn volgens mij dan ook in staat om deftig met een fiets te rijden.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Annabel Tavernier aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het jaarverslag 2020 van de Brusselse vicegouverneur betreffende de naleving van de taalwetgeving in Brussel

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, in de Brusselse realiteit van vandaag zijn inbreuken tegen de taalwetgeving nog steeds schering en inslag. Maar al te vaak kunnen Vlaamse Brusselaars niet rekenen op dienstverlening in hun moedertaal.

Dat is een oud zeer dat onze fractie al jarenlang actief aankaart. De Brusselse vicegouverneur controleert in Brussel alle aanwervingen en benoemingen in de lokale besturen op hun overeenstemming met de taalwetgeving.

Vorige week werd zijn meest recente jaarverslag gepubliceerd. De cijfers uit het rapport bevestigen pijnlijk genoeg de al jaren geldende tendens: het gaat bergaf met het respect voor onze taalwetgeving. Meer dan 55 procent van de beslissingen bij gemeenten en OCMW's zijn niet conform de taalwetgeving. In de gemeenten voldeed slechts 14 procent van de contractuele aanwervingen aan de bestuurstaalwet. In de OCMW's is het nog erger gesteld. Daar voldeed niet meer dan 5 procent van de contractuele aanwervingen aan die wet. Dat is een regelrechte schande.

Net zoals de voorbije jaren, werd geen enkele door de vicegouverneur geschorste beslissing noch ingetrokken door de gemeenten en de OCMW's, noch vernietigd door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering of het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC). Op die manier bleven de schromelijke inbreuken tegen de taalwetgeving overeind. Bovendien gebeurt het met goedkeuring van de Vlaamse partijen die daar in de meerderheid zitten.

Minister, het was u misschien al opgevallen, maar mijn woorden zijn bijna een exacte kopie van wat ik hier vorig jaar heb gezegd. Ik stel vast dat er intussen jammer genoeg niets is veranderd. De cijfers blijven even dramatisch. Mijn vraag aan u blijft dan ook ongewijzigd: welke maatregelen zult u via het instrumentarium van het Vlaams Brusselbeleid nemen om de Nederlandstalige dienstverlening in de Brusselse overheidsdiensten duurzaam te verbeteren?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Bedankt voor de vraag rond het jaarlijks verslag van onze vicegouverneur in Brussel. Het is, zoals jaarlijks het geval is, confronterend. Er zit inderdaad een negatieve evolutie in wat betreft respect voor de taalwetgeving door de lokale besturen in onze hoofdstad. Dat houdt deels verband met het feit dat er vorig jaar ook veel kortlopende contracten waren in een coronacombext. Maar dat betekent natuurlijk niet dat er geen systematisch en geen structureel probleem is.

Ik zie daar misschien twee positieve punten in. Het eerste is dat men, beter dan in eerdere jaren, ook alle documenten bezorgt aan de vicegouverneur, hoewel er ook daar nog werk aan is. Maar dat is toch een positieve evolutie. Het tweede punt is dat de klachtenprocedure blijkbaar ook beter gekend is, en dat de vicegouverneur daar ook actief in dialoog gaat met de lokale besturen om ook naar oplossingen te zoeken.

U weet dat de naleving van de taalwetgeving door de Brusselse lokale besturen een bevoegdheid is binnen het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC), en dat wij daar als Vlaamse Gemeenschap niet voor verantwoordelijk zijn. Maar dat betekent natuurlijk niet dat we niet een positieve impact kunnen hebben op het beleid rond het Nederlands en tweetaligheid in onze hoofdstad. U weet dat ik daar heel veel belang aan hecht, en dat ik het Nederlands zie als een keurmerk van onze instellingen in de hoofdstad, en dat het positieve verhaal van het Nederlands ook een deel van de aantrekkingskracht is van de Vlaamse gemeenschap in Brussel.

Er zijn een viertal instrumenten. We hebben dat ook in de commissie al heel uitgebreid besproken, dus ik zal de hoofdlijnen daarvan nog even toelichten. Dat is het Huis van het Nederlands in Brussel, waar we extra in hebben geïnvesteerd, zowel met het coronanoodfonds als met de relance. Denk aan de digitale transitie van het Huis van het Nederlands. Er zijn ten tweede de toegankelijke lessen Nederlands voor anderstaligen. Er is ten derde het taalbarometeronderzoek, en er

is tot slot de promotie van het Steunpunt Taalwetwijzer, waar we het ook herhaaldelijk over hebben gehad. Dat heeft blijkbaar ook voor de werking van de vice-gouverneur een positieve impact op het vlak van zijn bekendheid voor klachten.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Bedankt, minister. De Vlaamse Regering maakt van de versterking van de positie van het Nederlands in Brussel een echt speerpunt. Dat is goed, dat is terecht. Maar zonder het engagement van alle betrokken overheden blijft het natuurlijk water naar de zee dragen. Ik kan niet anders dan besluiten dat de Brusselse gemeenten en OCMW's, maar ook de Brusselse Regering en ook de GGC bewust de taalwetgeving naast zich neerleggen.

Ik hoor vaak het argument dat ze geen personeel vinden dat Nederlandskundig is. Wel, ik heb alle begrip voor hun uitdagingen daaromtrent, maar daar voeg ik toch graag enige nuance aan toe. Het Huis van het Nederlands beschikt over een sterk aanbod voor de Brusselse gemeenten om de kennis van het Nederlands bij het personeel te verbeteren. En wat stel ik dan vast? Dat sinds 2015 slechts vijf van de negentien gemeenten een beroep hebben gedaan op dit aanbod. Dat getuigt toch van pure onwil?

Minister, als Vlaams minister voor Brussel hebt u de taak om vanuit Vlaanderen een duidelijk signaal te sturen naar de Brusselse overheden. U hebt die raadgevende stem in de GGC. U kunt dit veroordelen in de media. U kunt in contact treden met de Nederlandstalige ministers en schepenen in Brussel om aan te geven dat dit niet langer kan. Doe dit alstublieft.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Respect voor het Nederlands in de Brusselse instellingen is en blijft een structureel probleem. De minister heeft terecht herhaald welke maatregelen hij al genomen heeft, blijft nemen, en welke extra middelen hij daar tegenover heeft gezet. We hebben deze discussie de voorbije jaren regelmatig gevoerd. Binnen zijn bevoegdheden heeft hij zelfs een tandje bij gestoken om deze problematiek in Brussel aan te pakken.

Maar dat neemt niet weg dat we op die nagel moeten blijven kloppen, en dat er respect moet zijn voor het Nederlands in de Brusselse instellingen. Want er zijn natuurlijk andere partijen in Brussel en daarbuiten die dit allemaal eigenlijk maar normaal vinden. Maar ik apprecieer het ten volle dat de minister hiervan van in het begin een speerpunt van zijn Brusselbeleid heeft gemaakt, en op dat punt blijft inzetten.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Minister, uw antwoord ontgoochelt mij een beetje, want ik denk dat niemand die de Brusselse situatie een beetje kent, denkt dat we dit structureel probleem zullen oplossen met het Huis van het Nederlands en een steunpunt zonder enige juridische armslag. Dat horen wij hier al jaren, en de resultaten zijn navenant. Dit is een schandalige toestand waarbij de Vlamingen in Brussel stelselmatig worden gediscrimineerd en als tweederangsburgers worden behandeld, en waar de GGC en de Brusselse Regering inderdaad vierkantig haar voeten aan veegt, met – en dat mag ook wel eens worden gezegd – de bereidwillige medewerking van uw coalitiepartner Open Vld.

Zolang die vernietigingsbevoegdheid niet naar de vicegouverneur gaat, weten we allemaal dat het probleem zich zal blijven voordoen. Het is aan u als minister van Brussel om federaal, waar uw partij toch ook aan de knoppen zit, ter zake op tafel te kloppen. Tot nader order doet u dat niet.

Voor de collega's van de N-VA wil ik toch nog even opmerken dat in 2017 het Vlaams Belang in de Kamer een voorstel heeft ingediend om de vernietigingsbevoegdheid uit te breiden naar de vicegouverneur, maar toen heeft de voltallige N-VA-fractie daar tegen gestemd. Als u het echt meent met de tweetaligheid van de Vlamingen in Brussel en met uw pleidooi voor de Vlamingen in Brussel, wees dan ook consequent in uw stemgedrag.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, collega's, ook voor Groen is Nederlandstalige dienstverlening in Brussel essentieel, in de zorg maar zeker ook bij de gemeentebesturen en de OCMW's. Er bestaan geen gemakkelijke oplossingen. Er zijn objectieve redenen voor deze problematiek, onder andere de krapte op de arbeidsmarkt en het feit dat er in Vlaanderen betere lonen worden betaald. Maar dat betekent niet dat we blind moeten zijn voor de onwil die bestaat bij sommige gemeentebesturen. Tegelijkertijd is er ook goede wil. De minister heeft erop gewezen dat gemeenten beter meewerken met de vicegouverneur om alles in kaart te brengen. Dat kan zeker nog beter. Laat ons hier vooral kijken naar wat Vlaanderen kan doen en beseffen dat je met azijn geen vliegen vangt.

Minister, er zijn de taaltrajecten van het Huis van het Nederlands met de gemeenten. Dat is zeer belangrijk. Wij merken daar ook een zeer grote bereidheid. Maar er is ook een tekort aan middelen, dat vanochtend in de hoorzitting met het Huis van het Nederlands werd toegelicht. Mijn vraag is of u voor die specifieke trajecten met de gemeenten meer middelen wenst te voorzien.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Ik denk dat de vicegouverneur zijn verslag op een zeer juiste manier concludeert, namelijk dat het een zeer belangrijke problematiek is die inspanningen vereist van alle betrokken overheden, uiteraard in de eerste plaats van de Brusselse overheden. We hebben het gehad over het personeelsbeleid, wat zij allemaal moeten doen. Dat heeft betrekking op de gewestelijke diensten, de zorginstellingen die ressorteren onder de GGC en uiteraard ook de lokale besturen, gemeenten en OCMW's die nog bestaan in de hoofdstad. Vanuit Vlaanderen, onder de bevoegdheid van minister Crevits, trachten wij daar ons steentje toe bij te dragen. Het is ook in ons gezamenlijk belang om de goede samenwerking tussen VDAB en Actiris te versterken en om dat aanbod beter bekend te maken bij de Brusselse lokale besturen zodat zij goede tweetalige medewerkers kunnen vinden uit de hoofdstad zelf, maar waarom ook niet uit Vlaanderen. Dat is dus een kwestie van goed personeelsbeleid en een goede afstemming tussen de arbeidsbemiddelingsdiensten.

Ook vanuit onderwijs moeten we hier goed over nadenken. De vicegouverneur wijst er ook op dat ook het onderwijsbeleid daar een grote impact op heeft. U weet dat wij daar in het Vlaams regeerakkoord veel belang aan hechten en dat er ook ingezet wordt op de uitwisseling van taalleerkrachten, ook iets wat hierbij kan gelden.

Mijnheer Slootmans, u verwijst naar de bevoegdheid rond sanctionering. Dat is federale taalwetgeving. Ik kan erop wijzen dat de vicegouverneur dit ook heeft aangehaald in een hoorzitting, ik denk in de Kamer, waar hij erop heeft gewezen dat dit deel moet uitmaken van een globaler debat over de herziening van de taalwetgeving. Dit is uiteraard een federale bevoegdheid. Het heeft weinig zin om daar hier heel uitgebreid op in te gaan. Maar ik denk dat dat wijze woorden waren van de vicegouverneur.

Wat het Huis van het Nederlands betreft, heb ik gevraagd om naast de informatie die ze normaal bezorgen aan de betrokkenen, ik denk aan de burgemeester en

de gemeentesecretaris, ook systematisch te bezorgen aan de Nederlandstalige mandatarissen, ook aan de OCMW-voorzitter en de OCMW-secretaris. Daar gaat het bijvoorbeeld over de taaltrajecten.

Collega Bex, ik denk dat het belangrijk is om daarin te blijven investeren. Als er middelen te kort zouden zijn, moeten we dat zeker bekijken. Maar veel hangt samen met de bereidheid van gemeenten om daar echt in mee te gaan. Dit is trouwens een traject dat via de VGC ondersteund en betoelaagd wordt.

Mevrouw Tavernier, u wijst altijd op mijn verantwoordelijkheid ten aanzien van de Brusselse besturen om dat onder de aandacht te brengen. Ik kan u bevestigen dat ik vorige week op de vergadering van het VGC-College (Vlaamse Gemeenschapscommissie) het punt onder de aandacht heb gebracht en gevraagd heb welke stappen zullen worden gezet, zowel op het niveau van de GGC als op het niveau van het Gewest.

Samenvattend: wij blijven groot belang hechten aan de plaats van het Nederlands in onze hoofdstad, de wettelijke tweetaligheid waar respect voor moet zijn, maar zeker ook de positieve kracht die uitgaat van het Nederlands.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Ja, mijnheer Bex, de cijfers liegen niet. We zien de naakte feiten, de harde realiteit, al jarenlang. Van goede wil is er echt wel geen sprake. Minister, collega's, 'deze stad past zich niet aan jou aan. C'est comme ça.'. Dat zijn de woorden van Brussels minister Sven Gatz ten aanzien van een Vlaamse Brusselaar die in aanraking kwam met Nederlandsonkundige dienstverlening. We kunnen dus zelfs niet meer op de Vlaamse bestuurders in Brussel rekening voor de verdediging van de rechten van de Nederlandstaligen in onze hoofdstad. Dat is niet alleen hallucinant. Ik vind het ook bijzonder, bijzonder hypocriet. Nooit eerder werden gelijkheid en respect overal zo hoog in het vaandel gedragen als vandaag, maar de structurele discriminatie van de Vlaamse Brusselaar laat de Brusselse besturen volledig koud. De N-VA weigert deze taal-discriminatie te aanvaarden. Ik herhaal het graag: we moeten vanuit Vlaanderen een duidelijk signaal geven. Als het moet sta ik hier volgend jaar opnieuw, want zo kan en mag het niet verder. *(Applaus van Karl Vanlouwe)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het geplande windmolenpark voor de kust van Duinkerke

ACTUELE VRAAG van Martine Fournier aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de Vlaamse reactie op de komst van 47 windmolens voor de kust van Duinkerke

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister-president Jambon.

De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Minister-president, het dossier is u welbekend. Het is ook al besproken in de commissie, en vorige maand – ongeveer een maand geleden, dacht ik – hier in de plenaire zitting.

Een Franse ontwikkelaar wil een windmolenpark voor de kust van Duinkerke – eigenlijk op de grens met de Vlaamse kuststrook – realiseren: een 46-tal windmolens, tot 300 meter hoog. Dat zijn 46 Eiffeltorens in onze kustlijn, die het

ongerepte zeezicht kwalijk verstoren. Dat is één ding. Maar twee – en dat is niet zonder belang –: de Franse overheid heeft de initiële projectzones aangepast om de vaarroutes van en naar de haven van Duinkerke niet te impacteren. Daarentegen, door die ligging dwarsboomt het windmolenpark de historische vaarroutes tussen Oostende en het Verenigd Koninkrijk, en heeft het ook een grote economische impact op de havens van Zeebrugge en Oostende, en ook – in mindere mate – op de visserij vanuit Nieuwpoort. Ook de pleziervaart wordt verstoord. Er wordt daar dus een ernstig economisch belang geschaad. Er wordt ook verondersteld dat zelfs reddingsoperaties vanop de militaire luchthaven in Koksijde worden bemoeilijkt, en dat er een grote impact is op de ecologie, want er dreigt schade aan het beschermd zeegebied de Vlaamse Banken.

Al deze negatieve gevolgen zouden kunnen vermeden worden wanneer het windmolenpark dieper in de Noordzee wordt gerealiseerd. De federale overheid gaat daar nu juridische procedures tegen voeren. Mijn vraag aan u is kort en duidelijk:

Welke rol ziet u voor de Vlaamse Regering weggelegd in de aangekondigde juridische procedure?

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (CD&V): Minister-president, het dossier van de windmolens op zee ter hoogte van Duinkerke komt hier, zoals collega Maertens zei, niet voor de eerste keer ter sprake. In de commissie Buitenland en ook in de commissie Mobiliteit en Openbare werken werd dit dossier al verschillende keren besproken, en ook vorige maand nog hier in de plenaire.

Het is probleem is gekend: Frankrijk wil 46 grote windmolens inplanten voor de kust van Duinkerke, maar houdt absoluut geen rekening met de bezwaren van Vlaanderen, van België en zeker ook niet die van de kustgemeenten.

De bezwaren zijn nochtans niet min. Het park komt te midden de historische scheepsvaartroutes tussen onze Vlaamse havens en het Verenigd Koninkrijk. De reddingsoperaties per helikopter vanop de militaire basis van Koksijde zouden ook in gedrang komen. En dan zijn er nog de Vlaamse Banken, een beschermd zeegebied, dat eronder kan lijden.

Zoals gevreesd, en ook al verschillende keren gezegd, heeft Frankrijk dus absoluut geen rekening gehouden met al onze bezwaren en heeft eenzijdig de beslissing genomen om door te gaan met het project. We horen ondertussen dat de federale minister van Noordzee al gemeld heeft dat hij naar de rechter zal stappen.

Daarom mijn vraag aan u, minister-president: wat zult u doen, wat zal de Vlaamse Regering doen, om onze belangen te vrijwaren?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Voorzitter, collega's, dit is inderdaad hier in het parlement al een aantal keren besproken. Ik denk dat we op dezelfde golflengte zitten. Ik onderschrijf de problemen zoals die werden geschetst. Tot nu toe hebben we altijd gezegd dat we de voorkeur geven aan dialoog met Frankrijk om die zaak op te lossen, maar zoals dat hoort in een dialoog, "it takes two to tango", en daar is eigenlijk tamelijk weinig respons op gekomen. De Federale Regering heeft die dialoog op zich genomen, altijd in goede samenspraak met ons en met onze diensten. Om heel kort te gaan en duidelijk te zijn, wij gaan ons aansluiten bij de juridische procedure die de federale overheid voert. Ik heb de opdracht gegeven aan mijn diensten om de stappen daarvoor te zetten.

Naast die gerechtelijke procedure, die we dus zullen initiëren, is er nog een EU-procedure waarbij België als lidstaat een klacht indient tegen Frankrijk als lidstaat omdat Frankrijk tegen de EU-voorschriften in België niet of niet afdoend heeft geconsulteerd.

Dat zijn dus twee pistes. We gaan zelf, waarschijnlijk de lokale, de Vlaamse en de federale overheden gecombineerd, naar de rechter stappen, en dan heb je ook nog die EU-procedure. Ik hoop uit de grond van mijn hart dat het gemeenschappelijke signaal van die diverse overheden Frankrijk alsnog zal nopen om tot een onderhandelde oplossing te komen. Wij zullen nu resoluut de gerechtelijke weg in gang zetten om hen zo te nopen op deze plannen terug te komen.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Minister-president, dank u wel. Ik ben bijzonder tevreden met uw antwoord. Dat zal u niet verbazen. U weet dat ik daar al lang mee bezig ben, daar al lang op aandring. De oplossing is niet zo moeilijk. Die bestaat er gewoon in dat men dat windmolenpark een 5-tal kilometer op zee verschuift. Dat kan voor de Fransen niet de moeilijkste zaak ter wereld zijn. Vorige maand gaf u zeer terecht aan de voorkeur te geven aan dialoog, aan het eerst bewandelen van een diplomatieke weg, om dan te zien wat daarmee zou gebeuren. Ik heb er alle respect voor dat we die weg hebben bewandeld, maar nu zien we dat die weg doodloopt, en dus moeten we een versnelling hoger schakelen. Ik vind het bijzonder goed dat de Vlaamse Regering zich aansluit bij de juridische procedure tegen de beslissingen in Frankrijk, maar ook dat de Europese weg wordt bewandeld. Dan hebben we twee kansen op succes. Ik hoop van harte dat het zal opleveren wat het voor Vlaanderen zou moeten opleveren.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (CD&V): Dank u voor uw antwoord. Het is echter niet de eerste keer dat een dossier op tafel ligt waarin de Fransen alleen beslissen. Ik ben lid van het Bureau van de Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai, en ik had ook het geluk om zes jaar burgemeester van een grensstad te zijn. Ik denk dus dat ik toch wel wat ervaring heb met het chauvinisme van de Fransen. Maandag was er ook nog een vergadering van het Bureau van de Eurometropool. Daarin werd ook nog eens verwezen naar de zeer moeilijke samenwerking met Frankrijk. Het ging daar specifiek over het verbod op doorgaand zwaar vrachtverkeer in en rond Rijsel vanuit Vlaanderen naar het zuiden. Ook in dat dossier vrezden wij dat we op een mooie ochtend wakker zullen worden en dat Frankrijk zijn grenzen zal hebben gesloten voor het zwaar vrachtverkeer, met alle verkeersproblemen en economische problemen voor Vlaanderen, natuurlijk.

Minister-president, daarom wil ik u ertoe oproepen om niet alleen in dat dossier van de windmolens, maar ook in toekomstige dossiers inzake de samenwerking met Frankrijk toch een bepaalde procedure uit te werken of stappen te zetten in Europa om dergelijke eenzijdige beslissingen vanuit Frankrijk te kunnen vermijden.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister-president, dank u voor uw toelichtingen. We weten dat de Federale Regering de charge leidt, om het zo maar te zeggen. Ik ben blij dat Vlaanderen zich daar ook bij zal aansluiten. U haalde aan dat er mogelijk nog een derde front kan worden geopend, om in het jargon te blijven, namelijk dat van de Europese regels en richtlijnen. Ik denk evenwel dat het belangrijk is om de Vlaamse belangen te verdedigen door niet in gespreide slagorde naar de Fransen te stappen, maar om die juridische procedures zo veel mogelijk gecoördineerd te houden en te bundelen. Collega's, ik denk immers

dat we in onze strijd tegen de Franse windmolens geen donquichot nodig hebben, maar een goede 'don-Q-chof', die veel kans op slagen heeft indien hij stevig wordt gesteund door deze Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister-president, collega Ryheul heeft hier in mei al een vraag gesteld in verband met het megawindmolenpark voor de kust van Duinkerke. Inderdaad, die inplantingsplaats zal Vlaanderen heel wat schade berokkenen. Het park bedreigt de zeevaartroutes naar de havens van Nieuwpoort en Oostende. Het ongerept open zeegezicht aan de Westkust zal verdwijnen. Bovendien zijn er ook nog problemen voor het luchtverkeer en is er de impact op de zandbanken die een natuurgebied vormen. De vraag die Vlaanderen gesteld had, werd inderdaad simpelweg door Frankrijk genegeerd. Onze fractie ondersteunt ook de juridische strijd die aangeboden zal worden tegen de Franse overheid. Het windmolenpark zal natuurlijk ook een impact hebben op de verbinding tussen Oostende, Nieuwpoort en de Britse havens. We moeten er rekening mee houden dat de Britse havens ook een belangrijke handelspartner zijn voor Vlaanderen. Bent u bereid om overleg te plegen met de Britse collega's om hier ook aan te sturen bij uw federale collega's om hen mee te nemen in het hele verhaal?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister-president, ook namens onze fractie kan ik – zoals in eerdere plenaire vergaderingen en andere commissies waar dit ter sprake gekomen is – alleen maar zeggen dat wij dit standpunt ondersteunen, dat we het een goede zaak vinden dat dit gezamenlijk met de federale overheid opgenomen wordt. Uiteraard zijn wij grote voorstander van hernieuwbare energie en van windenergie, ook op de Noordzee. Dan is de inplanting natuurlijk wel essentieel. We moeten alle aspecten daarvan in kaart brengen. De nadelen van de huidige sites zijn genoemd. Dat is heel duidelijk. Wat ons betreft, hebt u alle steun om die stappen te zetten.

Collega Maertens wijst er inderdaad ook op dat er op zich wel oplossingen op tafel liggen. Daarom mijn aanvullende vraag: hebt u zelf vanuit rechtstreekse contacten zicht waarom die alternatieven niet ernstiger overwogen worden, waarom er niet gezocht wordt naar betere inplantingsplaatsen om toch de ambitie rond hernieuwbare energie te kunnen combineren met de minder problematische inplanting?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Het is natuurlijk goed dat dit parlement unaniem is in dat verzet tegen die Franse plannen. Wat het uitwerken van de procedure betreft: die procedure bestaat. We moeten die enkel in gang steken wanneer dat noodzakelijk is. Ik denk dat het altijd goed is om zeker met een buurland, met een mede-lidstaat van Europa, eerst de dialoog te proberen. Dat is ook de kortste weg om tot een oplossing te komen, tenminste als er een bereidheid tot dialoog is aan twee kanten. De juridische molen draait meestal wat langzamer. Daarom hebben we eerst via dialoog geprobeerd.

Mijnheer Schiltz, u zegt dat de Federale Regering de charge heeft gevoerd. Ik gun u die benadering, maar we hebben dit in gemeenschappelijk overleg gedaan want ik denk dat het meest potsierlijke zou geweest zijn als we zouden zeggen dat de Federale Regering met een auto naar Parijs rijdt om te onderhandelen en de Vlamingen met een andere auto. Dat zou het de Fransen waarschijnlijk heel gemakkelijk maken om te zeggen: zie jullie komen zelfs ... Goed, ik laat u de benadering dat de Federale Regering de charge gevoerd heeft. Ik geloof meer in

het samenwerkingsfederalisme in dezen. We hebben dit samen gedaan. Maar goed, ik laat het aan u.

Wat het overleg met de Britse collega's betreft: dat is juist, we zullen dat ook aankaarten met de Britse collega's. Dat is nu het nadeel van de Brexit. Mensen die in hetzelfde verdrag met elkaar verbonden zijn, hadden dit eigenlijk onderhands moeten kunnen oplossen, maar we zullen kijken of de Britse collega's hier dienstig in kunnen zijn. Wat mij betreft zijn vele middelen goed om hier tot een oplossing te komen. Rechtstreekse contacten hebben we niet willen nemen. We hebben afgesproken om hier in eenheid, in één slagorde op te treden. Ik heb dus niet parallel met de federale overheid gehandeld en heb geen rechtstreekse contacten over dit onderwerp met Frankrijk gelegd.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Minister-president, dit dossier is inderdaad zoals gezegd ook een voorbeeld van hoe het vooral niet moet in Europa, dat er geen overleg is, dat er eenzijdig beslissingen worden genomen of worden voorbereid die dan rechtstreeks een partner, en zeker een buurland in dezen, gaan benadelen. Ik herinner mij, het is nog niet zo lang geleden, nogal agressieve reclamespotjes van de haven van Duinkerke om ook in onze contreien bedrijven naar die havens aan te trekken. Dat past allemaal, vrees ik, in een iets grotere strategie. Het is dus ook goed dat u, ten eerste, de dialoog hebt bewandeld, en dat u zich, ten tweede, nu aansluit bij de juridische procedure die gevoerd wordt, maar ten derde hoop ik dat het daar eens doordringt, dat u de weg van de EU gaat bewandelen. Als de EU ergens nog de meerwaarde kan aantonen, dan is het in het ontmijnen van dergelijke dossiers.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (CD&V): Het klopt wat collega Maertens op het einde zei. Iedereen – of toch velen – heeft de mond vol van Europa, maar Europa moet meer wakker liggen van de dagelijkse problemen van de grensbewoners.

Als ik de Limburgse collega's hoor, stel ik vast dat de samenwerking met Nederland toch heel wat vlotter verloopt dan die met Frankrijk. Dat geeft stof tot nadenken. Hoe zouden we dit het best aanpakken? Telkens opnieuw, ik heb het al gezegd, beslist Frankrijk eenzijdig in bepaalde dossiers. Dat moet echt eens worden aangekaart op een heel hoog niveau.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Steven Coenegrachts aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het Europese akkoord rond de hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Voorzitter, minister, vorige week bereikten de EU-onderhandelaars een akkoord over het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). Het was een moeilijke bevalling, maar er is een akkoord. Het is een akkoord dat duurzaamheid centraal stelt, dat de rendabiliteit van onze landbouw-ondernemers centraal stelt. Men noemt het een eenvoudiger, eerlijker en groener GLB. Dat zien we aan de maatregel om 25 procent van de rechtstreekse inkomenssteun te reserveren voor ecoregelingen. Dat betekent dat een extra inspanning voor het klimaat en het milieu extra financiële middelen oplevert. We komen op die manier op een synergie van de Green Deal en het GLB.

Europa heeft dus het huiswerk gemaakt, afgewerkt en nu is het aan u, minister, om dit als leidraad te nemen en om te zetten in concrete maatregelen voor Vlaanderen en de Vlaamse landbouwers. Op welke manier zult u het nieuwe Europese landbouwbeleid vertalen naar een Vlaams beleid waarbij de ecologische verduurzaming van onze landbouw en het verzekeren van een degelijk inkomen voor onze boeren wordt nagestreefd?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, ik wens u veel succes met uw stem.

De voorzitter: Dat komt helemaal in orde.

Minister Hilde Crevits: Het is al direct beter, merk ik.

Er is drie jaar onderhandeld om tot een akkoord te komen. Ik ben zelf maandag en dinsdag in Luxemburg geweest waar de Raad van Ministers principieel groen licht gegeven heeft. Er moeten nog wat details worden uitgewerkt tegen de volgende raad, maar het licht staat op groen.

We hebben als enig land toestemming gekregen om een Vlaams en een Waals plan in te dienen. Dat is nodig omdat de landbouw op een totaal andere wijze georganiseerd wordt. We hebben de tekst gezien, dat is een heel goede zaak. De Vlaamse Regering is al heel lang bezig met het voorbereiden van wat we dachten dat er zou komen. Principieel is de discussie al gevoerd, zodat ik de komende weken de MER op het Vlaamse plan kan opstarten.

Het is een goede regeling geworden. U hebt het ook gezegd, we moeten een evenwicht vinden tussen een duurzaam verdienmodel voor de boeren – als het van de Vlaamse regelgeving afhangt, is dat een actieve boer met een heel bijzondere focus op de jonge boeren, om de toekomst voor hen leefbaar te houden – en een vergroening van onze landbouw.

Vanaf 2023 zal het nieuwe GLB starten. Op de plannen die wij nu maken, moet er een MER komen en dan moet het plan worden goedgekeurd. Maar we hebben niet gewacht op dat nieuwe GLB, vanaf morgen zullen onze landbouwers al een hele reeks niet-productieve investeringen ondersteund krijgen. We hebben een pre-ecoregeling goedgekeurd. Dat betekent dat voor peilgestuurde drainage, het aanplanten van knotwilgen, hagen en heggen, zaken die goed zijn voor de duurzaamheid, maar niet direct gelinkt zijn aan het productieproces, steun kan worden aangevraagd vanaf morgen. Gedurende 2022 hoop ik dat we zo al een voorsprong nemen op het verduurzamen van het nieuwe GLB.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Bedankt, minister. Het was inderdaad een moeizaam proces in Europa. Het is goed dat we in Vlaanderen dus wat snelheid nemen, door al op voorhand nagedacht te hebben en door bepaalde beslissingen op snelheid te brengen vanaf morgen. Dat is goed.

Het is belangrijk dat we ook in het MER en in de plannen die we be-MER'en, goed het evenwicht bewaren tussen de drie dimensies van de verduurzaming: het ecologische, het sociale, maar ook het economische aspect. U weet als geen ander, minister, dat nog heel wat bedreigingen en uitdagingen op de landbouw afkomen. Ik wil het vandaag niet over stikstof hebben, maar we hebben onze uitdagingen wel in het vooruitzicht. Europa staat ons als Vlaanderen ook heel wat autonomie toe in het uitwerken van dat GLB. Het kan ons helpen om die schaalverandering waar we toch naar kijken in de sector, te realiseren.

U had het over de actieve boer. Dat wordt natuurlijk een zeer cruciaal begrip. Want de actieve boer heeft recht op die steun. Minister, welke accenten denkt u te leggen om die actieve boer en de middelen te leiden naar de jonge, startende ondernemers, maar ook naar de nieuwe verdienmodellen die we in de sector zien?

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Minister, gefeliciteerd met uw bijdrage aan de totstandkoming van het akkoord. Het heeft lang geduurd. Het was een zware bevalling, maar het is er uiteindelijk. Dat is al een verdienste op zich. Het heeft ook een aantal goede accenten, zoals u al hebt opgesomd. De vraag zal natuurlijk zijn of het voldoende is om echt de omslag te maken naar een duurzame Europese landbouw. In het regeerakkoord staan daar een aantal belangrijke principes over. Enerzijds willen we niet aan 'gold plating' doen en onze boeren benadelen met te ambitieuze doelstellingen ten opzichte van lidstaten die dan minder ambitieus zijn. Anderzijds willen we wel ambitieus zijn op het vlak van klimaat, duurzaamheid en biodiversiteit en willen we onze jonge boeren kansen geven. Mijn vraag gaat dus over de vertaling naar dat Vlaams strategische plan. Hoe zult u die twee doelstellingen proberen te verzoenen?

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, de uitdagingen voor onze landbouwsector zijn natuurlijk gigantisch, zowel als het gaat over economische leefbaarheid als over duurzaamheid. En dan moet ik toch zeggen dat onze eerste appreciatie van het bereikte akkoord niet zo optimistisch is. We hebben enerzijds het rapport gezien van de Europese rekenkamer van het vorige GLB, dat zegt dat er 100 miljard euro is uitgegeven aan duurzaamheid, maar dat er niets bereikt is aan vergroening. En ten tweede zien we nu dat er een akkoord voorligt dat weinig aansluit bij de Green Deal en bij de Farm to Fork Strategy. Er is wat ons betreft dus een grote bezorgdheid dat dit toch wel weer een weinig impactrijk plan lijkt te worden, met een flop tot gevolg.

Het goede nieuws is inderdaad dat er meer autonomie is voor Vlaanderen om zijn eigen strategisch plan uit te werken. U wijst al op een aantal kansen of ideeën die daar rond leven, maar we hebben grote uitdagingen: het stikstofprobleem, vermisting, vermindering van de klimaatbijdrage vanuit de veeteelt, maar ook de economische leefbaarheid, waar ik mee begonnen ben en wat in dit parlement toch een grote prioriteit geniet. Bent u vanuit die autonomie bereid om bij de opmaak van het eigen strategisch plan nog verder te gaan dan wat er vandaag voorligt en ook verder te gaan dan het Europese compromis, om op die manier een veerkrachtige, klimaatrobuuste landbouwsector mogelijk te maken?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega's, het heeft inderdaad een hele tijd geduurd voordat we hier eindelijk ook wisten waaraan en waaraf. Ik denk dat het belangrijk is, minister, dat we op dit punt zijn om duidelijkheid en klaarheid te kunnen bieden aan onze landbouwers.

Het is, zoals de collega's al hebben aangegeven, altijd een evenwicht zoeken tussen ecologie, economie en sociaal evenwicht. Ik denk dat we in dezen allemaal moeten erkennen dat onze land- en tuinbouwsector de afgelopen jaren immens veel bereikt heeft, ook op het vlak van innovatie en ecologische en milieukundige inspanningen. U hebt net verwezen naar extra steunmaatregelen op dat vlak, maar we staan ook voor een gigantische uitdaging qua generatiewisseling. We zien dat in 2016 nog maar 10 procent van onze bedrijfshoofden jonger dan veertig was, terwijl dat in 2007 18 procent was. We weten dat dat cijfer alleen

nog maar dalende is en dat we dus zeker ook een stimulans moeten kunnen inbouwen voor onze jonge land- en tuinbouwers, om effectief nog land- en tuinbouwers te kunnen blijven motiveren om zich in te spannen voor deze mooie sector. Hoe ziet u daarop in te spelen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's, voor de aanvullende vragen.

Collega Coenegrachts, u vraagt hoe ik dat zal inkleuren in Vlaanderen. Er zijn voor mij zes accenten.

Eerst en vooral een focus op de actieve boer. De directe steun die we geven moet naar actieve boeren gaan. Twee, er moet een grotere variëteit van verdienmodellen komen. Wij zullen vanuit Vlaanderen geen verdienmodel opleggen. Het is de vrije keuze van een boer om te kiezen op welke manier hij zijn bedrijf rendabel kan runnen. Drie, de ambities inzake klimaat en milieu zijn niet vrijblijvend. Ik zal daar straks nog iets meer over zeggen. Vier, we trekken radicaal de kaart van de innovatie. Dat wordt veel te weinig belicht als het gaat over landbouw, maar het is spectaculair wat we allemaal kunnen realiseren met innovatie. Collega's, ik geef een voorbeeldje. Vandaag is er een studie van de KU Leuven naar buiten gekomen over hoe duurzaam onze melkkoeien zijn. De koolstofvoetafdruk per liter melk in Vlaanderen is minder dan de helft van het wereldwijde gemiddelde. Dat is te danken aan de efficiëntie, de innovatie, het onderzoek en de investeringen die we doen. We focussen ons veel te weinig op het verschil dat we kunnen maken dankzij innovatie. Vijf, veel meer samenwerking. Als je alleen staat, ben je kwetsbaar, als je in groep je belangen verdedigt, ben je sterker. Daar hebben we met onze boeren toch nog wel wat werk aan de winkel. En zes, uiteraard, collega Rombouts verwees er ook al naar: de jonge boer. Jongeren, zowel met een landbouwachtergrond als jonge nieuwkomers in de sector, hebben heel specifieke uitdagingen. De grootste uitdaging is: grond, grond, grond. Waar vinden we nog grond om onze stiel te kunnen uitoefenen? Vandaar dat het GLB inzet op de jongeren in de sector, en ons toelaat om daar nog meer op in te zetten. Er staat zelfs in het ontwerpakkoord dat minstens 3 procent van de inkomenssteun moet worden ingezet voor instrumenten die naar jongeren gaan. Wij hebben in Vlaanderen al de keuze gemaakt om meer te geven aan de investeringssteun voor de jonge boer. Net om mensen in de sector te houden. We willen ook veel meer onze jongeren bijstaan met advies en vorming, ook rond duurzame verdienmodellen. Men denkt vaak in generaties: 'Wat mijn ouders en grootouders deden, dat zullen wij ook doen.' Die tijd is voorbij. Niet noodzakelijk helemaal, maar het is ook onze opdracht om de nieuwe teelten en de nieuwe verdienmodellen in de kijker te zetten.

Vaak komt er kritiek. Collega Coel en collega Vaneekhout, zal het voldoende zijn? Ik ben ervan overtuigd dat we een grote sprong voorwaarts maken en kunnen maken. Collega Coel, u hebt terecht gesteld dat we niet aan 'gold plating' zullen doen, maar een deel van de steun die wordt gegeven, is steun waarbij we afhankelijk zijn van de goesting van de boeren om erop in te tekenen. Als we morgen starten met de niet-productieve investeringen en er doet niemand mee, dan heeft ons beleid gefaald. We moeten boeren op weg zetten om hen nog veel meer dan tot nu kon de sprong te laten maken naar de niet-productieve investeringen.

Collega Vaneekhout, ik heb ook die kritiek gelezen, maar ik ben optimistischer gestemd dat uzelf. U zult het mij niet kwalijk nemen. De groenarchitectuur is een van de fundamenten van het nieuwe GLB. Voor bijvoorbeeld basisinkomenssteun zijn er veel meer voorwaarden. De ecoregelingen zijn wat mij betreft het paradepaardje. Wij zijn volmondig akkoord gegaan dat het een kwart moest zijn.

Sommigen zeiden dat het meer moet zijn, maar dit is een heel groot bedrag, zeker als je weet dat boeren er vrijwillig op moeten intekenen.

Daarmee kom ik bij de slotzorg van collega Rombouts: je kunt maar zo ambitieus zijn als je mensen meekrijgt. We zien nu al dat een op de drie boeren niet ziet hoe hij een opvolging zal kunnen voorzien in de toekomst. Dan moeten we toch rekening houden met het feit dat duurzaamheid ook sociale duurzaamheid impliceert. Dat betekent dat je mensen in staat moet stellen om mee die omslag te maken. De evenwichten tussen al die belangen zullen we goed vertalen in ons Vlaams plan, waarvan ik hoop dat we het eind dit jaar goedgekeurd kunnen krijgen.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Dank u wel, minister, voor de bijkomende antwoorden. De landbouwsector is klaar om een omschakeling te maken en beseft welke uitdagingen er op de boeren afkomen. Wij moeten hen vooral beschouwen als een partner in de zorg voor de natuur en het milieu. Het GLB kan een instrument zijn om de verduurzaming te stimuleren, onder andere door, zoals u zegt, de innovatie te stimuleren.

Maar we moeten daarbij niet uit het oog verliezen dat landbouwers ondernemers zijn die ook hun boterham moeten kunnen verdienen. We moeten aandacht hebben voor dat economisch verdienmodel. Een veelheid aan verdienmodellen mag in Vlaanderen spelen maar we laten dat inderdaad het best over aan de ondernemer zelf.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het aangekondigde Leersteundecreet ter vervanging van het M-decreet

ACTUELE VRAAG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het aangekondigde Leersteundecreet

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, het afschaffen van het M-decreet was toch wel een van de belangrijkste punten die voor onderwijs werden opgenomen in het regeerakkoord van deze Vlaamse Regering. Nu met deze conceptnota over het Leersteundecreet zet u daar een heel belangrijke stap in.

We blijven het principe handhaven van gewoon onderwijs wanneer het kan en buitengewoon onderwijs wanneer het nodig is en we willen vooral dat ondersteuning voor iedereen haalbaar en realistisch is.

Het M-decreet is geëvalueerd en de commissie-Struyf heeft daar een heel goed rapport over geschreven. Daar kwamen een aantal belangrijke pijnpunten in naar voren. We hadden de basiszorg en de verhoogde zorg van scholen die niet altijd liepen zoals dat hoorde. We hadden de kwaliteitsvolle omkadering die soms ook wat te wensen overliet. De samenwerking tussen de scholen, de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), de pedagogische begeleidingsdiensten en ondersteuningsnetwerken was ook niet altijd zoals dat moest. En natuurlijk hadden onze hoogbegaafde leerlingen eigenlijk helemaal geen plaats in dat M-decreet terwijl zij toch leerlingen zijn met specifieke ondersteuningsnoden in het

onderwijs. Ook zij hebben recht op voor hen gepast onderwijs. Mijn vraag is dan ook heel eenvoudig, minister. Hoe zult u de overgang van het huidige M-decreet naar het nieuwe Leersteundecreet vlot doen verlopen? En hoe zult u het draagvlak behouden voor iedereen die het in de praktijk zal moeten omzetten?

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, het M-decreet en vooral de negatieve gevolgen van het M-decreet op ons Vlaams onderwijs zijn de reden waarom ik destijds in de politiek ben gestapt. Door het M-decreet zijn heel veel leerlingen in het gewoon onderwijs gehouden die misschien anders naar het buitengewoon onderwijs waren gestapt. Zij zijn in het gewoon onderwijs gehouden zonder dat daar voldoende middelen tegenover stonden. Dat heeft ervoor gezorgd dat zeker een heel aantal leerlingen niet het onderwijs en de zorg hebben gekregen die ze toch verdienden.

Het is een goede zaak dat het M-decreet eindelijk wordt vervangen door uw Leersteundecreet. In de conceptnota die we hebben mogen lezen, benadrukt u ook dat vanaf nu de scholen een grote autonomie hebben, ook om leerlingen te weigeren, wanneer ze van mening zijn dat ze geen aanpassingen kunnen doen om die leerlingen goed onderwijs te bieden. Minister, natuurlijk hebben ouders ook altijd nog iets te zeggen in die beslissing en ik kan me voorstellen dat ouders soms een andere mening hebben dan de klassenraden en dat daar conflicten uit kunnen voortvloeien. Ik vraag me af hoe u dat zult voorkomen.

Bovendien lees ik ook in die conceptnota dat een school moet kunnen aantonen dat die maatregelen disproportioneel zijn om leerlingen te mogen weigeren. Welke objectieve criteria zult u daarvoor hanteren, of zullen de klassenraden dat zelf autonoom mogen beslissen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mevrouw Beckers, als het M-decreet voor u de reden was om in de politiek te stappen, hoop ik dat u, eens het M-decreet is vervangen, daar geen andere conclusies uit trekt. Ik hoop dat dat niet het geval is.

Wat het draagvlak betreft, is de situatie wel verschillend in vergelijking met het moment van invoering van het M-decreet. Toen heeft men nogal snel geschakeld op grond van een VN-verdrag en alle verplichtingen die daaruit voortvloeiden en misschien een beetje een top-downaanpak moeten doorvoeren.

Gelukkig hebben wij, na het tot stand komen van het regeerakkoord, daarin ondertussen duidelijke doelen vooropgesteld.

We hebben eigenlijk een jaar onder de waterlijn gewerkt, met de cover van corona over ons heen. Dat was ook wel dienstig. Meer dan een jaar hebben we met de diverse spelers, met de sociale partners, onderwijsverstrekkers, directies en leerkrachten gesproken, op grond van de analyse van de commissie-Struyf, en na detectie van de pijnpunten. Dat zijn er een hele resem, want het M-decreet is een hele steen des aanstoots, niet altijd even terecht.

De administratieve lasten, de zware procedure die ermee gepaard gaat, de druk die uitgeoefend wordt op leerkrachten en scholen om de facto kinderen met een beperking in elk geval altijd in het gewoon onderwijs op te vangen, het probleem van de versnippering van de steun, honderden – 330 – organisaties die leersteun aanbieden en niet allemaal met evenveel expertise, de overdiagnose en het gegeven dat leerkrachten niet afdoende gewapend zijn om die basiszorg en die verhoogde zorg te kunnen opvangen, zijn maar enkele van de pijnpunten die werden gedetecteerd.

Op grond daarvan hebben we onder de waterlijn de dialoog gevoerd. Ik herinner me heel levendig de eerste vergadering, onder andere met de onderwijs-verstreckers, waar evenveel meningen en oplossingen waren als vertegenwoordigers aan de tafel. We zijn stapsgewijs naar elkaar kunnen toegroeien, om dan uiteindelijk tot deze conceptnota te komen. Er is nog veel werk aan. Dit zijn algemene principes waarrond we elkaar gevonden hebben. Ze vergen nadere verfijning, zowel decretaal, maar ook in het kader van besluitvorming.

We zijn nog niet aan de nieuwe patatjes, maar ik ben wel al tevreden dat we een goede fond, een goede basis hebben voor verdere verfijning van de werkzaamheden. Dus dat is goed.

Het doel is nog steeds gelijk: voor elk kind de juiste plaats vinden in het gewone onderwijs, als dat kan, al dan niet met leersteun in het buitengewoon onderwijs als dat nodig is. Daarvoor geven we natuurlijk ook wel, meer dan ooit, het vertrouwen aan de scholen. We zeggen effectief dat het ultieme oordeel bij de klassenraad ligt. Daarbij gaan we ervan uit dat die klassenraad, die leerkrachten altijd het beste voor hebben met de totaliteit van de klas en altijd zullen proberen om elk kind, met welke beperking dan ook, een plaats te geven in de klas. Maar als dat niet mogelijk, als dat ten koste gaat van de totaliteit van de groep, van de draagkracht van de leerkracht en van de klas in kwestie, dan is het alternatief wel het buitengewoon onderwijs.

In het andere geval is er ook gewoon onderwijs met extra leersteun, waarbij we er willen voor zorgen dat de klassen worden versterkt, dat de leerkrachten worden versterkt voor de opvang in casu van kinderen met een beperking in het gewoon onderwijs. Maar we gaan ook het buitengewoon onderwijs kunnen versterken. En we willen vooral de schotten tussen dat gewoon onderwijs en dat buitengewoon onderwijs meer permeabel maken, zodat het tweerichtingsverkeer is.

Dan is het niet zo dat, als men een kind van het gewoon onderwijs naar het buitengewoon onderwijs stuurt, de klink maar langs één kant van de deur staat, maar dat de klink aan twee kanten van de deur staat. We zorgen dat de schotten permeabel zijn en dat kinderen kunnen teruggaan van het buitengewoon onderwijs naar het gewoon onderwijs. Dat er zelfs deeltijdse oplossingen mogelijk zijn, waarbij een deel van het curriculum in het gewoon onderwijs wordt afgelegd, het andere deel in het buitengewoon onderwijs. En dat vanuit het buitengewoon onderwijs ook ondersteuning kan komen in het gewoon onderwijs.

Er zijn dus veel pragmatische oplossingen mogelijk, maar ik erken in alle bescheidenheid, dat we nu een basis hebben voor een verder gesprek, maar dat er nog werk aan de winkel is. Ik ben alleszins wel tevreden dat er nu een vrij ruim draagvlak aanwezig is.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Het is inderdaad belangrijk dat we met dit Leersteundecreet belangrijke stappen gaan zetten om ons inclusief onderwijs realistischer, pragmatischer en haalbaarder te organiseren.

U geeft terecht aan dat die brug tussen het gewoon en het buitengewoon onderwijs superbelangrijk is. U hebt dat terecht aangewezen, en ik denk dat het ook een heel belangrijke oefening zal zijn om alles realistisch te houden en echt elk kind de ontwikkelingskansen te geven die het verdient.

Een belangrijke inzet is natuurlijk wel het versterken van de basis en de verhoogde zorg. U hebt het ook nog eens aangehaald. Het is belangrijk om te zorgen dat die ondersteuningsnetwerken ook hun werk kunnen doen, daar waar we echt kwaliteit en deskundigheid van hen verwachten. U geeft zelf ook aan dat

u stap per stap verder aan de slag gaat, dat dit een eerste basis, de krijtlijnen zijn, en dat u met het veld zult communiceren.

Nu, daar wil ik nog eens de nadruk op leggen, minister. Het is een beetje een frustratie vanuit de vorige legislatuur. Dat we goede praktijken, de goede samenwerkingen die er nu zijn tussen de ondersteuningsnetwerken, zeker niet verloren laten gaan.

Hier heb ik toch de vraag hoe u erop zult toezien dat goede samenwerkingen niet verloren zullen gaan. Hoe ziet u verder de timing over het ontwerp van het Leersteundecreet?

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, u bent nog niet van mij af want om dit Leersteundecreet te doen slagen zijn er drie voorwaarden die mijns inziens heel belangrijk zijn. De eerste is de planlast. U zult maatregelen nemen om die te verminderen, maar u moet opletten dat u geen andere neemt om ze terug te verzwaren zoals de extra controle door de onderwijsinspectie.

Een tweede heel belangrijke voorwaarde is natuurlijk de financiering, minister. Door het M-decreet is het bijzonder onderwijs stiefmoederlijk behandeld en ondergefinancierd. In bepaalde gebieden zijn er capaciteitsproblemen en bovendien bespaart u nog altijd op de pedagogische begeleidingsdiensten die toch ook een belangrijke rol krijgen in het nieuwe Leersteundecreet. Er is voldoende financiering nodig om het te doen slagen.

Ten derde, minister, is er het lerarentekort. Om het allemaal te doen werken hebt u goede leerkrachten nodig. Ik ben ervan overtuigd dat er in de voorbije periode leerkrachten gestopt zijn vanwege dat M-decreet en de onmogelijkheid om dat te doen werken. Minister, u zult die zaken ook moeten oplossen alvorens dit tot een goed einde kan komen.

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Minister, het M-decreet is of was een bewijs van het feit dat goede bedoelingen en vaak ook grote principes niet altijd tot goede resultaten leiden. Onze fractie is heel blij dat er eindelijk een aanpassing is. Er is een conceptnota. Leersteundecreet is niet zo'n sexy naam. Ik ben dat van u niet gewoon. Meestal denkt u heel goed na over de communicatie. Maar als dit decreet doet wat het moet doen, dan zijn we heel tevreden.

Ik heb daar in 2017 al eens voor gepleit en toen was het water nog te diep. Toen stonden de stekels nog rechtop. In 2019 was de steun al wat groter en hebben we het geluk gehad om samen te onderhandelen. Nu is het 2021, minister, en ligt er een conceptnota. Mijn vraag aan u is: wat is timing voor de uitwerking? Voor onze fractie is het ontzettend belangrijk dat we het beste kunnen halen uit elk kind. Dat wil zeggen dat een kind soms maatwerk nodig heeft. We hopen dan ook dat deze conceptnota ervoor zorgt dat het buitengewoon onderwijs opnieuw de waardering krijgt die het verdient en dat er een betere afstemming en samenwerking is tussen het gewoon en het buitengewoon onderwijs. Wanneer denkt u te kunnen komen tot decretale teksten? *(Applaus van Marino Keulen en Maurits Vande Reyde)*

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Collega's, ik wil een misverstand uit de wereld helpen. Jullie weten toch dat het buitengewoon onderwijs drie keer zo goed

gefinancierd is als het gewoon onderwijs? Dat als het ondergeschoven kind betittelen is een beetje onrechtvaardig.

We hebben inderdaad maatwerk nodig. Maatwerk, inclusie en gelijke kansen zijn samen met kwaliteit, minister, waarschijnlijk de beste graadmeter voor beschaving. Als we maatwerk kunnen bieden met de gepaste ondersteuning voor elk kind, maar ook met extra ondersteuning voor alle leerkrachten, zowel in het gewoon als in het buitengewoon onderwijs, dan zullen we die maximale inclusie kunnen garanderen. Ik heb begrepen dat in de conceptnota ook de ondersteuningsnetwerken worden vervangen door leersteuncentra. Het is inderdaad onderwijswetstrategieën, maar in de praktijk hoop ik dat de expertise die ook voor de kleinere types, zoals visuele en auditieve beperkingen, heel specifiek is, ook gegarandeerd zal blijven en niet kopje onder dreigt te gaan in die nieuwe leersteuncentra.

U hebt alvast de steun van Vooruit. Maar maak niet de fout van uw voorganger en de vorige regering om inclusie, gelijke kansen en maatwerk onvoldoende te financieren, want dan gaan kinderen en leerkrachten kopje onder. (*Applaus van Hannes Anaf en Maxim Veys*)

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, de fond is gelegd. Het is goed dat u aangeeft dat er nog veel werk aan de winkel is. We kijken alvast met onze fractie uit naar de adviezen van alle betrokken organen. Onze fractie wenst in elk geval samen met de collega's in de commissie voor Onderwijs een grote rol te spelen om de nodige decretale aanpassingen te doen.

Elk kind heeft recht op kwaliteitsvol onderwijs. Ik wil echt benadrukken dat we elk kind bedoelen.

Voor onze fractie is het belangrijk dat we onderwijs zien als een continuüm met een sterk gewoon onderwijs en een kwaliteitsvol, sterk buitengewoon onderwijs. Het verhaal van de schotten onderschrijven we helemaal. Voor ons mag het zelfs op één campus, zowel buitengewoon als gewoon onderwijs. Dan hoeft er zelfs geen deur te zijn en hoeft er geen klink te zijn aan beide kanten van de deur.

Het is goed dat de leersteuncentra van onderuit kunnen groeien. Het is goed dat er een statuut is voor de ondersteuners. We vragen in elk geval ook om de opgebouwde expertise maximaal te borgen, de expertise van de grote types maar zeker ook van de kleine types. We geven u alle steun om de nodige regelgevende initiatieven te nemen met voldoende rechtszekerheid voor alle kinderen, alle leerkrachten, alle ouders en alle scholen, waardoor de kwaliteit van ons onderwijs versterkt wordt en zeker ook de kwaliteit van de onderwijstrajecten voor kinderen met specifieke onderwijsnoden.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, de eerste aanzet voor de opvolger van het M-decreet ligt hier inderdaad. Het is dan goed om eventjes terug te kijken naar waarom we die opvolger eigenlijk nodig hebben. Voor ons zat de doelstelling niet verkeerd. Inclusie in het onderwijs is een belangrijke en waardevolle doelstelling, die we moeten proberen te bereiken. Wat zat er verkeerd? De uitwerking en de bijhorende investeringen. Het beleid liep achter de feiten aan. Scholen en leerkrachten werden onvoldoende ondersteund. Dan is het natuurlijk niet moeilijk om vast te stellen dat dat ertoe leidt dat de goede bedoeling van het decreet niet slaagt. Het is jammer om vast te stellen dat dit dan ook impact heeft op het draagvlak voor inclusie in het onderwijs. Dat is een jammerlijke zaak.

Nu komt u met de mogelijke opvolger: het Leersteundecreet en de conceptnota daarover. U geeft met die conceptnota alvast de indruk dat het toch de bedoeling is om kinderen sneller naar het buitengewoon onderwijs te sturen. Maar wat zien we daar op het terrein? De leerlingenaantallen stijgen er, maar ook daar zijn er te weinig plaatsen en zijn de plaatsen schaars. Of mensen nu kiezen voor het gewoon of het buitengewoon onderwijs: hoe zult u ervoor zorgen dat alle kinderen op dezelfde kwalitatieve manier goed ondersteund worden?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ik wil me helemaal aansluiten bij wat de heer Vaneeckhout zegt. Het M-decreet was de kroniek van een aangekondigd mislukken, jammer genoeg. De principes komen uit het VN-verdrag voor personen met een beperking, namelijk het recht op inclusie. Men heeft van in het begin vanuit het onderwijsveld gezegd dat dit niet gerealiseerd kan worden als er niet extra geïnvesteerd wordt. Ik heb daar toen nog een aantal debatten over gedaan. Vandaag zie je de mislukking die aangekondigd was.

De vraag is dan wat je eraan doet. Stellen we de principes in vraag, de principes van inclusie, of zorgen we eindelijk voor een goede ondersteuning om die principes waar te maken?

Minister, voor mij is niet helemaal duidelijk welke richting u wilt uitgaan, want er zou in de feiten relatief weinig veranderen aan de richtlijnen omtrent weigeren of opnemen. U geeft echter toch eerder het signaal dat het makkelijker zal zijn om kinderen te weigeren en naar het buitengewoon onderwijs te laten gaan. Zult u er effectief alles aan doen om het recht op inclusie mogelijk te maken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord

Minister Ben Weyts: Misschien eerst wat betreft de titulatuur 'leersteun'. Mogelijk heeft mijn communicatieve neus mij wat dat betreft enigszins in de steek gelaten. Ik heb voor die titulatuur gekozen, net om aan te duiden dat een school geen zorginstelling is. Alle inspanningen die we ons getroosten, zijn er net op gericht om ook kinderen met een beperking maximaal te ondersteunen om te kunnen leren. Maar alle inzendingen zijn welkom: gele briefkaarten aan ben.weyts@vlaanderen.be. De winnaar wordt dan uitgeloot als er iets beters of bevattelijker is dan 'leersteun'. Er is op dat vlak nog niets definitief beslist of beslecht.

Ik kom dan tot de budgettaire consequenties. Voor deze regeerperiode zullen we 30 miljoen euro extra investeren in leersteun. Er komen 680 leerondersteuners bij, dus inclusief administratieve ondersteuning, zodat de betrokkenen zich kunnen concentreren op hun kerntaken. Alleen voor het basisonderwijs hebben we al beslist dat er voor de zorgcoördinatie 23 miljoen euro extra bij komt. Bij de pedagogische begeleidingsdiensten waren er wat problemen op het vlak van inefficiëntie – dat zeg ik niet maar audits ter zake – en daar werken we aan. Los daarvan hebben we aan de pedagogische begeleidingsdiensten gecibleerd 3,5 miljoen euro middelen toegewezen, net om de scholen te versterken op het vlak van de 0 en de 1, om de basiszorg dus te versterken. We willen versterken wat leerkrachten zelf kunnen doen, we willen hun handelingsbekwaamheid – om het met een geleerd woord te zeggen – versterken in de aanpak van leerlingen met een uitermate beperkte beperking – de 0 en de 1 – zodat ze op het vlak van de basiszorg en de verhoogde zorg zelf al handelingsbekwamer zijn dan vandaag het geval is.

Daarnaast hebben we vorig jaar ook nog eens 7,5 miljoen euro extra geïnvesteerd in capaciteit in het buitengewoon onderwijs, alleen vorig jaar al. Dit jaar zetten we nog stappen vooruit, ook met die capaciteitsmonitor. Ook met die

monitor wordt voor het eerst, gecibleerd, aandacht besteed aan buitengewoon onderwijs. Ook daar worden de noden in kaart gebracht, mathematisch, wat voorheen niet het geval was.

Maar wat willen we gaan doen met al die middelen? Ik beperk mij tot twee zaken. Daarstraks heb ik het gehad over die schotten tussen gewoon en buitengewoon onderwijs. Dat hoeft ik niet te herhalen. Maar ik focus op inspanningen ter versterking van enerzijds de scholen en leerkrachten, en anderzijds van de leersteun zelf.

Wat de versterking van de scholen en de leerkrachten betreft, hebben we meer aandacht voor het omgaan met diversiteit en kinderen met een beperking in de lerarenopleiding. Dat is zeg maar de nieuwe instroom. Maar wat bestaande leerkrachten betreft gaan we voor meer ondersteuning via de CLB's. U weet dat we daar exact 307 voltijdse krachten voorzien om te besteden aan welbevinden, maar even goed in het kader van de leersteun.

Ten derde zijn er de extra middelen voor de pedagogische begeleidingsdiensten, die 3,5 miljoen euro. Dat heb ik u verteld. Maar we gaan er ook voor zorgen dat voor het eerst de onderwijsinspectie gaat kijken naar die leerlingenbegeleiding. Dus in de reguliere audits wordt ook de leerlingenbegeleiding en dus het omgaan met leerlingen op het vlak van leersteun een aandachtspunt voor de onderwijsinspectie.

Het tweede luik gaat dus over het versterken van de leersteun. We pakken de huidige versnippering aan, want vandaag zijn er 336 organisaties die bezig zijn met het aanbieden van leerondersteuning. 336 organisaties, dan weet je bij voorbaat dat die niet ten aanzien van die 9 types – de catalogisering van de beperkingen – alle expertise in huis hebben. Dat kan gewoonweg niet. We willen dat samenbrengen in een 36-tal leersteuncentra. Daarbij kunnen we ervoor zorgen dat alle scholen aansluiten bij een leersteuncentrum en daar echt ook mee aan het stuur komen te zitten. Ze maken dan echt deel uit van dat leersteuncentrum. Dat leersteuncentrum kan dan ook alle expertise ten aanzien van alle typologieën aanbieden.

Dat zijn 680 extra leerondersteuners die ook een specifieke opleiding genieten. Vandaag is het nog zo dat die leerondersteuners geen specifieke opleiding hebben genoten. Dat kunnen even goed jongeren zijn die uitstromen uit de lerarenopleiding, en vervolgens worden die slag om slinger leerondersteuner. En dan moeten die specifiek omgaan met kinderen met een beperking, en soms met heel zware beperkingen, zonder dat ze daarvoor een specifieke opleiding hebben genoten. Dus ook daar gaan we ervoor zorgen dat de huidige ondersteuners een extra boost krijgen, via bootcamps, een kortstondige opleiding, om heel specifiek om te gaan met kinderen met een beperking. Zo is er ook een referentiekader voor die leerondersteuners, zoals we vandaag toch ook een referentiekader hebben inzake kwaliteit. Zo weten zij ten minste hoe zij kwaliteitsvolle ondersteuning kunnen aanbieden.

Dat zijn allemaal zaken die nadere uitwerking behoeven, dat vast en zeker. Maar ik hoop alleszins dat we erin kunnen slagen om net van die inclusie opnieuw een positief verhaal te maken. Want hetgeen gestart is met nobele intenties is verworden tot een steen des aanstoets. Daarbij is de notie van inclusie een beetje doorgeslagen, omdat er wordt gefocust op de belangen en de rechten van één kind met een beperking; met de rest van de groep of met de draagkracht van de leraar van de klas wordt veel minder rekening gehouden.

Het is dus een veel omvattender verhaal, denk ik. We kunnen ervoor zorgen dat die inclusie opnieuw een positief verhaal wordt, en we moeten absoluut verhinderen dat het kind in dezen met het badwater wordt weggegooid.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Bedankt voor uw antwoorden. Ik dank ook de collega's die nog bijkomend zijn tussengekomen. We horen direct dat er nog veel stof is tot debat, en dat zal ongetwijfeld in de commissie Onderwijs verder gevoerd worden. Ik wil ook wel zeggen dat het mij lijkt dat de conceptnota die hier nu voorligt, ook echt een basis legt om tegemoet te komen aan de bezorgdheden en de verzuchtingen die hier geuit zijn. Ik denk dat we een hele mooie basis hebben om aan verder te werken, om zo naar een succesvol nieuw decreet Leersteun te gaan, zoals het vooralsnog heet.

Tot slot wil ik benadrukken dat ik het heel belangrijk vind dat dit Leersteun-decreet niet alleen een decreet zal zijn voor de leerlingen met extra ondersteuningsnoden maar ook voor de leerlingen met extra uitdagingsnoden. Dat vind ik een heel belangrijk gegeven. Dat komt een stapje dichterbij ons hoogbegaafdenbeleid dat steeds meer vorm krijgt en waarvoor ik u echt wel wil danken, minister. Het is voor ons onderwijs echt wel een mijlpaal. *(Applaus van Koen Daniëls)*

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, 'gewoon onderwijs als het kan, buitengewoon onderwijs als het moet' is uw adagium uit de beleidsnota. Ik ben het daar volledig mee eens. Ons buitengewoon onderwijs was en is van bijzonder goede kwaliteit. We hebben een afbreuk gehad door het M-decreet. Minister, er is nog veel werk, het werk is nog niet af. Wij gaan er zeker over waken dat dit nieuwe Leersteundecreet geen M-decreet 'light' wordt en dat er geen verdere afbreuk wordt gedaan aan ons buitengewoon onderwijs. In plaats van aan verdere afbreuk te doen, moet er meer worden geïnvesteerd in het buitengewoon onderwijs, in middelen en mensen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.16 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.35 uur.*

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het Bestuursdecreet van 7 december 2018

– 780 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 4

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Dit ontwerp van decreet is een bijzonder technisch dossier. Het is de omzetting van een PSI-richtlijn (Public Sector Information). Dat is zeer belangrijk. België staat pas op de vijftiende plaats als het gaat over de Digital Economy and Society Index (DESI). Het toont aan dat de versnelling op dat vlak echt nuttig is. Dat we bij de Vlaamse relance volop inzetten op de digitalisering is dan ook een zeer goede taak. Onze fractie ondersteunt uiteraard

administratieve vereenvoudiging maar tegelijkertijd ook de innovatieve, klantgerichte en toegankelijke overheid. De digitalisering en verdere vereenvoudiging van alles wat de regels aangaat, is dan ook superbelangrijk.

De verschillende adviesraden, zoals de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) hebben toentertijd heel wat opmerkingen gemaakt. Die zijn zeer mooi opgesteld in tabelvorm, met vraag en antwoord. Dat maakt het zeer overzichtelijk. We zien ook dat er in de toekomst een aantal blijvende aandachtspunten zullen zijn. Die zijn ook besproken in de commissie. Het gaat onder andere over het zorgen dat er een volledige e-inclusie is, en we geen maatschappij krijgen met digibeten, maar ook over het overleg met de federale overheid. De burger ligt er niet wakker van of een dienst die hij krijgt, afhankelijk is van de Vlaamse of de federale overheid. Het overleg met de federale overheid moet er dus zijn. We moeten er ook voor zorgen dat alle bestuursniveaus mee zijn want de digitalisering moet uiteindelijk van onderuit gebeuren zodat de burger zeer goed kan geholpen zijn als het gaat over overheidsconnectie met de burger.

Gelukkig werd dit ontwerp van decreet ook unaniem goedgekeurd in de commissie, over meerderheid en oppositie. Gelukkig is er nog altijd wat tijd tussen een commissievergadering en de plenaire vergadering en heeft voortschrijdend inzicht dan ook geleid tot ...

De voorzitter: Meestal toch.

Andries Gryffroy (N-VA): Hoe zegt u?

De voorzitter: Meestal is er tijd tussen de commissie en de plenaire. Niet altijd, maar voor dit decreet wel. Voor de decreten die de volgende weken volgen niét.

Andries Gryffroy (N-VA): Mag ik mijn zin afmaken, voorzitter? Dank u wel!

Gelukkig is er nog tijd tussen een commissie en een plenaire, waardoor – dankzij voortschrijdend inzicht – nu ook nog een aantal amendementen ingediend zijn, maar deze zullen toegelicht worden door onze fractieleider, met een korte 'ei'.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Dank u voorzitter. Aansluitend op de inleiding door collega Gryffroy: vorige week kwam collega Rzoska met een paar amendementen. De tekst die toen voorlag, zorgde blijkbaar voor wat ongerustheid of onduidelijkheid. We hebben toen in overleg met de minister-president het punt uitgesteld, en in de week een aantal verfijningen en aanpassingen aangebracht, met dank aan de opbouwende houding van collega Rzoska.

De eerste aanpassing is artikel 9. Er wordt aangepast in die zin dat we nu duidelijker omschrijven welke uitzonderingen er zijn op het inzage-recht. Het inzage-recht is natuurlijk de algemene regel, maar er zijn uitzonderingen. Het komt erop neer dat interne communicatie niet ter inzage komt. Het gaat dan bijvoorbeeld over intern overleg tussen politieke mandatarissen en hun medewerkers, tussen personeelsleden en ambtenaren onderling. Vertrouwelijkheid is daar belangrijk, om die mensen hun werk te laten doen op een degelijke manier. We verwijzen hier ook naar de uitzonderingen die voorzien zijn in het Verdrag van Aarhus. Daar heet het 'interne mededelingen', maar wij gebruiken de term 'interne communicatie', die ook wordt gebruikt in de regelgeving van bijvoorbeeld Oostenrijk, Italië en zelfs van het Waalse Gewest. Voor alle duidelijkheid: formele adviezen van – bijvoorbeeld – een administratie aan een kabinet, of aan een minister, of opdrachten van een minister aan een administratie, die vallen natuurlijk wél onder het inzage-recht.

Een volgende amendement, dat is eigenlijk uiteengevallen, het is ontdudd. Het gaat erom dat het register van de aanvragen tot inzage van overheidsdocumenten behouden wordt. Eerst was het de bedoeling om dit te schrappen, maar dat wordt behouden. Op een aantal plaatsen in het decreet, voorzitter, wordt de schrapping vermeden.

Dat zijn de amendementen die wij hier graag voorleggen. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Dank u wel. Wat betreft het eerste luik van dit ontwerp van decreet tot wijziging van het bestuursdecreet kunnen wij kort zijn. Het betreft, volgens mijn partij, correcte en zeer technische omzettingen van een Europese richtlijn van 20 juni 2019 inzake open data en hergebruik van overheidsinformatie, afgekort als PSI-richtlijn. Deze nieuwe PSI-richtlijn moet uiterlijk tegen 17 juli 2021 in Vlaamse regelgeving worden omgezet. Wat onze partij betreft zou dat wat dit luik betreft perfect moeten kunnen lukken.

Er is echter ook een tweede luik, waarbij de stellers van het ontwerp een aantal wijzigingen aan de vigerende regels inzake openbaarheid van bestuur willen doorvoeren. Het zijn regels die tijdens de vorige plenaire bespreking voor enige commotie hebben gezorgd, en om verduidelijking vroegen. Linkse collega's in dit halfroend maakten zich vooreerst blijkbaar grote zorgen over de afschaffing van de registratieplicht van openbaarheidsverzoeken. Ik verwijs hiervoor naar artikel 13 van het ontwerpdecreet.

Volgens het amendement van deze linkse collega's zou het daardoor moeilijker worden "om te controleren hoeveel aanvragen er zijn gedaan, wat ermee gebeurd is en of de termijnen gerespecteerd werden". Het werk van kritische burgers of verenigingen zou daardoor ook verder worden bemoeilijkt, zo stellen ze. Mijn respectabele collega's gaan echter voorbij aan het feit dat bij een openbaarheidsverzoek slechts twee partijen betrokken zijn: de bestuurder die om openbaarheid verzoekt en het bestuur dat een beslissing moet nemen over een dergelijk verzoek. In geval van discussie over termijnen zal de bestuurder te allen tijde zelf het bewijs moeten kunnen leveren dat hij daadwerkelijk een openbaarheidsverzoek indiende, alsook op welke datum dat gebeurde, terwijl het bestuur te allen tijde moet kunnen aantonen wanneer dat verzoek werd beantwoord. Een openbaarheidsregister faciliteert dit alles, maar is in die optiek niet strikt noodzakelijk. Het al dan niet behouden van een openbaarheidsregister is dan ook louter een beleidskeuze. Indien dat register zou verdwijnen, zou dat de rechten van de burger geenszins in het gedrang brengen.

Verder wordt in het ontwerp van decreet een nuancering ingevoerd waarbij bestuursdocumenten die uitsluitend ten behoeve van de strafvordering of de vordering van een administratieve sanctie zijn opgesteld, niet openbaar zijn zolang de mogelijkheid blijft bestaan om een strafsancie of een administratieve sanctie op te leggen. Ik verwijs daarvoor naar artikel 10 en 11 van het ontwerp. Dit is volgens onze partij in het kader van het geheim van het strafonderzoek verdedigbaar. Men kan bovendien reeds tijdens een dergelijk lopend onderzoek sowieso steeds inzage vragen aan de procureur des Konings.

Ten slotte willen de stellers van het ontwerp van decreet ook een nieuwe grond invoeren om openbaarheid van bestuur te weigeren. Documenten die als interne mededelingen worden beschouwd, zouden dus niet langer voor openbaarheid in aanmerking komen. Daarvoor verwijzen ze naar artikel 9 van het ontwerp. De Raad van State heeft zich in zijn wetgevingsadvies uitvoerig over dit onderdeel van het ontwerp van decreet gebogen. Over dit punt stelde de Raad expliciet dat deze weigeringsgrond aanvaardbaar is voor zover het begrip 'interne medede-

lingen' niet enger zou worden geïnterpreteerd dan de interpretatie die daaraan wordt gegeven in de vaste rechtspraak van het Europees Hof van Justitie.

Daarom wil onze partij bij dit ontwerp van decreet nog één vraag voorleggen aan de stellers ervan. Welke maatregelen of richtlijnen zullen expliciet aan het bestuur worden opgelegd die de bestuurder voldoende garanties moeten bieden dat het begrip 'interne mededelingen' niet te eng zal worden geïnterpreteerd door het bestuur?

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Collega's, het is al aangehaald dat het ontwerp van decreet de PSI-richtlijn van 2019 moet omzetten in Vlaamse regelgeving. Dat moet ertoe bijdragen dat toegankelijke informatie geproduceerd en verzameld door overheidsinstanties zo veel mogelijk ter beschikking wordt gesteld als open data voor hergebruik door burgers, bedrijven en organisaties. Dit ontwerp van decreet geeft dus uitvoering aan die belangrijke Europese richtlijn. De doelstelling erachter is er een die onze fractie absoluut bijtreedt.

In de commissie is het ontwerp van decreet inderdaad unaniem goedgekeurd, maar de voorbije weken zijn er een aantal vragen opgedoken rond de aanpassingen. Vandaar ook het ingediende amendement. Volgens onze fractie zijn er heel wat bepalingen om te garanderen dat bestuursdocumenten in de openbaarheid kunnen worden gebracht, maar we begrijpen ook ten volle dat de voorgestelde aanpassingen ook een bijkomende drempel kunnen zijn bij het aanvragen van bestuursdocumenten. Als meerderheid vinden we het dan ook van absoluut belang dat er duidelijkheid is over openbaarheidsregels en dat zeker niet de indruk mag leven dat de Vlaamse overheid de een of andere openbaarheid zou willen intrekken, of iets aan de openbaarheid zou willen onttrekken, of de interne keuken zou willen sluiten, zoals recent ook nog in de pers te lezen viel. Vanuit dat oogpunt hebben wij mede dit amendement ingediend. We steunen dus het ontwerp van decreet.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, ik onderschrijf de bezorgdheden die de voorgangers, collega De Roo, collega Diependaele en college Gryffroy, hebben vermeld. Ik denk dat het ontwerp van decreet met de amendementen zoals ze vandaag worden voorgesteld een goed evenwicht behelst tussen maximale transparantie en wat enige vorm van wat beleidsintimiteit wordt genoemd. Het moet voor ambtenaren van administraties mogelijk om vrij hun gedacht te kunnen zeggen, om vrij te kunnen adviseren en uiteindelijk tot een formele beslissing te komen. Die formele beslissingen moeten natuurlijk te allen tijde openbaar zijn.

Ook de expliciete opname van de vermelding van de Raad van State, waar er persoonlijke beleidsopvattingen en techniciteit geschrapt zijn, is verduidelijkt. Met andere woorden: het is cruciaal dat bij elke aanvraag het algemeen belang van de openbaarheid afgewogen kan worden tegen een ander belang omdat dat ook gemotiveerd moet worden en dat daar dus ook beroep tegen ingesteld kan worden. Collega's, laat ons ten slotte niet vergeten dat het gros van dit ontwerp van decreet ook gaat over open data. Wij gaan dus enorme hoeveelheden data ter beschikking stellen van verschillende organisaties, mensen, geïnteresseerden om interessante dingen mee te doen: om studiewerk te verrichten, toepassingen te ontwikkelen, enzovoort. Met dit ontwerp van decreet zal de Vlaamse overheid ook de digitale eeuw instappen met open vizier en met maximale transparantie.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Collega Schiltz, u hebt collega Vandaele als collega Diependaele aangesproken. Ik weet niet voor wie het het ergste is.

De voorzitter: Dat is een compliment denk ik. *(Opmerkingen van Wilfried Vandaele)*

Björn Rzoska (Groen): Ja, ik dacht het al. Ik wou u toch enigszins waarschuwen. Collega's, alle gekheid op een stokje.

Dit is inderdaad grotendeels een technisch decreet, die omzetting van de Europese richtlijn, wat betreft de omgang met de open data. Op dat vlak is er geen probleem, maar collega Gryffroy, het is inderdaad goed – dat toont aan dat een commissievergadering en een plenaire vergadering elk wel hun functie hebben – dat er tussen de twee momenten wel degelijk nog een tijd zit waarop het parlement eventueel nog kan ingrijpen wanneer er nog iets opduikt waarvan we toch vinden dat het belangrijk is. Dat is ook gebeurd.

Ik wil ook mijn dank uitspreken, zowel aan de collega's van de meerderheid, maar ook aan de minister-president en zijn kabinet voor de openheid waarmee we de amendementen hier op tafel liggen. Collega Verheyden, misschien kan het een antwoord zijn voor u, want een aantal van de opmerkingen die u maakt, worden verholpen door de amendementen. In het oorspronkelijke decreet is er wel degelijk sprake van 'interne mededelingen', maar dat is eigenlijk weg. Het amendement spreekt heel duidelijk over 'interne communicatie', dus zoals de Raad van State dat vraagt gaan we heel helder uitleggen wat wij daaronder verstaan. Dat staat ook in de toelichting, waardoor het voor elk bestuur heel duidelijk wordt wat nu bedoeld wordt met interne communicatie. Op die manier geven we ook gevolg aan het advies van de Raad van State, waar wel degelijk een evenwicht wordt gezocht tussen beleidsintimiteit, het concept dat ook collega Schiltz gebruikte, waarbij er inderdaad een soort van informele uitwisseling is, eventueel van ideeën om naar een politieke beslissing te gaan. Dat soort dingen valt onder die communicatie. Maar andere zaken, zoals bijvoorbeeld ook adviezen van consultants, zijn heel expliciet vermeld in het amendement en vallen daar niet onder. Die zijn wel degelijk onderwerp van openbaarheid van bestuur. Ik hoop in die zin dat het tegemoetkomt aan hetgeen wat u daarnet opmerkte.

Wat betreft het register: u moet het ook bekijken vanuit de kant – er zijn twee kanten aan, daar hebt u een punt – van diegene die eigenlijk een beroep doet op wetgeving en openbaarheid van bestuur. Die heeft ergens ook een registratie nodig, zodanig dat hij daarop kan terugvallen en dat een bestuur ook binnen een redelijke termijn antwoordt op die vraag tot openbaarheid van bestuur of tot de documenten of de informatie die wordt opgevraagd. Ik vind het hier dan ook niet meer dan logisch dat de amendementen die vandaag op tafel liggen vanuit die optiek bekeken moeten worden, waardoor dat register toch nog altijd wel zijn functie heeft, zeker als je het bekijkt vanuit diegene die de vraag stelt. Laat ons hopen dat u misschien bij die antwoorden wel ziet dat er wel degelijk iets aan veranderd is. Collega's, nogmaals, het is heel goed dat we die punten ook gemaakt hebben. Ik vind het ook heel goed dat we proberen om dat over meerderheid en oppositie heen te doen.

Ik wil afronden met wat ik ook in de commissie heb gezegd: ik vind dat het heel technische materie is, en dan ga ik even los van de wetgeving openbaarheid van bestuur, en ik blijf bij hetgeen ik daar in de commissie heb gezegd. De manier waarop dit vanuit de minister-president gepresenteerd is aan het parlement waarbij in de presentatie ook tabellen zaten waarbij alle opmerkingen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en van andere controle- of adviesorganen werden weerlegd of beantwoord of waarop een antwoord werd geformuleerd dat aangepast zou worden in het decreet, is wat mij betreft een

model. Goed, dan kan het wel eens gebeuren dat een aantal dingen aan de aandacht ontsnappen, maar dan getuigt het van een volwassen parlement en een volwassen meerderheid om te zeggen: we gaan hieraan remediëren. Dus mijn fractie zal – net zoals in de commissie – dit decreet steunen.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Voorzitter, collega's, zoals collega Gryffroy al aangaf, zijn er tussen de bespreking in de commissie en de bespreking hier zowel binnen als buiten dit parlement bezorgdheden gerezen. We hadden dat in eerste instantie zelf niet ingeschat met ons allen.

De openbaarheid van bestuur is heel belangrijk. We moeten daar met zorg mee omgaan. Daarom is het goed dat er naar de bezorgdheden geluisterd is en een aantal amendementen zijn ingediend, om daaraan tegemoet te komen en het oorspronkelijke ontwerp van decreet in die zin aan te passen. De aanpassingen, de amendementen, zullen we steunen. Het zijn goede amendementen.

Het is goed dat de uitbreiding van al wat openbaar moet worden gemaakt, daarin zit, en dat het register van openbaarheid behouden blijft, zodat we als parlement het gebruik van het instrument openbaarheid van bestuur kunnen blijven monitoren, en desgevallend parlementaire initiatieven kunnen nemen, mochten we vaststellen dat deze decreetswijziging toch ongewenste effecten zou hebben.

Daarom dringen we aan op een grondige evaluatie hiervan, misschien nog deze legislatuur. We vragen om openheid als er problemen zouden zijn, zodat we bijsturingen kunnen doen indien nodig. Collega De Roo heeft terecht gesteld dat we geen drempels mogen opwerpen voor die transparantie. Daarom is een evaluatie een goede zaak.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Dank aan alle indieners van het ontwerp van decreet en de amendementen. Zoals gezegd is het uitgebreid en technisch, ik zal er niet gedetailleerd op ingaan.

Er staan een aantal goede zaken in, maar een essentieel element is natuurlijk dat befaamde artikel 9 over de uitzonderingsgronden rond intern beraad. Groen had eerst een amendement ingediend om dat artikel te schrappen in zijn geheel. Nu is er het amendement nr. 4 gekomen van Groen samen met de meerderheid, om het artikel niet te schrappen maar om het duidelijker te formuleren.

Dat is een stap in de goede richting die we waarderen, maar de aangepaste formulering neemt niet weg dat de uitzonderingsgrond voor interne communicatie wel wordt ingevoerd. Dat vinden we niet nodig, dat is opmerkelijk omdat er al een aantal uitzonderingen voor interne communicatie in het oorspronkelijke Bestuursdecreet staan, namelijk in punt 5 van artikel II.35 en in het tweede lid van artikel II.36. Daarin worden uitzonderingen voorzien voor de communicatie van kabinetsmedewerkers en politici. Dat zijn bestaande drempels die het vandaag al moeilijker maken voor burgers om inzage te krijgen in beslissingsprocessen. Die drempels worden al te vaak ingeroepen en maken het nu onmogelijk dat – zoals in de toelichting staat – binnen de overheid vrijelijk van gedachten kan worden gewisseld in een dossier beleidsprocesadvies of ontwerpregelgeving.

Daar nog een nieuwe drempel aan toevoegen, beste collega's, is misschien wel in het belang van het beleidsproces of de politiek, maar volgens ons niet in het belang van de burger en de transparantie. Dat is voor ons hier de fundamentele vraag. Hoe kunnen we dat zoveel mogelijk verdedigen? Er is al naar verwezen. Er

zijn verschillende voorbeelden in de actualiteit die aantonen dat we moeten gaan naar meer transparantie rond politieke besluitvorming, en geen stappen zetten – al zijn ze klein en al zijn ze verbeterd – naar minder transparantie. We zien geen reden om stappen in de omgekeerde richting te zetten.

De uitzonderingsbepaling rond interne communicatie wordt in de toelichting bij het amendement naar een aantal andere parlementen en beleidsniveaus verwezen. In de omzetting van de richtlijn op federaal niveau is die niet voorzien. Ik zie geen reden waarom Vlaanderen een extra uitzondering zou moeten toevoegen die het federale niveau niet toevoegt. Daarom gaan we ons onthouden op het vierde amendement van Groen en de meerderheid.

De andere amendementen zijn volgens ons een verbetering van het decreet en die zullen we goedkeuren. De registratie van de aanvragen tot inzage van overheidsdocumenten is een belangrijk instrument om te controleren of de wettelijk voorziene termijnen en dergelijke gerespecteerd werden. Daar zullen we voor stemmen.

Op het amendement op artikel 9 zullen we ons onthouden. Het geheel van het ontwerp van decreet zullen we niet goedkeuren.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2020-21, nr. 780/1)*

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 7.

Er is een amendement van de meerderheid en Groen tot schrapping van artikel 8. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2020-21, nr. 780/4)*

Voor artikel 9 vraag ik wel uitdrukkelijk jullie aandacht. Er was een amendement ingediend van Groen tot schrapping van artikel 9. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2020-21, nr. 780/3)*

Er is nu een nieuw amendement van de meerderheid en Groen op datzelfde artikel 9. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2020-21, nr. 780/4)*

Het eerste amendement van Groen is echter niet ingetrokken.

Björn Rzoska (Groen): Dan is er ook intern bij ons iets fout gelopen, want dat was wel de bedoeling. Dus bij dezen zijn de amendementen die wij vorige week hebben ingediend, allemaal ingetrokken. *(Opmerkingen)*

De interne communicatie daarover ga ik niet publiek maken. *(Gelach)*

De voorzitter: Dus alle amendementen die jullie hier alléén over hebben ingediend, worden ingetrokken? *(Instemming)*

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 10 en 11.

Er is een amendement van de meerderheid en Groen tot schrapping van artikel 12. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2020-21, nr. 780/4)*

Bij artikel 13 is het hetzelfde probleem. Er waren twee amendementen tot schrapping van dat artikel, maar uw amendement, mijnheer Rzoska, vervalt dan. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nrs. 780/3 en 780/4)

– *Er zijn geen opmerkingen bij artikel 14.*

Er is een amendement van de meerderheid en Groen tot schrapping van artikel 15. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 780/4)

– *Er zijn geen opmerkingen bij artikel 16.*

Er is een amendement van de meerderheid en Groen tot schrapping van artikel 17. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 780/4)

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 18 tot en met 69.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over het amendement, de artikelen en het ontwerp van decreet houden.

Collega's, mag ik ondertussen iedereen hier aanwezig en thuis vragen om in te loggen in het stelsysteem?

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/1972 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 tot vaststelling van het Europees wetboek voor elektronische communicatie

– 832 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/1972 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 tot vaststelling van het Europees wetboek voor elektronische communicatie.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Collega's, dit gaat over het Europees wetboek voor elektronische communicatie (EWEC), dat we gaan omzetten. We zijn daarvoor eigenlijk al ongeveer anderhalf jaar te laat. Zoals jullie weten, moeten we Europese richtlijnen tijdig omzetten. Dat wil niet zeggen dat het allemaal niet zeer zorgvuldig werd voorbereid door zowel het kabinet als de administratie, integendeel. Het is een heel technisch ontwerp, maar wel heel essentieel voor ons mediabeleid, omdat ook daar de digitalisering zich natuurlijk volop doorzet.

Het EWEC is het Europese regelgevende kader voor telecommunicatie en speelt dus vooral in de backoffice van de mediasector een cruciale rol. Er worden nu een aantal zaken in ons eigen Mediadecreet gewijzigd rond meer openbare raadpleging. Maar het belangrijkste is dat voor ondernemingen met 'aanmerkelijke marktmacht', zoals dat heet, de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) meer bevoegdheden krijgt. Zij zullen hen bijvoorbeeld kunnen verplichten om de uitrol van een nieuw netwerk met zeer hoge capaciteit open te stellen voor mede-investeringen van andere aanbieders van elektronische communicatienetwerken of -diensten.

U hoort het al, het is technisch, maar absoluut belangrijk. Wij zullen vanuit de CD&V-fractie dit ontwerp van onze minister van Media, minister Dalle, uiteraard steunen. Het is een belangrijk ontwerp, maar ik wil de vergadering niet verder belasten met heel technische zaken. U kunt dat allemaal nalezen in het verslag.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Het is inderdaad technisch, maar ik wil toch even het belang ervan duiden. Zowel de omzetting als de code zelf gaat over hoe de concurrentie op de telecommarkt moet worden georganiseerd en volgens welke Europese regels dat gebeurt. Ik heb het in de plenaire vergadering en in de commissie al een paar keer gezegd dat wij hier in Vlaanderen en België een van de hoogste telecomprijzen van heel Europa hebben. De Vlaming betaalt gemiddeld meer dan 76 procent meer dan het Europese gemiddelde. In dat opzicht is die code wel echt enorm belangrijk, want die stelt de voorwaarden waarop alternatieve aanbieders – dat zijn dan telecomoperatoren die de markt willen betreden – kunnen opereren, waarbij de machtige operatoren hun netwerk moeten openstellen voor die kleinere. Dat is dus echt wel belangrijk voor de toekomst van onze telecommarkt.

Ten slotte zou ik eventjes de link willen leggen met het hele 5G-dossier dat, zoals jullie weten, momenteel loopt. De KB's daarvoor zijn in de Kamer goedgekeurd. Er loopt een advies daarover van de Raad van State. Dat advies gaat erover dat de voorwaarden in de KB's over de 5G-veiling voldoen aan de Europese code. Dat is voor ons als Vlaams Parlement enorm belangrijk. Als blijkt dat de KB's, zoals ze nu voorliggen, conform zijn aan de Europese code, dan moeten we volop gaan voor de goedkeuring van de 5G-veiling, inclusief de mogelijkheid van een vierde mobiele speler. Dat is zeer belangrijk voor de concurrentie op de telecommarkt en in de toekomst ook voor de daling van de prijzen voor de 6 miljoen Vlamingen die van telecomproducten gebruik maken.

Wegens die elementen is dit hier technisch en niet zo sexy. We hadden daarnet al de naam van het nieuwe M-decreet die niet zo sexy was. Dit spreekt misschien ook niet tot de verbeelding, maar de inhoud is wel degelijk zeer belangrijk.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Zei u nu Diependaele, mevrouw de voorzitter?

De voorzitter: Ik wil u geen complimenten geven. Ik heb u gewoon bij uw eigen naam genoemd.

Wilfried Vandaele (N-VA): Goed, voorzitter. Het nieuwe Europese regelgevende kader voor telecommunicatie is ook voor Vlaanderen bijzonder belangrijk. Wij willen natuurlijk ook volop meewerken aan de voortschrijdende digitalisering. Breedbandinfrastructuur en sterke netwerken zijn allemaal heel belangrijk. Wat voorligt is een nuttige en noodzakelijke aanpassing van de regelgeving.

Persoonlijk, collega's, ben ik ook erg blij dat de 'must carry', de doorgifteplicht, toch nog steeds overleeft in Europa. Dat is bijvoorbeeld voor de samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland belangrijk.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Voorzitter, sorry dat ik blijkbaar een dominosteen in gang heb gezet.

De voorzitter: Dat is uw volste recht.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Waarvoor excuses.

We hebben de Europese richtlijn die aan de basis ligt in 2018 goedgekeurd in het Europees Parlement, zoals mevrouw Brouwers al aangaf. We zullen dat ook straks doen met dit omzettingsdecreet. Het is inderdaad geen sexy en een zeer technisch decreet, maar het heeft uiteraard heel wat reikwijdtes en implicaties. Vooral in de achterkamers van de mediasector – de heer Vande Reyde heeft daar al naar verwezen – is de uitrol van 5G met de uitspraak van de Raad van State waarop we aan het wachten zijn, een processie van Echternach aan het worden. Er zijn de stimulansen in het kader van DAB+ en de nieuwe taakstelling van de VRM in het kader van de marktmacht. En – niet onbelangrijk, mijnheer Vandaele – men verwees ook naar de terechte handhaving van de 'must carry'-bepaling, die toch een belangrijke garantie is voor de kijker, dat zijn vertrouwde aanbod gegarandeerd blijft. Dat is ook belangrijk voor de regionale omroepen en de openbare omroep: ongeacht hun distributeur kunnen zij hun aandeel blijven verspreiden.

Het enige wat wij in dit ontwerp van decreet betreuren – en dat hebben wij in de commissie ook aangehaald – is dat men de 'must carry'-verplichting niet heeft doorgetrokken naar de niet-lineaire toekomst, en dat is toch de absolute toekomst. In het laatste jaarverslag van de VRT zie je dat alle Vlamingen tussen de 12 en 45 jaar wekelijks niet-lineair kijkt. Dan is het een beetje absurd dat je de doorgifteverplichting, de 'must carry'-verplichting, niet oplegt voor de niet-lineaire diensten. Men zegt dat dit ontwerp van decreet het Mediadecreet, het medialandschap en de telecommunicatie 'future proof' maakt. Dan is het wel wat wereldvreemd dat men die 'must carry'-verplichting niet heeft ingebakken, ook voor de niet-lineaire diensten. Wij hebben dat aangehaald in de commissie, maar de minister heeft daar eigenlijk geen antwoord op kunnen geven. Anderzijds is het wel zo dat het ontwerp van decreet proactief en letterlijk aangeeft dat de Vlaamse Regering een regeling zal uitwerken waarbij de 'must carry'-verplichting voor niet-lineaire diensten van algemeen belang zal worden geïmplementeerd. Men heeft er uiteindelijk al twee jaar de tijd voor. Dat roept de vraag op waarom men niet van de gelegenheid gebruik heeft gemaakt om dat meteen bij het ontwerp van dit ontwerp van decreet te doen. Hoe zal een dergelijke regeling, die aangekondigd wordt, er dan concreet uitzien voor de niet-lineaire diensten? Ik denk dat dat twee pertinente vragen zijn waarop tot nu geen antwoord kwam van de Mediaminister.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 832/1)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 43.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Karl Vanlouwe, Karin Brouwers, Gwendolyn Rutten, Cathy Coudyser, Vera Jans en Andries Gryffroy over het openen van de politieke dialoog met de Europese Commissie over een Vlaamse insteek voor de Europese digitaliseringsagenda – 830 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Karl Vanlouwe, Karin Brouwers, Gwendolyn Rutten, Cathy Coudyser, Vera Jans en Andries Gryffroy over het openen van de politieke dialoog met de Europese Commissie over een Vlaamse insteek voor de Europese digitaliseringsagenda.

De bespreking is geopend.

De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Collega's, in het kader van het proefproject van het Comité van de Regio's en CALRE (Conférence des assemblées législatives des régions d'Europe) of de conferentie van de wetgevende regionale deelstaatparlementen, heeft onze commissie voor Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden heel wat werk verricht over de Europese digitaliseringsagenda. Het gaat om een verslag van onze werkzaamheden met onder meer drie interessante hoorzittingen met diverse Europarlementsleden onder wie voormalig minister-president Geert Bourgeois, met de Europese Commissie, het middenveld en het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap (VLEVA). Hierdoor werd input bezorgd voor de jaarlijkse resolutie waar het Europees Comité van de Regio's over stemt en die als advies wordt bezorgd aan de Europese Commissie in het kader van haar jaarlijks werkprogramma.

Voor de commissie Buitenlands Beleid was dit een interessant project om aan deel te nemen maar dit proces is natuurlijk een van de vele tussenstappen. Gezien de uitgebreide inhoud die uit de hoorzittingen naar voren is gekomen, lijkt het ons een goed idee om alles te bundelen in een voorstel van resolutie onder de vorm van een politieke dialoog. Op die manier communiceren wij als parlement rechtstreeks en zonder omwegen met de Europese Commissie. Bovendien is de commissie ook verplicht om te reageren op onze tekst wat vanzelfsprekend niet het geval is voor het CALRE-proefproject.

Collega's, na mijn inleiding op het proces en over de vorm van dit voorstel van resolutie zou ik nog kort willen ingaan op de inhoud. Tijdens de drie hoorzittingen hebben wij uitermate interessante inzichten gekregen over het Europees digitaliseringsproject, namelijk waar de focus zit en waar Vlaanderen vragende partij voor is. Met ons voorstel van resolutie hebben wij geprobeerd deze inzichten neer te schrijven op een manier waarmee de Europese Commissie meteen aan de slag kan gaan en waarmee wij tonen waar wij in Vlaanderen meer bezig zijn en wat onze vragen zijn. Gezien de techniciteit en de gedetailleerdheid van de volledige tekst pik ik er enkele uit om toe te lichten.

Een belangrijk deel van dit voorstel van resolutie gaat over het digitaal kompas 2030. Het gaat over de visie van de Europese Commissie op de digitale transformatie van Europa naar het jaar 2030. Ik wil er ook op wijzen dat dit een prioriteit is van deze meerderheid en van deze Vlaamse Regering.

Wij roepen de commissie onder andere op tot meer aandacht voor digitale vaardigheden. We hebben de noodzaak daartoe gezien in deze covidcrisis, zowel voor burgers als voor werknemers maar eveneens voor overheden. Naast basisvaardigheden moeten ook geavanceerde digitale vaardigheden de nodige aandacht

krijgen wanneer we Europa en Vlaanderen aan de kop willen krijgen van de digitale trein.

Op het vlak van digitale infrastructuur roepen we de commissie onder andere op om in te zetten op een snelle uitrol van 5G, werk te maken van voldoende Europese opslagruimte en cloudcenters en te blijven investeren in Nederlandstalige taal- en spraaktechnologie.

Op het vlak van de digitale transformatie van bedrijven roepen we de Commissie onder andere op om extra aandacht te besteden aan de doorbraak- en doorgroei-mogelijkheden alsook de complexiteit van digitalisering, vooral bij start-ups en kmo's waar ons Vlaanderen rijk aan is.

Ook vragen we om de drempel van Europese innovatiesubsidies voor kmo's te verlagen om monopolievorming tegen te gaan.

Op het vlak van de digitalisering van publieke diensten roepen we de Commissie onder andere op om te zorgen voor voldoende ondersteuning en begeleiding via onder meer het opstellen van flexibele regelgeving die experimenten met digitale dienstverlening mogelijk maakt.

Ook vragen we de nodige afstemming tussen de huidige betrouwbaarheidsniveaus onder electronic identification authentication and trust services (eIDAS), zodat de online toegang tot overheidsdiensten op de interne markt niet wordt belemmerd.

Naast de passages in het kader van het Digitaal Kompas 2030, vragen we de Commissie in deze resolutie daarenboven ook om de Europese Unie een hefboom te laten zijn voor grensoverschrijdende samenwerking en ook slimme specialisatie op het vlak van digitalisering. Tegelijkertijd moet een betere koppeling worden gemaakt, tussen universiteiten, kennisinstellingen, bedrijven en overheden. Ik verwijs hiervoor naar wat wij in Vlaanderen onder meer doen met imec (Inter-universitair Micro-elektronicacentrum).

We vragen de Europese Commissie ook om de Europese onderzoeksprojecten meer te bundelen, en onderzoeksmiddelen samen te brengen en te concentreren. Een Europese onderzoeksruimte en Europese clusters waarin kennis kan worden gedeeld, moet uitgebouwd en ontwikkeld worden.

En ten slotte vragen we in het voorstel aan de Commissie, om regels vast te stellen voor digitale handel die het concurrentievermogen van onze bedrijven vergroten, en die de vrije overdracht van gegevens over de grenzen heen vergemakkelijken. Vanzelfsprekend, met volledige inachtneming van de Europese gegevensbeschermingsregels.

Voorzitter, tot zover mijn toelichting, ik heb er enkele punten uitgelicht. Ik hoop alvast op een brede steun in het parlement en ik dank de mede-indieners voor de goede samenwerking: Karin Brouwers, Gwendolyn Rutten, Cathy Coudyser en Andries Gryffroy. Maar ook de constructieve bijdrage die we hebben mogen krijgen van de diverse fracties in de Commissie Buitenlands Beleid.

De voorzitter: Collega Jans vindt u niet sympathiek?

Karl Vanlouwe (N-VA): Excuus, ook collega Vera Jans. Toch wel, mijn excuses.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Ik denk dat collega Vanlouwe al een mooie samenvatting heeft gegeven van de toch wel lange resolutie waar via hoorzittingen heel lang en hard aan gewerkt is.

We weten allemaal dat digitalisering, niet alleen in Vlaanderen maar ook in Europa, een van de speerpunten van de komende jaren in het beleid wordt. En zeker postcovid gaat er met het Herstelfonds heel veel aandacht naartoe.

Het is voor ons, om het eenvoudig samen te vatten, niet alleen een zaak voor jong, maar ook voor oud; en niet alleen een zaak voor grote bedrijven, maar ook voor kleinere ondernemingen, waar Vlaanderen zo rijk aan is.

Alle digitale basisvaardigheden moeten worden opgedreven en we mogen daarbij – en dat is iets wat onze fractie heel belangrijk vindt – het ethische aspect niet uit het oog verliezen. De mens moet nog altijd centraal staan. We kunnen op die manier toch wel op een andere manier met technologie omgaan, dan communistische landen als China, die het toch ook fel gebruiken om burgers te controleren. We hopen dat Europa daarin toch een verschil blijft maken.

En een ander punt, dat is het laatste, is dat de pandemie natuurlijk duidelijk heeft gemaakt dat delokalisatie, het just-in-time-principe, ons toch wel in de problemen heeft kunnen brengen. Ik denk aan het maken van mondkapjes enzo voort. Nu zitten we met de problematiek van de microchips. Collega Vanlouwe heeft er al naar verwezen. Dat is ook een puntje dat is toegevoegd en waarmee we echt vragen dat op Europees niveau ook wordt ingezet op eigen microchipproductie. We hebben hier inderdaad imec, er is al naar verwezen.

Dat waren zo'n beetje onze belangrijkste punten binnen deze resolutie. Er staat bijzonder veel in, ik kan iedereen aanraden om ze eens grondig te lezen. Dit is echt de toekomst.

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Ook op mijn beurt, collega Vanlouwe, collega Brouwers en alle andere indieners, dank u wel. Ook aan de collega's van de oppositie voor de goede samenwerking, de fijne bespreking.

Digitalisering is iets waar heel veel over wordt gesproken, maar het is iets dat je, als je niet oplet, vooral moet ondergaan. Deze resolutie wil dat tij keren en zeggen: laat het ons niet ondergaan, maar laten we vooroplopen. Er gaat dus enorm veel ambitie van uit. Dat past op dit moment ook wel in de economische veerkracht die Vlaanderen wil tonen.

Voor onze fractie zijn er drie bijzondere aandachtspunten bovenop alle zaken die al zijn aangehaald. Een voorstel van resolutie is altijd een geheel en we staan daar ook achter, maar we vinden het goed dat hier aandacht is voor de kleine of middelgrote ondernemingen (kmo's). Vlaanderen is een kmo-regio. Digitalisering hoeft niet altijd een verhaal te zijn van big tech en van heel grote wereldspelers. Vlaanderen kan daar een eigen plaats in verwerven en wil dat ook doen.

Een tweede aandachtspunt is voor een liberale fractie niet ongewoon: het recht op privacy moet hand in hand gaan met digitalisering. Dat laatste mag niet het synoniem zijn met alles maar te grabbel gooien. Dat doe je in het gewone leven ook niet, dus ook niet digitaal.

Tot slot zou ik niet van Oost-Brabant zijn, mocht ook ik geen bijzondere waarde hechten aan het feit dat we chips, microchips en technologie hier bij ons kunnen en moeten waarderen, met Imec in het bijzonder. Wie dat nog nooit heeft bezocht: ga er zeker eens naartoe. Vaak is wat onder je neus ligt, nog het minst bekend. Onbekend is vaak onbemind. Ik dank jullie alvast voor de hopelijk kamerbrede steun voor dit voorstel van resolutie.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Collega's, er is inderdaad hard gewerkt in de commissie in het kader van dit project. Collega Vanlouwe zegt dat dit voorstel van resolutie een rechtstreekse communicatie is met de Europese Commissie, maar hij weet natuurlijk heel goed dat dit niet de originele insteek was bij de aanvang van dit project, dat heel interessant is.

Inhoudelijk scharen we ons uiteraard achter wat er in dit voorstel van resolutie wordt beschreven, maar de opzet was om als commissie een gemeenschappelijk standpunt in te nemen en door te sturen. Ik heb het ook al tijdens de bespreking in de commissie gezegd. Ik blijf het betreuren dat ondanks de eerder gemaakte afspraken men het toch nodig vond om een afzonderlijk voorstel van resolutie op te maken en dan alleen nog maar vanuit de meerderheid. Blijkbaar prijst de meerderheid ons als oppositieleden om onze constructieve houding, maar wil ze daar niet aan verbinden dat we samen eventueel over de partijgrenzen heen... Let op het woordje want dat wordt hier constant gebruikt. Maar blijkbaar gelden die partijgrenzen juist tot aan de grens van mijn partij. Ik wil even op de hypocrisie ter zake wijzen.

Ik blijf het betreuren dat er een afzonderlijk voorstel van resolutie is opgemaakt. Het is uiteraard een goed voorstel. Het is het resultaat van de drie hoorzittingen en van de besprekingen in de commissie. Bovenal is dit voorstel van resolutie een doorslagge van de oorspronkelijke afspraak die we hadden gemaakt, namelijk de brief met bijlage die we namens de hele commissie, ondertekend door onze voorzitter, hebben gestuurd naar het Europees Comité van de Regio's (CvdR) en naar de Conférence des assemblées législatives des régions d'Europe (CALRE). Dat toont nog eens aan dat een afzonderlijk voorstel van resolutie niet echt nodig was.

Het Vlaams Belang heeft nadrukkelijk aangegeven dat het digitalisering en innovatie heel belangrijk vindt. We kunnen ons bijgevolg vinden in het voorliggende voorstel van resolutie en we zullen dat ook goedkeuren.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, voor we met de eigenlijke stemmingen beginnen, voeren we een teststemming uit.

– De Vlaamse volksvertegenwoordigers voeren een teststemming uit.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCRIFT tot het publiceren van de tekst van ontvankelijke verzoekschriften – 836 (2020-2021) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie over het verzoekschrift tot het publiceren van de tekst van ontvankelijke verzoekschriften.

De heer Vande Reyde, verslaggever, heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Voorzitter, ik hoop dat u het nog uithoudt tot het einde van de stemmingen met uw stem.

De voorzitter: Zo lang is het niet meer.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Voilà, dat klonk al beter.

Het verzoekschrift dat hier op de agenda staat heeft tot veel discussie geleid in de commissie. Het zou ons veel te ver leiden mocht ik alle debatten die hebben plaatsgevonden in detail beschrijven. Ik zal dan ook een algemene beschrijving geven van wat er is besproken. Mochten er mensen in deze zaal zich daarin niet kunnen vinden of aanvullingen willen doen, doe gerust. Ik zal het zo duidelijk mogelijk proberen samen te vatten.

Het verzoekschrift vraagt eigenlijk meer transparantie over de verzoekschriften die in het verleden zijn en in de toekomst zullen worden ingediend. De verzoeker vraagt meer bepaald dat alle verzoekers met naam en toenaam en de inhoud integraal worden gepubliceerd en publiek gemaakt.

Vanuit het oogpunt van transparantie was de algemene opvatting in de commissie dat dit huis natuurlijk zo transparant mogelijk moet zijn en dat er maximale informatie moet zijn over wat er wordt besproken in commissies en andere zalen en dat we daar zoveel mogelijk in moeten meegaan. Maar de volledige publicatie van verzoekschriften stootte op enkele praktische bezwaren. Er is ook toelichting gevraagd aan de diensten en die is uitgebreid gegeven door Gerit Vermeylen, directeur van de directie Decreetgeving, in de commissie. De bezwaren tegen een volledige publicatie van de verzoekschriften zijn kort samen te vatten in enkele punten.

Eenzijds is er natuurlijk de privacy. In zo'n verzoekschrift heb je vaak dingen die raken aan de privacy; niet enkel de privacy van de mensen die het verzoekschrift indienen – de verzoeker – maar ook zaken die een situatie van derden betreft, en waarvoor die derde persoon niet altijd toestemming heeft gegeven.

Dan was er de discussie dat dat soort zaken misschien geanonimiseerd kan worden. Maar dan was de bezorgdheid dat als je dingen gaat anonimiseren of weglaat of op een bepaalde manier vervormt in zo'n verzoekschrift, je dan eigenlijk de inhoud van het verzoekschrift wijzigt. Dus dat was ook een oplossing die suboptimaal bleek te zijn.

Bovendien gaven onze diensten ook aan dat er op dit moment wel degelijk een overzicht bestaat van de verzoekschriften, weliswaar zonder de volledige inhoud. Maar de bespreking van het verzoekschrift in de commissies, en ook later in de plenaire, zoals we hier nu bezig zijn, is uiteraard wel publiek. Alles wat gezegd wordt over een verzoekschrift – waarom het wel of niet aangenomen wordt – is uiteraard wel publiek.

Dan werd er ook nog de optie besproken om misschien met een opting-in en een opting-out te werken: mensen die wel toestemming geven om een verzoekschrift te plaatsen en mensen die geen toestemming geven. Maar dat botst dan natuurlijk ook op de praktische bezwaren en de draagkracht van de diensten om dat allemaal te bevatten. Zeker wanneer het dan ging over retroactiviteit moesten alle verzoekschriften uit het verleden ook nog eens op die manier behandeld worden. Dat zou ons veel te ver leiden.

Al die bevindingen van diensten zijn dan besproken in enkele commissiezittingen, want het is meermaals teruggekomen in de commissie. Uiteindelijk was de conclusie dat er op dit moment geen conclusie aan kon worden gegeven. Enerzijds was er wel begrip voor de vraag van meer transparantie, maar anderzijds botste dat altijd op die bezorgdheden qua privacy. Een bijkomend argument was ook de vraag op welke manier je inhoud, die misschien niet altijd in een ordentelijke

vorm geschreven is, zomaar openbaar moet zetten. Dat is misschien ook niet altijd goed voor hetgeen de verzoeker in gedachten heeft.

De conclusie is uiteindelijk opengelaten. Het voorstel dat voorligt dient eigenlijk om te zeggen dat de huidige werkwijze voldoende transparantie biedt, enerzijds door de publicatie van de verschillende verzoekschriften op de website zelf, en anderzijds door de bespreking ervan, waarvan de volledige inhoud natuurlijk altijd wel consulteerbaar is.

Daar is uiteindelijk een beetje naar een consensus gezocht, maar die is niet volledig gevonden. Er is dan geëindigd met de conclusie dat de huidige werkwijze misschien wel voldoende transparantie inhoudt. Maar het uitgangspunt van de verzoeker, en dat benadruk ik nogmaals, dat er zoveel mogelijk informatie moet worden gegeven, werd wel degelijk door iedereen bekrachtigd of onderkend.

Dat is wat de algemene conclusies betreft. Als er collega's nog aanvullingen willen doen, doe gerust. Maar ik denk dat ik allesomvattend ben geweest.

De voorzitter: Mijnheer Vande Reyde, als ik heel kort mag samenvatten, was er geen consensus in de commissie, wat eigenlijk impliceert dat er geen reden is om de huidige manier van werken aan te passen.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Klopt, zo had ik het ook kunnen verwoorden. *(Gelach. Applaus)*

De voorzitter: Wij stemmen nu bij zitten en opstaan over de conclusies van de commissie.

De volksvertegenwoordigers die de conclusies wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die de conclusies niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het Vlaams Parlement neemt de conclusies van de commissie aan. Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCRIFT tot publicatie van de reglementering van het Vlaams Parlement over het wijzigen van het opschrift van een verzoekschrift zonder inspraak van de verzoeker – 848 (2020-2021) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie over het verzoekschrift tot publicatie van de reglementering van het Vlaams Parlement over het wijzigen van het opschrift van een verzoekschrift zonder inspraak van de verzoeker.

De heer Coel, verslaggever, heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Ook dit verzoekschrift handelt over de vorm van hoe het parlement omgaat met de ingediende verzoekschriften. Het is ingediend op 15 maart, ontvankelijk verklaard op 24 maart en behandeld in de commissie op 4 mei. Daarbij was ook de heer Gerit Vermeylen, directeur van de directie Decreetgeving, aanwezig om wat duiding te geven bij de werkwijze. De verzoeker kaartte aan dat titels van verzoekschriften eenzijdig worden gewijzigd door de diensten van het Vlaams Parlement en vraagt daarover de regels te publiceren.

Hij vraagt ook inspraak als het parlement zou besluiten om tot een andere titel over te gaan.

De heer Vermeylen heeft dan toegelicht dat deze regels reeds gepubliceerd zijn. Het betreft een decretale verplichting in het Bestuursdecreet om in de standaardtaal te publiceren en een heldere taal te hanteren die begrijpelijk is voor alle ontvangers. Het Vlaams Parlement is verantwoordelijk voor zijn eigen publicaties. Het past in het eigen publicatiebeleid om heldere taal te gebruiken.

Vervolgens is het debat gevoerd en heeft collega Muylers het voorstel gedaan om indien de verzoeker een titel aan zijn verzoekschrift heeft toegevoegd, deze als subtitel in het verslag op te nemen, maar het parlement wel de vrijheid te laten om een helder geformuleerde titel, die de lading van het verzoekschrift dekt, zelf te kunnen formuleren. De collega's Rzoska en De Roo hebben zich daarbij aangesloten.

De commissie heeft dan eenparig geconcludeerd om aan te bevelen dat het Vlaams Parlement zich het recht voorbehoudt om aan een verzoekschrift een titel te geven of een door de verzoeker voorgestelde titel te wijzigen indien het dat nodig acht. De titel wordt geformuleerd in Standaardnederlands en in een heldere taal die begrijpelijk is voor iedereen. De titel dient tevens de inhoud van het verzoekschrift correct te verwoorden. Met andere woorden: de titel moet de lading dekken. De commissie beveelt ook aan om, indien de verzoeker zelf een titel aan zijn verzoekschrift geeft en deze titel wordt gewijzigd door het Vlaams Parlement, die titel in ongewijzigde vorm als subtitel te vermelden in het verslag van de bespreking van het verzoekschrift door de bevoegde parlementscmissie. *(Applaus)*

De voorzitter: Wij stemmen nu bij zitten en opstaan over de conclusies van de commissie.

De volksvertegenwoordigers die de conclusies wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die de conclusies niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het Vlaams Parlement neemt de conclusies van de commissie aan. Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT tot wijziging van het Onteigeningsdecreet en het toezicht op de lokale besturen in dat verband – 852 (2020-2021) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie over het verzoekschrift tot wijziging van het Onteigeningsdecreet en het toezicht op de lokale besturen in dat verband.

De heer De Roo, verslaggever, heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Dank u, voorzitter. Op 14 november 2020 is er een verzoekschrift ingediend tot wijziging van het onteigeningsdecreet en het toezicht op de lokale besturen in dat verband. Het is ontvankelijk verklaard op 16 december 2020, doorverwezen naar de commissie voor Algemeen Beleid, en op 23 februari 2021 nam de commissie dit verzoekschrift in behandeling. Ze heeft vervolgens aan de Vlaamse Regering een gecoördineerd antwoord gevraagd, en

heeft het ontvangen op 31 maart 2021 van de minister-president. Op 27 april is het ten gronde behandeld in de commissie.

Volgens de verzoeker kan er geen rechtszekerheid aan de burger worden geboden ten gevolge de Vlaamse decreetgeving, meer bepaald het onteigeningsdecreet en de organisatie van de toezichthoudende overheid op lokale besturen. Hij heeft in zijn verzoekschrift drie zaken aangehaald. Ten eerste: de werking en de bevoegdheid van de toezichthoudende overheid op de lokale besturen. Hij vraagt om dat te herzien. Ten tweede: om het mogelijk te maken om bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen de procedure digitaal elektronisch te voeren, net zoals bij de Raad van State mogelijk is. Ten derde: om een bepaling toe te voegen aan het onteigeningsdecreet in de zin dat "De overheid kan de gerechtelijke fase van onteigening NIET opstarten, zolang de beroepsprocedure bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen niet is afgesloten", einde citaat.

Op 27 april hebben we dit verzoekschrift besproken, en het antwoord van de minister-president bekeken. Daaruit bleek dat de verzoeker meermaals contact had met enkele diensten die hem een zo goed mogelijk antwoord hebben verstrekt. Daaruit bleek ook dat de verzoeker vooral verwijst naar een individueel dossier. Collega Muyters heeft in de commissievergadering een voorstel tot conclusie gemaakt, namelijk dat de commissie begrip kan opbrengen voor de inhoud van het verzoekschrift, en voor het feit dat de verzoeker probeert een beslissing aan te vechten, waar hij van oordeel is dat hij niet correct wordt behandeld, maar dat de commissie van oordeel is dat een uitspraak daarover de bevoegdheid is van juridische instanties, en niet van het parlement. Het parlement moet wel oog hebben voor eventuele systeemwijzigingen.

De commissie heeft ook de drie inhoudelijke punten aangehaald, besproken, en ook het advies van de minister-president daarin gevolgd, namelijk het volgende. Eén: 'de toezichthoudende overheid verleggen naar de Vlaamse overheid'. Het is zo dat de Vlaamse overheid nu al de toezichthoudende overheid is, maar die bevoegdheid delegeert naar de minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur en de provinciegouverneur. Twee: 'digitalisering van de procedures van de Raad voor Vergunningsbetwistingen'. Daar is het digitaal loket geïnstalleerd in februari 2021, waardoor dit deel van het verzoekschrift is ingewilligd. Drie: 'de decreetwijziging met als doel de gerechtelijke fase pas te laten opstarten nadat de beroepsprocedure bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen is afgesloten'. Daar heeft de minister-president erop gewezen dat deze suggestie wordt afgewezen omdat hij van oordeel is dat dit de afwikkeling van de procedure zou verdagen.

Voorzitter, de commissie heeft eenparig ingestemd met het voorstel van deze conclusie van collega Muyters.

De voorzitter: Wij stemmen nu bij zitten en opstaan over de conclusies van de commissie.

De volksvertegenwoordigers die de conclusies wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die de conclusies niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het Vlaams Parlement neemt de conclusies van de commissie aan. Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts en Jeremie Vaneekhout over ventilatie en filtratie in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht – 877 (2020-2021) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Hannes Anaf bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts en Jeremie Vaneekhout over ventilatie en filtratie in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht.

Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Voorzitter, ik spreek in naam van alle collega's en mede-indieners van dit voorstel. We denken dat het belangrijk is dat de strijd voor een betere binnenluchtkwaliteit snel wordt beslecht. We hebben daarvoor ook een gezamenlijk voorstel van resolutie geschreven. Waarom willen we dat met spoed behandelen? Door de covidpandemie is met één klap duidelijk geworden hoe urgent de strijd voor een betere binnenluchtkwaliteit is. In het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht worden er middelen vrijgemaakt voor publieke infrastructuur, en ook die willen we graag mee oriënteren naar ventilatie-investeringen. We zouden het voorstel van resolutie dus graag vandaag bespreken.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie van Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts en Jeremie Vaneekhout over ventilatie en filtratie in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts en Jeremie Vaneekhout over ventilatie en filtratie in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Voorzitter, ik wil alle collega's bedanken, voor het goedkeuren van de spoedbehandeling, maar ook voor het vele werk dat werd geleverd voor de totstandkoming van dit voorstel van resolutie voor een betere binnenluchtkwaliteit in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht.

Collega's, binnenluchtkwaliteit is zeer belangrijk. U ziet het ook weer op onze mooie koepel: het regent. Zelfs in zomertijd zitten wij met zijn allen vaak binnen in dit land. De strijd voor goede buitenlucht staat al heel lang hoog op de politieke agenda, en dat is een goede zaak, maar binnenluchtkwaliteit is dus minstens even belangrijk. Ze is belangrijk voor onze gezondheid op korte en lange termijn. De covidpandemie heeft heel duidelijk aangetoond wat het belang van binnenluchtkwaliteit kan zijn. Willen we ons publieke leven duurzaam heropenen en het aantal covidincidenties zo klein mogelijk houden, dan is investeren in ventilatie en luchtfiltratie zeker belangrijk. Ook ons welzijn vaart wel bij betere binnenluchtkwaliteit. Drie commissies uit ons parlement hebben hoorzittingen gehouden: de commissie Welzijn, de commissie Economie en de commissie Leefmilieu. Daar kwamen specialisten van allerlei slag toch wel aangeven dat het welzijn, de productiviteit, de leerprestaties eigenlijk alleen maar worden bevorderd als de kwaliteit van de binnenlucht beter is.

Voor degenen die zich vroeger ooit zorgen hebben gemaakt dat ze wat slaperig werden in een klas: dat lag niet alleen aan de soms wat saaie leerstof. Of voor mensen die in een vergadering soms moeite hebben om de ogen open te houden: het heeft vaak gewoon te maken met te weinig ventilatiedebiet en te weinig goede binnenlucht. Die proberen te verbeteren heeft dus alleen maar voordelen. We vragen met zijn allen gerichte investeringen in publieke en publiek toegankelijke gebouwen omdat we denken dat zowel de economie als het maatschappelijk leven dringend nood heeft aan zuurstof, in dit geval letterlijk.

Wat zien we vandaag in Vlaanderen? Uiteraard hebben we al regelgeving en die is best streng, maar niet altijd voldoende op elkaar afgestemd. Er is de Codex over het welzijn op het werk, de energieprestatie en binnenklimaat (EPB)-regelgeving en het Binnenmilieubesluit. Je ziet daar verschillende normering. Het is goed om die maximaal en integraal bij elkaar te laten aansluiten.

We zien ook dat de kwaliteit van de binnenlucht in de publieke infrastructuur vandaag nauwelijks gemonitord wordt. Waar dat incidenteel gebeurde, bijvoorbeeld door studies van onder andere de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO), zien we dat de binnenluchtkwaliteit bijvoorbeeld in de scholen heel pover en heel slecht is. De luchtvochtigheid en de CO₂-concentraties liggen vaak veel hoger dan de aanbevolen 800 tot 900 parts per million (ppm) per persoon per uur. We willen er toch voor zorgen dat onder andere de studenten en leerlingen, maar ook de cultuurgangers, de ambtenaren en de horecabezoekers zich ervan bewust zijn hoe een betere luchtkwaliteit het leven gezonder en aangener kan maken.

Wat vragen we heel concreet? Het probleem wordt uiteraard in kaart gebracht. Maar we vragen vooral een globale en geïntegreerde strategie om die binnenluchtkwaliteit duurzaam te verbeteren met de focus op drie stappen: natuurlijke en mechanische ventilatie, waarvan de mechanische de beste resultaten heeft op de binnenluchtkwaliteit, en aanvullend meer specifiek in de strijd tegen COVID-19 en waar heel snelle aanpassingen niet mogelijk zijn, ook de installatie van mobiele luchtreinigers waar nodig en CO₂-meters waar wenselijk.

Het tweede punt waar we het roerend over eens zijn en dat ook zeer belangrijk is, is vooral de bewustmaking van de gebruikers van publieke gebouwen en van gebouwenbeheerders evenals een plan van aanpak dat heel erg gefocust is op de verschillende sectoren. In een woonzorgcentrum zijn er vaak andere noden dan in een café of een restaurant of in een school. We vragen aan de gebouwenbeheerders dat ze een plan van aanpak uitwerken met specifieke richtlijnen hoe de binnenluchtkwaliteit duurzaam en maximaal kan worden verbeterd, ook in het oude – vaak te oude – patrimonium, maar zeker ook in nieuwbouw waar de problemen minder urgent zijn omdat er daar al strenge normen gelden.

Ook belangrijk is dat we echt in kaart brengen wat de kwaliteit is in de verschillende publieke infrastructuren, dat we die beter monitoren dan vandaag het geval is en dat we de Vlaamse gebouwenbeheerders op die manier beter kunnen laten controleren.

We pleiten voor investeringen in sectorale ventilatieplannen. Ook in het kader van Vlaamse Veerkracht staat er heel wat nieuwe infrastructuur op stapel, net zoals binnen de bestaande fondsen: het Fonds Culturele Infrastructuur (FoCI), AGION in onderwijs, de investeringen in sportinfrastructuur en de investeringen of subsidies aan onze ondernemers in het kader van opstartleningen en overbruggingskredieten. Daar vragen we specifieke aandacht voor investeringen in ventilatie.

Tot slot vragen we in het kader van de strijd tegen covid die promotie van CO₂-meters en mobiele systemen. Uiteraard, zonder mensen geen goed beleid. Vandaag zijn heel wat gebouwenbeheerders en -gebruikers niet op de hoogte van hoe die systemen werken, hoe ze aan en uit te schakelen, hoe ze te onderhouden. Dus ook opleiding en vorming voor technische profielen die het onderhoud van de mechanische ventilatiesystemen kunnen doen, vinden we noodzakelijk.

Ik wil alle collega's heel hard danken voor de goede samenwerking. Ik hoop dat ons voorstel van resolutie kamerbreed gesteund kan worden.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik kan de woorden van collega Gennez bijtreden. We hebben hier samen aan gewerkt met alle partijen samen. Het was een boeiende samenwerking. We zijn vanuit de hoorzittingen vertrokken, hebben daar heel wat uit geleerd, maar hadden andere interpretaties over de technische aspecten. We zijn toch tot een gemeenschappelijke tekst gekomen. Dat is het belangrijkste.

Ik kan daar niet veel meer aan toevoegen, want u hebt het verhaal al uitgebreid gedaan. Voor ons was heel belangrijk dat de ventilatie waar we nu over spreken, eigenlijk hygiënische ventilatie is. Dat is al veel langer een bekend probleem. Vandaar dat het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming (ARAB) er is. De hygiënische ventilatie is een onderdeel van de EPB-regelgeving (energieprestatie en binnenklimaat) voor alles wat nieuwbouw betreft. Dat is duidelijk genormeerd.

Dat gaat inderdaad om de nieuwere gebouwen en niet over gebouwen van tien à vijftien jaar oud. Daar is niet altijd voldoende hygiënische ventilatie aanwezig, met alle gevolgen van dien. Het is raar om te zeggen, maar door corona is dit probleem nog meer naar boven gekomen. Het is inderdaad belangrijk. Heel veel administraties en gebouwen vechten daarmee.

Het staat maar kort in de tekst, maar heel belangrijk vind ik de link met het energiebeleid. Een hygiënisch ventilatiesysteem kost energie. Er moet een motor voor draaien; die vergt elektriciteit. Er wordt lucht naar buiten gebracht en naar binnen. Men probeert dan een deel warmte te recupereren en naar binnen te brengen via de binnenkomende lucht, maar dat vraagt energie. Men moet daar rekening mee houden. Men moet geen nodeloze systemen plaatsen die dan weer energie-inefficiënt gaan werken. Daarom is het goed dat in een evaluatie is voorzien die spreekt van energie- en ventilatieadvies. Het Vlaams Energiebedrijf zal dat doen voor de woonzorgcentra. Er is specifiek gevraagd om bij het bekijken van de energie-efficiëntie van een gebouw het ventilatiesysteem mee te nemen. Dat is logisch. Men kan bekijken of er overall afdoende hygiënische ventilatie voorzien is. Daar kunnen dan maatregelen uit voortkomen. Het laaghangend fruit kan tot meer structurele maatregelen leiden.

Het knelpunt zal blijven – hoe men het ook draait of wil – voldoende bekwame vakmensen te vinden die de apparatuur kunnen programmeren, bedienen en advies leveren.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil eerst en vooral ook alle collega's danken voor de fijne samenwerking, om uiteindelijk inderdaad tot één gedragen tekst te kunnen komen. Dat is ook belangrijk als signaal vanuit dit parlement, dat we hier eensgezind zijn over het belang van ventilatie van onze binnenlucht, om op die manier ook tot een gezonde binnenluchtkwaliteit te kunnen komen.

De collega verwees er al naar dat dit natuurlijk geen volledig nieuw thema is, allesbehalve. Er is hier in het verleden ook al heel wat over gedebatteerd en heel wat wetenschappelijke kennis samengebracht. Er is ook heel wat normering rond opgesteld. Maar de coronacrisis heeft het voorbije jaar heel wat zaken scherper gesteld en heeft ook dit element, de ventilatie, sterker op de radar van het politieke beleid en van eenieder op het terrein gezet.

De laatste maanden is de rol van ventilatie door de coronabesmettingen alleen maar duidelijker geworden en zijn mensen ook vatbaarder voor de boodschap om daar inderdaad ook meer aandacht voor te hebben. Dat is op zich al een heel belangrijke stap, om de aandacht bij iedereen zeker te kunnen aanscherpen. Ook vanuit de World Health Organization (WHO), de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en dichterbij huis ook de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), is gevraagd om daar meer attent voor te zijn en er aandacht voor te hebben.

Om de kennis in dezen, ook bij onszelf, aan te scherpen, hebben we inderdaad heel boeiende en uitgebreide hoorzittingen gehad. Wat ik daar opvallend vond, was dat er een heel duidelijke eensgezindheid was over onder andere normering en het feit dat de normen die gesteld zijn, op een juist niveau gesteld zijn. Dat is op zich al heel belangrijk. Maar omgekeerd kwamen er ook wel een aantal hiaten naar boven. In dezen lijkt de hamvraag te zijn hoe we ervoor gaan zorgen dat iedereen voldoet aan de reeds vooropgestelde normen. Want daar wringt het schoentje zeker nog wel.

Eerst en vooral blijkt dus dat er inderdaad nog heel wat potentieel ligt om de binnenluchtkwaliteit te gaan verbeteren, in eerste instantie voor onze semi-publieke of publieke gebouwen. Daarvoor zijn, zo is ook heel duidelijk naar boven gekomen, heel wat investeringen nodig, vandaar ook de vraag dat binnen de relancemiddelen die worden vrijgemaakt, heel wat middelen worden vrijgemaakt om te investeren in infrastructuur, zowel nieuwe als renovatie. Er zijn vandaag reeds heel wat infrastructuurinstrumenten die ingezet worden om heel bewust aandacht te hebben voor ventilatie. En de collega verwees er ook al naar dat men binnen het opleidingsaanbod van technische profielen, zoals verwarmingsinstallateurs, architecten en aannemers, nog meer aandacht moet hebben voor de nodige aanpassingen op maat voor ventilatie.

Voor de overheid zelf ligt er ook een prioritaire uitdaging bij de gesubsidieerde infrastructuur en het volledige overheidspatrimonium. We moeten in dezen zeker ook naar onszelf kijken. En ook dat is opgenomen. In die zin roepen we de Vlaamse Regering ook op om beheerders van deze gebouwen gecoördineerd te informeren en te begeleiden bij de uitvoering van hun ventilatieplannen. Een gecentraliseerde database met alle hygiënische ventilatiesystemen in semi-publieke gebouwen in Vlaanderen kan daarbij ook een belangrijk hulpmiddel zijn.

CO₂-meters, een element dat hier in het parlement al verschillende keren aan bod is gekomen in verschillende discussies, zullen in ventilatieplannen ook een

belangrijke rol krijgen. Ze zijn als het ware de 21e-eeuwse versie van de kanarie in de koolmijn. Het gebruik van die CO₂-meters kan dan ook actief gepromoot worden. Dat moet dan vanzelfsprekend wel gepaard gaan met sensibilisering over de te nemen acties bij mogelijke overschrijdingen van de luchtkwaliteitsdrempels.

Ik heb daarnet al gezegd dat er over de hoogte van de normering in principe eensgezindheid is en dat daar dus niet de discussie ligt, wel over de afstemming, verantwoordelijkheden en handhaving. Daar moet er zeker een gecoördineerde aanpak zijn en kunnen de verschillende regelgevingen nog eens naast elkaar gelegd worden, om te zien hoe er naar meer gecoördineerde win-wins kan worden gezocht in bijvoorbeeld zo'n handhaving. Dat is zeker wel een zaak die nader bekeken moet worden, vandaar dat we in het voorstel van resolutie de Vlaamse Regering oproepen om dat te evalueren en na te gaan hoe eventuele contradicties kunnen worden weggewerkt.

Voilà, het belang van ventilatie ook na de coronacrisis is duidelijk. Het is tijdens de coronacrisis meer op de radar gezet. Maar ook na de coronacrisis zal het relevant zijn om daar aandacht voor te blijven hebben. Het kan helpen om de verspreiding van nieuwe virussen te voorkomen. Het is ook goed voor ons welbevinden in het algemeen en prestaties kunnen ook structureel worden verbeterd. Daarom roep ik iedereen op om het voorstel van resolutie breed te steunen.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Ik dank op mijn beurt alle collega's om hieraan mee te werken. Het is een heel belangrijk signaal aan de samenleving dat we met meerderheid en oppositie, schouder aan schouder, het belang onderstrepen van een goede binnenluchtkwaliteit. Want daar gaat het over. De kwaliteit van onze binnenlucht is altijd iets en soms veel minder dan de kwaliteit van de buitenlucht. Dat heeft gevolgen. Collega Gennez verwees er al naar: concentratieproblemen en slaperigheid. Ik besef nu pas dat mijn slaperigheid vroeger in de klas niet werd veroorzaakt door de avond ervoor maar door de slechte verluchting in het klaslokaal. Dat was tijdens de hoorzitting een aangename ontdekking.

Dit voorstel van resolutie focust inderdaad sterk op de mechanische ventilatie, op de aandacht die we daaraan moeten besteden. We moeten gebouwenbeheerders daarover informeren en sensibiliseren. Er is natuurlijk een groot patrimonium dat pas in de toekomst zal worden gerenoveerd of waar pas in de toekomst tot nieuwbouw zal worden overgegaan, waar dus ook pas in de toekomst mechanische ventilatie zal geïnstalleerd worden. De vraag is dan wat je doet in bijvoorbeeld schoolgebouwen zonder ventilatiesystemen. Dan kun je werken met CO₂-meters. Het is heel belangrijk dat we daar benadrukken dat de protocollen nodig zijn om actie te ondernemen wanneer een bepaalde grens wordt overschreden. Het is natuurlijk heel interessant voor een leerkracht om te weten dat de norm is overschreden. Maar wat doet hij dan? Is het genoeg om de ramen open te zetten? Of moet hij de les onderbreken en de kinderen even op de speelplaats laten spelen terwijl de klas kan verluchten? Ik denk dat we al deze zaken het best uitschrijven en dat we daar richtlijnen voor meegeven. Collega Rombouts verwees daar ook naar. Ik vind dat een heel belangrijk element om aan te stippen. CO₂-meters en ventilatiesystemen zijn zeer goed, maar je moet weten wat je ermee kunt en moet doen om de binnenluchtkwaliteit op peil te houden.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Collega's, als ik zie hoe wakker en actief we hier allemaal zijn, kan ik alleen maar vaststellen dat in deze Koepelzaal de

ventilatie alvast geen enkel probleem vormt. Dat is trouwens ook zo besproken op het Bureau, mevrouw de voorzitter.

Het was ook in de Koepelzaal dat we de zeer boeiende hoorzitting hebben gehad die de grondslag was en het gevolg van het initiële voorstel van resolutie van de collega's van Vooruit, om hier over de partijgrenzen heen verder over na te denken. Collega's, die hoorzittingen waren belangrijk, maar het waren vooral de ervaringen van het voorbije anderhalf jaar die echt toonden hoe centraal het gezondheidsperspectief moet staan in de benadering van een aantal problemen. Dit moet een van de lessen zijn die we moeten trekken uit de grote crisis waaruit we komen. Nu is het momentum, en we moeten dat grijpen om het gezondheidsperspectief centraal te stellen, samen met het bewustzijn dat we er niet zomaar zullen komen. Ook niet door een voorstel van resolutie te schrijven. Dit is echt een fundamentele omslag.

Jullie weten dat wij met onze fractie al rond de paasvakantie een voorstel van resolutie hadden ingediend over ventilatie, specifiek in het onderwijs. Wij zijn toen niet op dezelfde positie uitgekomen samen met de collega's van de meerderheid. Morgen staat in de commissie Onderwijs eenzelfde voorstel van resolutie richting september opnieuw op de agenda. Wij roepen dus hier op om actief over dat deelthema te blijven nadenken.

Ik zal het relatief kort houden want mijn collega's hebben al veel gezegd en dat is maar goed ook. Een paar dingen nog.

Wij vinden het belangrijk dat in dit voorstel van resolutie een link wordt gemaakt naar de buitenlucht. Collega Coenegrachts zei het al: buitenlucht is nog altijd de gezondste lucht die je kunt vinden. Als we het hebben over luchtkwaliteit, moeten we altijd die boodschap geven: probeer waar het kan, ook in niet-covidtijden, zaken in de buitenlucht te doen. Het is niet alleen aangenaam, het is ook gezond.

De link naar investeringen hebben we op papier gezet. De komende maanden en jaren zal er zeer veel werk zijn om dat ook in de praktijk om te zetten en echt naar verandering te leiden. Het mogen dus niet alleen woorden zijn, het moeten ook daden zijn. De gevolgen moeten daar met de nodige snelheid aan verbonden worden. Wij zullen dat zeer nauw en enthousiast opvolgen in de verschillende commissies: de commissie Welzijn, de commissie Economie en alle andere betrokken commissies.

Ik wil afsluiten met mijn appreciatie uit te drukken over de goede samenwerking over de partijgrenzen heen. En, ere wie ere toekomt, wil ik vooral collega Gennez en alle medewerkers achter de schermen hulde betuigen om deze problematiek van ventilatie zeer proactief aan te grijpen, die hier op de agenda te plaatsen en de andere collega's en fracties de kans te geven om mee op die kar te springen en die te trekken. Laten we dat samen blijven doen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Collega's, ik denk dat het intussen algemeen aanvaard is dat goede ventilatie en kwaliteitsvolle binnenlucht van groot belang zijn bij de aanpak van bijvoorbeeld een gezondheidscrisis. De significante rol van aerosolen in de transmissie van het coronavirus is het voorbije anderhalf jaar lange tijd ofwel genegeerd, ofwel geminimaliseerd. Dus denk ik dat we daar inderdaad beter rekening mee houden bij het maken van toekomstige beleidskeuzes. En dus is investeren in ventilatie om aerosolbesmettingen te voorkomen inderdaad noodzakelijk om onze bevolking te beschermen.

Op basis van nieuwe wetenschappelijke inzichten kunnen inderdaad heel wat preventieve maatregelen worden genomen en daarvan vind ik er een heel aantal

terug in dit voorstel van resolutie. Niettemin zijn er ook een aantal minpuntjes in mijn ogen. Wat bijvoorbeeld met het kostenplaatje? Hoe moet de uitvoering van deze resolutie worden gefinancierd?

Mevrouw Gennez, u had het daarstraks over het relatief tot zeer oude publieke patrimonium waarover wij beschikken. Mechanische ventilatie voorzien in oude gebouwen bijvoorbeeld zal niet evident zijn, zal vaak niet efficiënt zijn en zal heel vaak heel duur zijn. Over het kostenplaatje dat hiermee gepaard gaat, vind ik niet zoveel terug in dit voorstel van resolutie.

Bovendien lijkt het me een typische compromistekst te zijn. Collega Vaneeckhout, de tekst die u morgen in de commissie Onderwijs voorlegt over de ventilatie en de betere luchtkwaliteit in de scholen, is wel wat forser en steviger en dus lijkt dit een typische compromistekst te zijn. Dat hoeft voor alle duidelijkheid helemaal niet negatief te zijn maar het maakt van de tekst die hier vandaag voorligt wel een nogal tamme, makke versie. Het is nogal vrijblijvend, het gaat over het evalueren van het huidige beleid, het vergroten van het bewustzijn, meer communiceren en meer bewustwordingscampagnes, meer aandacht hebben voor dit en dat, sensibiliseren, overleg organiseren. Kortom, dat is allemaal nogal vrijblijvend als u het mij vraagt.

Als we dan voor wat schoolgebouwen betreft, zien wat bijvoorbeeld Nederland en Ierland daar momenteel over zeggen en op het getouw zetten, dan gaat dat toch allemaal een heel stuk verder dan wat er hier vandaag voorligt.

Kortom, men kan er niet echt tegen zijn maar warm word ik er niet van. Overdreven doeltreffend lijkt het me ook allemaal niet te zijn en in de praktijk zitten hier niet echt de grote veranderingen in. Dit zal mijn fractie dan ook leiden tot wat een nieuwe modieuze term is die door de heer de Reuse is gelanceerd, namelijk een positieve onthouding.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik wil antwoorden op de opmerkingen over de kosten van collega Janssens.

Ik denk dat het met deze resolutie juist de bedoeling was om, in plaats van gemakkelijk met getallen te gooien over wat je nodig hebt, en dan te gaan kijken waar je het geld vandaan haalt, als eerste taak de inventarisatie te doen. En die is nodig. De ventilatie is momenteel, in alles wat minstens vijftien jaar oud is, met moeite aanwezig.

Dat is het startpunt. Je moet eerst gaan inventariseren, gaan kijken hoe je het gaat aanpakken, kijken of je er de mensen voor hebt, enzovoort, enzovoort. Je moet de mensen ergens sensibiliseren, en dan denk ik dat je al heel veel problemen zult hebben opgelost. Maar blind geld steken in mechanische ventilatie, dat heeft totaal geen zin.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Het goede nieuws is toch dat we het Vlaams Belang tot een 'positieve onthouding' hebben gedreven. Dat is misschien ook al vernieuwend.

In elk geval, collega's, we verwijzen wel degelijk naar het belang van onze schoolinfrastructuur, en het belang van gezonde binnenluchtkwaliteit voor de schoolprestaties van onze leerlingen. En we verwijzen inderdaad naar de inspanningen in Nederland en in Duitsland, ook inzake investeringen.

De spoed is nu net zo belangrijk, omdat we ook in het relanceplan Vlaamse Veerkracht toch substantieel extra middelen vrijmaken voor onze publieke infrastructuur, en dat daar ook de focus komt te liggen op ventilatie en binnenluchtkwaliteit. Dat is zeker een belangrijke eerste stap.

Collega Janssens, er komen nog begrotingen, ook na deze. En laten we hopen dat ook met uw goedkeuring, deze resolutie – stel u voor – de aanzet kan zijn voor duurzame investeringen in onze publieke infrastructuur: in het onderwijs, in de welzijnssector, in de cultuur. Ik denk dat we daar met zijn allen, allemaal als één man en één vrouw, kunnen achterstaan. We kunnen er alleen maar, naar onze gezondheid en onze economie, wel bij varen.

Dus, van een positieve onthouding – zo ver bent u al – zou ik u toch nog wil oproepen om gewoon voor te stemmen, en samen de strijd voor die betere binnenluchtkwaliteit te voeren.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

**ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het Bestuursdecreet van 7 december 2018
– 780 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 4**

Artikelsgewijze stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 7.

Stemming nr. 1

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
111 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
106 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben neen geantwoord.

De artikelen 1 tot en met 7 zijn aangenomen.

Amendement nr. 3, van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy, Willem-Frederik Schiltz en Björn Rzoska, strekt tot de schrapping van artikel 8.

Wij stemmen rechtstreeks over het artikel.

Stemming nr. 2

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
1 lid heeft ja geantwoord;
116 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
1 lid heeft ja geantwoord;
111 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 8 is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 4, van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy, Willem-Frederik Schiltz en Björn Rzoska, op artikel 9.

Stemming nr. 3

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
113 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
108 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het aldus geamendeerde artikel 9.

Stemming nr. 4

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
101 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben neen geantwoord;
11 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
96 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben neen geantwoord;
11 leden hebben zich onthouden.

Artikel 9 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 10 en 11.

Stemming nr. 5

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
112 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
107 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben neen geantwoord.

De artikelen 10 en 11 zijn aangenomen.

Amendement nr. 5, van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy, Willem-Frederik Schiltz en Björn Rzoska, strekt tot de schrapping van artikel 12.

Wij stemmen rechtstreeks over het artikel.

Stemming nr. 6

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
116 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
111 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 12 is niet aangenomen.

Amendement nr. 6, van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy, Willem-Frederik Schiltz en Björn Rzoska, strekt tot de schrapping van artikel 13.

Wij stemmen rechtstreeks over het artikel.

Stemming nr. 7

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
116 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
111 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 13 is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 14.

Stemming nr. 8

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
113 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
108 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 14 is aangenomen.

Amendement nr. 7, van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy, Willem-Frederik Schiltz en Björn Rzoska, strekt tot de schrapping van artikel 15.

Wij stemmen rechtstreeks over het artikel.

Stemming nr. 9

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
117 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
112 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 15 is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 16.

Stemming nr. 10

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
113 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
108 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 16 is aangenomen.

Amendement nr. 8, van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy, Willem-Frederik Schiltz en Björn Rzoska, strekt tot de schrapping van artikel 17.

Wij stemmen rechtstreeks over het artikel.

Stemming nr. 11

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
115 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
110 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 17 is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 18 tot en met 69.

Stemming nr. 12

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
113 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
108 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben neen geantwoord.

De artikelen 18 tot en met 69 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 13

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
101 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben neen geantwoord;
11 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
96 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben neen geantwoord;
11 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/1972 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 tot vaststelling van het Europees wetboek voor elektronische communicatie – 832 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 43.

Stemming nr. 14

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
116 leden hebben ja geantwoord.

De artikelen 1 tot en met 43 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 15

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
116 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Karl Vanlouwe, Karin Brouwers, Gwendolyn Rutten, Cathy Coudyser, Vera Jans en Andries Gryffroy over het openen van de politieke dialoog met de Europese Commissie over een Vlaamse insteek voor de Europese digitaliseringsagenda – 830 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 16

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
116 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Europese Commissie worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts en Jeremie Vaneckhout over ventilatie en filtratie in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht – 877 (2020-2021) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 17

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
94 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 7 juli 2021 om 10 uur, 14 uur en eventueel 19 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 19.42 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Afwezig met kennisgeving

Joke Schauvliege: ambtsverplichtingen;

Hannelore Goeman, Freya Perdaens, Nadia Sminate: bevallingsverlof;

Sihame El Kaouakibi, Steve Vandenberghe: gezondheidsredenen;

Elisabeth Meuleman.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe

Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Jos D'Haese, Tom De Meester, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Frieda Verougstraete-Deschacht

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin

Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Tom De Meester, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Jos D'Haese, Tom De Meester, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

ONTHOUDINGEN:

Hannes Anaf, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Katia Segers, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Jos D'Haese, Tom De Meester, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

Stemming nr.6:

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul,

Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.7:

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert

Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Jos D'Haese, Tom De Meester, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

Stemming nr.9:

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceysens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.10:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceysens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck,

Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Jos D'Haese, Tom De Meester, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

Stemming nr.11:

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.12:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Jos D'Haese, Tom De Meester, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

Stemming nr.13:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt

Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Jos D'Haese, Tom De Meester, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

ONTHOUDINGEN:

Hannes Anaf, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Katia Segers, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

Stemming nr.14:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.15:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan

Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.16:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceysens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.17:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceysens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier,

Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters